

Alstahaug
kommune

Økonomiplan 2023-2026

Årsbudsjett 2023

Revidert i henhold til kommunestyrets vedtak 14.12.22.

– Et historisk sted med nye muligheter

Innholdsfortegnelse

DEL 1 RAMMEBETINGELSER	4
1.1 Innledning.....	4
1.2 Budsjettprosess	7
1.3 Utfordringer og sentrale forhold knyttet til budsjett- og økonomiplanarbeidet.	7
1.4 Organisasjon.....	13
1.5 Usikkerhet	15
1.6 Budsjettpremiser felles	17
1.7 Stats- og nasjonalbudsjettet 2023	18
DEL 2 ØKOMOMIPLAN DRIFT 2023 – 2026	25
2.1 Driftsbudsjett 2023	25
2.2 Skatt og inntektsutjevning.....	29
2.3 Utgiftsforutsetninger	30
2.4 Oversikt over finansområdet i ØP-perioden.....	30
DEL 3 DRIFTSBUDSJETT 2023 ENHETSnivå.....	35
3.1 Stab, støttefunksjoner, politisk utvalg mv	35
HR	35
Politisk utvalg.....	40
Rådmannens kontor.....	41
IKT	42
Bygg/Eiendom.....	44
3.2 Økonomi og tilskudd/ kontingenter.....	50
3.3 Oppvekst og kultur	54
Kommuneadministrasjonen innen oppvekst og kultur.....	58
PPT	59
Barnehage.....	60
Grunnskole	64
Skolefritids ordning (SFO).....	67
Voksenopplæring	68
Kulturskolen	70
Kultur	71
Flyktningetjenesten	74
3.4 Helse og velferd	76

Enhet Helse:	88
NAV Alstahaug:	95
Barne- og ungdomsvern	97
Omsorg og mestring:.....	99
Samfunnsmedisinsk enhet	101
3.5 Samfunnsutvikling	104
Brann og beredskaps enhet.....	105
Kommunalteknisk enhet.....	107
Plan, Landbruk og Miljø	114
Næring.....	117
DEL 4 INVESTERINGSPROGRAMMET 2023- 2026	118

DEL 1 RAMMEBETINGELSER

1.1 Innledning

Ved utarbeidelse av budsjett og økonomiplan legges styringssignalene i statsbudsjettet til grunn.

Befolkningsutvikling og alderssammensetting er grunnlaget for beregningene av fremtidig etterspørsel etter ulike kommunale tjenester og inntektsgrunnlag.

Budsjettoplegget bygges også på styringsdokumenter som Kommuneplan 2012-2022, Økonomiplan 2022-2025, Årsberetning 2021, diverse vedtak og sektorplaner samt politiske styringssignaler. Videre er følgende dokumenter vesentlige:

- Prop. 1 S (2022-2023)
- Grønt hefte 2023(KMD)
- Prognosemodell KS
- Pensjonsprognoser fra KLP/STP
- Renteprogner Kommunalbanken og Husbanken

Den økonomiske handlefriheten avhenger generelt av to forhold; utgiftsbinding og ressurstilgang. For Alstahaug kommune, som for de fleste andre kommuner, er utgiftsbindingen fra tidligere år svært stor.

Fra årsmelding 2021:

«Årets økonomiske resultat må sies å være godt. Dette endrer ikke på kommunens fundamentale behov for omstilling i et litt lengre perspektiv. Utfordringene kommunen står ovenfor i årene som kommer vil bli så krevende at det nå er særdeles viktig å forvalte den styrkede økonomiske handlefriheten på en god måte.

Den demografiske utviklingen er fortsatt bekymringsfull, og vi ser at de prognosene i forhold til befolkningsvekst vi tidligere har brukt ikke vil holde, vi blir færre mennesker i kommunen. Vi blir også færre unge, og flere eldre. Dette er faktorer vi som kommune må ta inn over oss i forhold til drift, og planlegging for fremtiden.

Samtidig er det lov å håpe at nytt sykehus og andre utviklingsprosjekter vil kunne skape vekst for vår kommune i årene som kommer.»

I tillegg til dette dokumentet, er det utarbeidet følgende andre grunnlagsdokumenter:

- Kostra -og nøkkeltall
- Kommunaløkonomisk analyse
- Budsjettforslag øvrige enheter
- Gebyrregulativ

- Økonomiske tabeller

Videre vil det som tidligere år, blir det laget et spørsmål-svar dokument på kommunens hjemmeside, der administrasjonens svar i forhold til spørsmål fra politikerne knyttet til budsjett- og økonomiplan, blir gjort tilgjengelig for alle.

Lovgrunnlag

Ny kommunelov gjelder fra 2020 og de mest sentrale bestemmelsene om økonomiplan og årsbudsjett framkommer av paragrafene 14-1 til 14-5.

§ 14-1. Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

§ 14-2. Kommunestyrets og fylkestingets plikter

Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta:

- a) økonomiplanen og årsbudsjettet
- b) årsregnskapene og årsberetningene
- c) finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi
- d) regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)
- e) regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).

§ 14-3. Behandling av økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning

Økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet.

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget

innstiller til vedtak. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett.

Økonomiplanen, årsbudsjettet, årsregnskapene, årsberetningene og saksdokumentene fra det innstillende organet skal sendes departementet til orientering. Dette gjelder også revisjonsberetningen og kontrollutvalgets uttalelser til årsregnskapene og årsberetningene. Departementet kan gi forskrift om frister for disse oversendelsene.

Økonomiplan og årsbudsjett § 14-4:

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.

§ 14-5. Årsbudsjettets bindende virkning. Budsjettstyring

Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnete organer. Første punktum er ikke til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget kan gi et underordnet organ myndighet til å avgjøre at deler av en bevilgning i driftsbudsjettet skal benyttes til å finansiere utgifter i investeringsregnskapet. Første punktum gjelder ikke for utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta.

Kommunestyret eller fylkestinget skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse.

Kommunedirektøren skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årsbudsjettet.

Hvis årsregnskapet legges fram med et merforbruk i driftsregnskapet, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årets budsjett. Saken skal behandles av kommunestyret eller fylkestinget senest 30. juni.

1.2 Budsjettprosess

Tidsplanen for arbeidet fremstilles slik, jfr. også kommunestyrevedtak i sak 30/ 22 i møte den 16.06.22:

Nr.	Aktivitet	Ansvarlig	Frist
1	Budsjettkonferanse med formannskapet	Rådmann	08.06.
2	Prosess/ rammer budsjett ØP	Formannskapet	08.06.
3	Prosess/ rammer budsjett ØP	Kommunestyret	16.06.
4	Budsjetttrundskriv sendes ut	Økonomisjef	27.06.
5	Workshop budsjettarbeid kommunalsjefer/ enhetsledere	Økonomisjef	25.08. /26.08.
6	Utarbeidelse av konsekvensjustert årsbudsjett samt økonomiplan.	Kommunalsjefer/ enhetsledere	23.09.
7	Ferdigstillelse av konsekvensjustert budsjett + økonomiplan	Rådmann	September-oktober
8	Kommunestyrets budsjettkonferanse. Framlegging av budsjettgrunnlag.	Kommunestyret	02.11. /03.11.
9	Formannskapets arbeidsmøter	Formannskapet	November
10	Endelig innstilling til årsbudsjett og økonomiplan	Formannskapet	30.11.
11	Utlegging til alminnelig ettersyn 2 uker	Formannskapet	Desember
12	Kommunestyrets sluttbehandling	Kommunestyret	14.12.

1.3 utfordringer og sentrale forhold knyttet til budsjett- og økonomiplanarbeidet.

Nytt inntektssystem for kommunene

Inntektssystemutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 12. mai 2020 og la fram sin innstilling (NOU 2022:10) 29. august 2022. Høringsfristen er 22. desember 2022 og etter planen skal eventuelle endringer som følge av innstillingen, innarbeides i

Kommuneøkonomiproposisjonen som legges fram i mai 2023 og gis virkning fra budsjettåret 2024.

Skulle utvalget forslag bli vedtatt i sin helhet, tyder beregninger på at Alstahaug vil tape i underkant av 5 millioner kroner årlig i frie inntekter fra og med 2024. Dette er det ikke tatt høyde for i rådmannens grunnlag.

Pandemien

Pandemien har på mange måter medført at kommunen de siste 2 årene har befunnet seg i en unntakstilstand. Dette har preget kommunens tjenesteproduksjon på praktisk talt alle områder. Dette har medført kapasitetsproblemer og endrede arbeidsoppgaver, slik at mye nødvendig utviklingsarbeid har blitt nedprioritert eller utsatt. Kommunen er pr. oktober i en mer normal situasjon enn på lenge.

Pandemien påfører også kommunene betydelige merutgifter og lavere inntekter. Så langt er disse imidlertid kompensert av Staten.

Når det gjelder inneværende år har den nasjonale arbeidsgruppen som skal vurdere økonomiske konsekvenser av koronapandemien i kommunesektoren for 1. halvår 2022 lagt fram en rapport. Regjeringen vil komme tilbake til denne saken i nysalderingen av statsbudsjettet for 2022 som blir lagt frem i november.

Statsbudsjettet for 2023

Forslag til Statsbudsjett for 2023 medfører betydelige endringer i rammebetingelsene for næringslivet, spesielt havbruksnæringen og kraftverk. Dette gir også effekt for kommunene. Hvordan dette slår ut framover, er svært usikkert. Dette gjør at det er stor usikkerhet om inntektspostene utbytte fra Helgelandskraft, samt inntekter fra Havbruksfondet.

Lønns- og prisvekst, rentenivå

Primært på grunn av den urolige internasjonale situasjonen, er forutsetningene som er lagt til grunn bår det gjelder lønnsvekst, prisvekst og rentenivå framover, mer usikre enn på lenge.

Folketallsutvikling

Folketallet ble fra 1. juli 2021 til 1. juli 2022 redusert med 37 personer. Isolert sett gir dette et tap i frie inntekter ca, 2,5 millioner kroner. Nærmere beskrivelse av folketallsutvikling og demografi finner en i Kostra-analysen.

Økonomiske måltall

Som tidligere nevnt, setter Kommunelovens paragraf 14-1, første ledd krav til at kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

I henhold til samme lovs paragraf 14-2 bokstav c, skal kommunestyret og fylkestinget selv vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi

Kommunestyret vedtok i forbindelse med behandlingen av Økonomireglementet i møte den 17.02.21, sak 2/ 21 følgende måltall:

- Netto driftsresultat 1,75 %
- Gjeldsgrad 100 % (Med unntak av Havnevesenets lån)
- Disposisjonsfond 8 %

Alle størrelsene er i prosent av brutto driftsinntekter. Gjeldsgrad forstås som netto lånegjeld, dvs. korrigert for ubrukte lånemidler og formidlings-lån. Måltallene oppfattes som dynamiske, dvs. endres ett, skal 1 eller 2 av de øvrige også endres.

De finansielle måltallene utarbeides i forbindelse med kommunens arbeid med økonomiplan og budsjett.

Eventuelle endringer i størrelsen på de enkelte finansielle måltallene bestemmes av kommunestyret hvert år i forbindelse med arbeidet med økonomiplan og budsjett.

Måltall netto driftsresultat.

Måltallet for netto driftsresultat skal være på 1,75 eller høyere av driftsinntektene.

I 2021 betyr dette 13,6 millioner kroner. Netto driftsresultat er i 2021 på 38 millioner kroner, dvs. 4,9 % av driftsinntektene, eller 24,4 millioner kroner bedre enn måltallet.

Måltall disposisjonsfond.

Måltallet for disposisjonsfond skal være på 8 % eller høyere av driftsinntektene. I 2021 betyr dette 62, millioner kroner. Kommunens disposisjonsfond er i 2021 på knapt 85 millioner kroner, dvs. 11 % av driftsinntektene.

Måltall gjeld.

Måltallet for netto lånegjeld (korrigert for havnevesenets gjeld) skal være på 100 % eller lavere av driftsinntektene. I 2020 betyr dette 777 millioner kroner. Med netto lånegjeld menes langsiktig gjeld fratrukket utlån og ubrukte lånemidler. Kommunens netto lånegjeld er i 2021 på ca. 830 millioner kroner, dvs. 106,8 % av driftsinntektene. I forhold til dette måltallet har kommunen 53 millioner kroner for mye i gjeld.

Rådmannens grunnlag ble saldert med netto bruk av disposisjonsfond på ca. 56,8 millioner kroner totalt. Dette er omtrent på samme nivå som revidert økonomiplan, vedtatt i juni.

	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Alstahaug				
Netto bruk av disposisjonsfond	-26 158 339	-11 337 278	-13 860 597	-5 627 055

I forhold til målsettingen om 1,75 % i netto driftsresultat, burde kommunen ha hatt 14 millioner i pluss årlig, dvs. ca. 56 millioner i økonomiplanperioden.

Dette har rådmannen ikke funnet rom for, men dette tiltaket ligger som nr. 56 i rådmannens grunnlag – driftsdel.

Kommunestyrets vedtak innebærer en netto bruk av disposisjonsfond på ca. 88 millioner kroner.

	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Alstahaug				
Netto bruk av disposisjonsfond	-33 214 339	-18 346 162	-22 104 961	-14 612 789

Noen hovedtrekk ved 2021.

2021 var i likhet med 2020 et svært spesielt år grunnet Korona-krisen og også økonomisk er det mange forhold som gjør det vanskelig å sammenligne med andre år.

Selv om kommunen har opplevd kostnadsøkninger på enkelte områder grunnet korona-situasjonen, gikk det samlede aktivitetsnivået ned, spesielt gjaldt dette reiseutgifter. I stor grad har også merutgifter og mindreinntekter som følge av korona, blitt kompensert av staten.

Sentralbanken satte i 2020 ned styringsrenten til 0. Dette resulterte i at renten på lån med flytende rentetilknytning ble redusert fra 2,4 % i 2019 til 0,9 % i 2020. Styringsrenten ble hevet noe i 2021, til 0,25 % 23. september og til 0,50 % 16. desember. Gjennomsnittlig rentenivå på lån med flytende rentetilknytning var på 1,45 % i 2021.

Budsjettoppfølgingen har vært god gjennom året og enhetenes nettoutgifter ble 15,6 millioner kroner lavere enn budsjettet.

Kommunen fikk betydelige merinntekter i forhold til budsjett, både fra Havbruksfondet og Helgelandskraft A/S.

Den nasjonale skatteveksten ble vesentlig høyere enn budsjettert. I forhold til opprinnelig budsjett ble den 17,3 millioner kroner høyere. Mens den i forhold til regulert budsjett ble 8,1 millioner høyere enn budsjettert.

Omstilling – økonomisk ubalanse

De seneste budsjett- og økonomiplanoppleggene er saldert med uspesifiserte kutt, samt til dels betydelig bruk av disposisjonsfond. Videre er det behov for betydelige oppbygging av ny infrastruktur og mer personell innen pleie- og omsorg, grunnet endringer i demografi.

På denne bakgrunn ble det vedtatt å starte et omstillingsprosjekt, som har resultert i et forprosjekt i regi av PwC.

Rapporten oppsummerte bl.a. med følgende:

«Denne rapporten viser at det er nødvendig for Alstahaug kommune å starte omstillingsprosessen nå for kunne møte utfordringene i nær fremtid. For å få frem dette tydelig, har vi fremhevet noen sentrale funn og vurderinger som er gjennomgått grundigere nedenfor i denne rapporten

- Kommunens tjenestetilbud innen helse og velferd er dyrt og lite brukertilpasset.
- Fremtidens Alstahaug består av mange eldre og stadig færre unge
- Skolestrukturen er kostbar
- Alstahaug må selv sørge for at omsorgstilbudet er tilstrekkelig
- Riktige tjenester til rett tid
- Ta i bruk flere trinn i omsorgstrappa
- Etablere tilpassede tjenestetilbud
- Velferdsteknologi

Alstahaug kommune har prioritert betydelige ressurser til kultur. Dette får konsekvens for kommunens mulighet til å tilby de øvrige tjenestene innenfor en helhetlig økonomi. Kommunen må derfor fortsette arbeidet med forbedringer og effektiviseringer innen skole, barnehage og helse og omsorg. På lengre sikt må Alstahaug kommune vri ressursene fra unge til eldre.»

Rapporten fra PwC ble presentert for formannskapet i møte den 13.04.21 og kommunestyret den 21.04.21.

Formannskapet gikk videre gjennom rapporten i møte den 28.04.21.

Utskrift av møtebok fra Formannskapet 19.05.21 viser følgende vedr. saken:

«Med bakgrunn av rapporten fra PwC jobbet formannskapet videre med vurderinger for fremtiden for Alstahaug kommune.

Trude Jægtvik påpekte på vegne av posisjonen i kommunen følgende:

Skolestrukturen i kommunen består slik som idag.

Vi vil fordype oss i:

- Tilflytting og flere innbyggere i kommunen (eks tomter, næring mm)
- Bolyst, beholde innbyggere som allerede er her
- Videre arbeid med pleie og omsorg: Sykehjemsplasser, kortsiktig og langsiktige løsninger»

Sykehussaken

Jfr. Helseministerens vedtak fra januar 2020 er det besluttet at Hovedsykehuset på Helgeland skal lokaliseres til Sandnessjøen/omegn. Prosessen så langt har vist at dette vedtaket er under konstant press fra ulike aktører. Kommunen har derfor brukt mye tid og ressurser på å sikre Helseministerens vedtak. Dette arbeidet må videreføres.

Rådmannen skrev følgende om saken i saksframlegget til sak 31/ 21 – Budsjett 2022 Økonomiplan 2022-2025. Rammer og prosess, behandlet av kommunestyret 17.06.21, sak 31/ 2021.

«Den største enkeltsaken som har betydning for befolkningsutviklingen framover er imidlertid lokalisering av hovedsykehuset. Det er foretatt flere utredninger av effekter på befolkningsutvikling i forbindelse med sykehusprosessen; her nevnes Sykehusstruktur Helgeland (Oslo Economics 2018), Samfunnsanalyse Helgelandsykehuset 2025 (Menon Economics 2019). Nordland Fylkeskommune hadde videre en utredning om befolkningsutviklingen i sin uttalelse til sykehussaken.»

Dårlig økonomi i Helseforetaket har medført forskyvning av prosjektet i forhold til opprinnelig tidsplan.

Siste vedtak i saken er fra Helse-Nords styremøte 28.09.22, sak 127-22:

1. Styret i Helse Nord RHF tar på nåværende tidspunkt ikke stilling til Nye Helgelandssykehusets rapport om konseptfase steg 1.
2. Styret ber Helgelandssykehuset HF stille videre utredning av byggeprosjektet Nye Helgelandssykehuset i bero, men fortsette arbeidet med organisasjonsutvikling og faglig innhold i henhold til strukturvedtaket.
3. Styret ber adm. direktør komme tilbake til styret med et forslag som sikrer bærekraft og videre implementering av strukturvedtaket.
4. Styret ber adm. direktør ta med de øvrige innspill som fremkom i saken i det videre arbeidet.

1.4 Organisasjon

Strategisk ledergruppe består av rådmann, HR-sjef, økonomisjef, kommunalsjef oppvekst og kultur, kommunalsjef helse- og velferd, samt kommunalsjef samfunnsutvikling. Dagens strategiske ledergruppe ble etablert 1.9.14.

Rådmannen har, med støtte i strategisk ledergruppe, det overordnede ansvar for hele kommunens drift og utvikling, herunder utredning og oppfølging av politiske saker.

Arbeidsgiverpolitikk

Den overordnede arbeidsgiverpolitikken er nedfelt i sentralt avtaleverk.

Alstahaug kommunes arbeidsgiverpolitikk skal legge rette til for samspillet mellom medarbeidere, innbyggere, brukere og andre samarbeidspartnere som skal gjøre oss i bedre i stand til å vareta våre oppgaver som samfunnsutvikler.

Arbeidsgiverpolitikken skal medvirke til:

- Å fremme mangfold og inkludering
- Vilje og kraft til å gjennomføre endringer
- Samsvar mellom kompetanse, myndighet og ansvar
- Rekruttere, utvikle og beholde kompetente medarbeidere
- Utvikle arbeidsglede og stolthet over eget og andres arbeid i kommunen som arbeidsplass
- Å styrke fellesskapsfølelse, identitet og omdømme
- Å fremme likestilling og hindre diskriminering
- Å opptre etisk forsvarlig

Personalpolitiske retningslinjer ble revidert i oktober 2022.

Mål:

Kommunen skal være en god plass å bo, arbeide og besøke.

Kommunen kommune ønsker å sikre et godt, inspirerende og utviklende arbeidsmiljø i en mest mulig effektiv og rasjonell organisasjon.

Dette skal resultere i god service for innbyggerne i Alstahaug kommune, og trygge arbeidsplasser for de tilsatte i kommunen.

Likebehandling

Forholdene legges til rette for mulighet til å utvikle sine evner og anlegg.

Den enkelte arbeidstaker skal sikrest rettsvern i forhold til tilsetting, stilling og avgang fra stilling.

Arbeidet skal bli lagt til rette og organisert slik at den enkelte arbeidstaker tar ansvar for sitt arbeidsområde.

Leder og arbeidstaker skal sammen ta ansvar for å skape et godt arbeidsmiljø for alle tilsatte, både fysisk, psykisk og sosialt.

Tillitsvalgte/vernetjeneste skal involveres i prosesser som er knyttet til avgjørelser.

Lønnspolitikk

De overordna føringer for lønnspolitikken er nedfelt i sentrale avtaler og i lovverket.

Kommunen har utarbeidet en lønnspolitiskplan og personalpolitiske retningslinjer. Lønnspolitiskplan ble revidert i 2018. Planene er et arbeidsverktøy for arbeidsgiver til å skaffe den arbeidskraft (på alle nivå) som kommunen trenger. Skal revideres på nytt i 2023.

Opplæring og kompetanseheving

Vi har jobbet spesielt med systematisk og strategisk lederopplæring. Vi har nå gode verktøy for å ta dette inn i vår internkontrollsystem som blant annet er KS-læring. Videre er vi startet med opplæring i avviksmul, og kompetanse i bruk av avvik som internkontroll, som ledd i vårt HMS-arbeid. Compilo som er vårt kvalitetssystem for registrering og behandling av avviksmeldinger i hele organisasjonen. Avviksmeldinger kan knyttes til prosedyren det meldes avvik i forhold til, og avviket går direkte til leder for behandling.

HMS – arbeid

Kommunen har utarbeidet HMS reglement 23.3.2022 med HMS-mål som:

- Framsnakking
- God kommunikasjon og tilbakemeldingskultur.
- Klart språk.
- Godt arbeidsmiljø
- Tillit og lojalitet.
- Kompetanse til å identifisere, redusere og kontrollere farlige og negative trekk innenfor sitt arbeidsområde.
- Ha personlig ansvar for å forebygge skade på seg selv, medarbeidere, bygninger og utstyr.
- Arbeidsoppgaver utføres i samsvar med gjeldende prosedyrer, rutiner og regler.
- Ha en trygg og god arbeidsplass med minimal risiko for helseskader, stor grad av tilstedeværelse og høy grad av arbeidsglede og trivsel.
- Adferd som bidrar til et positivt og godt arbeidsmiljø
- Arbeidsglede, raushet og trivsel på arbeidsplassen
- Ingen arbeidsulykker eller helseskader under utøvelse av tjeneste i kommunen.
- Nulltoleranse for mobbing, trakassering, trusler og vold.
- Trygge tilsettingsforhold og en meningsfylt arbeidssituasjon for den enkelte.

Kommunen har utarbeidet et internkontrollsystem for helse, miljø og sikkerhet. Prioriterte mål er medarbeidersamtaler og vernerunder for alle enhetene. Vi har i året som har gått nesten ferdigstilt arbeidsplasskartlegging av alle enhetene i kommunen. Verktøy som er brukt er fokusgruppeintervju, som er et verktøy i systematisk HMS-arbeid:

- Fysisk arbeidsmiljø:
 - Ergonomi, hjelpemidler, inneklima, arealutnytting, rutiner for vernerunder
- Psykososialt arbeidsmiljø:
 - Kommunikasjon og samarbeid, trivsel, grupperinger, konflikter, mobbing, rutiner for vernerunder
- Arbeidskrav / jobbressurser:
 - Hvilke arbeidskrav ligger i de ulike funksjonene i virksomheten og hvilken støtte / ressurser / opplæring får medarbeider for å håndtere arbeidskrav
- Partssamarbeid i praksis:
 - Regelmessige møteplasser, medvirkning, opplæring, medarbeiderskap i praksis
- Utfordringer som virksomheten står overfor:
 - Krav til omstilling, nedbemanning og fravær

Beredskap

Det er blitt utarbeidet helhetlig ROS-analyse og oppfølgingsplan for Alstahaug kommune. ROS-analysen følger metodikken som er beskrevet i veileder fra DSB som kom i september 2014. På bakgrunn av ROS-analysen ble det gjennomført en beredskapsanalyse med henblikk på å utforme beredskapsplan. I 2018 ble overordnet beredskapsplan ferdig og godkjent av kommunestyret. Det ble i 2021 ansatt en overordnet beredskapskoordinator for HALD.

Sykefravær

Ny IA avtale tredde i kraft januar 2019 med nye mål og innsatsområder. Kommune har utarbeidet mål og handlingsplan som er omforent mellom partene og implementert i drift. På tross av koronafravær har kommunen totalt sett gått ned i fraværspersent og var allerede våren 2022 nådd målet i fraværspersent.

- Vi er engasjerte og motiverte medarbeidere
- Vi jobber forebyggende
- Vi er dyktige på å tilrettelegge

IA avtalen utløper 2022.

Internkontroll

Rådmannen besluttet oppstart av systematisering av internkontrollarbeidet i kommunen våren 2021. Prosjektet var formalisert som følges i et nettverksamarbeid med flere kommuner og etter initiativ fra KS. I løpet av 2022 har dette blitt iverksatt og skal jobbes videre med i årene som kommer. Nytt fagsystem Framsikt med modulene ligger i ØP perioden og vil bidra til en enklere og mer oversiktlig internkontroll.

1.5 Usikkerhet

I forbindelse med Forvaltningsrevisjonsprosjekt økonomistyring, vedtatt av kommunestyret 21.04.21 – sak 12/ 21, ble bl.a. følgende vedtatt:

«Rådmannen bør etablere rutine for beskrivelse av usikkerhet i enhetenes budsjettanslag.»

Følgende usikkerhet i enhetenes budsjettanslag er observert. Det vises også til beskrivelse innenfor det enkelte kommunalsjefsområde.

Område	Beskrivelse	Hvem utarbeider prognosen	Forutsetning	Risiko
Finans	Frie inntekter	Egen basert på Statsbudsjettet/ Revidert Nasjonalbudsjett og prognosemodell fra KS.	Forutsetter at folketallet pr. 1. januar er lik folketallet pr. 1. juli. Et lavere folketall vil gi seg utslag på lavere inntektsutjevning.	Middels
Finans	Utbytte Helgelandskraft A/S	Egen	Bygger på tilgjengelig informasjon – tildes store årlige svingninger	Høy
Finans	Rentenivå	Kommunalbankens	Bygger på tilgjengelig informasjon.	Middels
Finans	Havbruksfondet	Telemarksforskning	Bygger på tilgjengelig informasjon fra Fiskeridirektoratet/ beregning fra Telemarksforskning/ egne beregninger.	Høy
Hele budsjettet	Lønnsvekst	Egen	Statsbudsjettet	Middels
Hele budsjettet	Pensjonskostnader	Egen, basert på KLP og SPKs beregninger.	Lønnsvekst, pensjonsuttak, avkastning m.v.	Lav
Oppvekst/kultur	Voksenopplæringa	Egen	Stor usikkerhet til videre inntekt. Uavhengig av dette har kommunen plikt til å gi tilbud med et bredt kravspekter.	Høy
Oppvekst/ kultur	Barnehagetilskudd	Egen	Antall barn og fordeling mellom kommunal og privat. Endring i statlige føringar	Middels
Oppvekst/ kultur	Kulturområdet-inntekter	Egen	Pandemi. Hvrda blir bruken av kultur etter pandemien.	Høy
Oppvekst/ kultur	Flyktninger	Egen	Stor usikkerhet til videre inntekt	Høy
Helse/ velferd	Ressurskrevende tjenester	Egen	Innslagspunkt og antall brukere varierer, sene avklaringer fra staten	Middels
Helse/ velferd	Barnevern	Vertskommune	Ny barnevernreform med uklare forutsetninger og konsekvenser	Høy
Helse/ velferd	Sosialhjelp/ NAV	Egen	Avhengig av samfunnskonjekturer	Middels
Samfunnsutvikling	Selvkost	Egen, samarbeid med Envidan Momentum	Utvikling innen innbyggere/husstander, samt aktivitetsnivå i egen kommune	Lav

1.6 Budsjettpremisser felles

Budsjettpremisser

Budsjettpremisser er forutsetninger som ligger bak budsjettets realisme og andre krav til budsjettets innhold.

Et budsjettpremiss kan forklares som de forutsetninger som årsbudsjettet og økonomiplanen bygger på, slik de fremkommer av kommunestyrets budsjettvedtak. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på, jf. koml. § 14-4 annet ledd.

Kommunedirektøren/rådmannen skal i årsberetningen rapportere på vesentlige avvik fra budsjettpremisser i tillegg til beløpsmessige avvik, jf. koml. § 14-7 annet ledd b).

Revisor skal kontrollere at kommunedirektøren har gitt en dekkende redegjørelse for avvik/brudd på budsjettpremisser, jf. koml. §§ 24-5 og 24-6. Dette er en ny bestemmelse i kommuneloven..

Lovgiver har nå økt fokuset på budsjettpremisser gjennom at Kommunedirektøren har plikt til å rapportere på vesentlige brudd på budsjettpremissene i årsberetningen.

Videre skal revisor kontrollere at kommunedirektøren har gitt en dekkende redegjørelse for avvik/brudd på budsjettpremisser.

Rådmannen foreslår som standard budsjettpremiss alle tjenesteområder følgende:

Bevilgningen forutsetter at tjenestene drives innenfor lover og normer samtidig som budsjettammer holdes.

Budsjettansvarlige har ansvar for å utvikle tjenestene innenfor økonomiske rammer og slik at innbyggerrettigheter etter lov og normer overholdes. Dersom det likevel oppstår konflikt mellom tilgjengelig ressurs og lovkrav/norm, skal det meldes fra om dette i budsjettoppfølgingsrapporter og budsjettansvarlige skal utrede tiltak som kan gi balanse mellom økonomiske rammer og lovverk.

Tiltakene skal legges fram for avgjørelse administrativt eller politisk. Tiltak som endrer tjenestens grunnpreg skal alltid legges fram for politisk behandling.

1.7 Stats- og nasjonalbudsjettet 2023

Kommuneøkonomien i 2022

Skatteinntektene til kommunesektoren i 2022 knyttet til inntekt og formue er beregnet til å bli 2,4 mrd. kr. høyere enn det som var lagt til grunn i RNB. Samtidig er pris- og konstansveksten for 2022 oppjustert fra 3,7 prosent til 5,3 prosent, noe som i hovedsak skyldes et uvanlig høyt anslag for prisvekst gjennom året.

Oppjusteringen av konstansveksten trekker isolert sett ned inntektsveksten i 2022 med 7,1 mrd. kr. Denne kostnadsøkningen videreføres i 2023. Realnedgangen i kommunesektorens samlede inntekter anslås i 2022 til -7,4 mrd. kr., og realnedgangen i frie inntekter anslås til -13,3 mrd. kr. Det nye inntektsanslaget danner grunnlaget for å vurdere veksten fra 2022 til 2023.

Den nasjonale arbeidsgruppen som skal vurdere økonomiske konsekvenser av koronapandemien i kommunesektoren har kartlagt konsekvensene for 1. halvår 2022. Rapporten ble lagt frem i månedsskiftet august-september. Regjeringen vil komme tilbake til denne saken i nysalderingen av statsbudsjettet for 2022 som blir lagt frem i november.

Generelt om kommuneopplegget i 2023

Det har vært en sterk økning i de anslåtte demografikostnadene etter RNB, noe som hovedsakelig skyldes økning av flyktninger fra Ukraina. Kommunesektoren får i 2023 en vekst i frie inntekter på 2,6 mrd. kr. Dette er en økning på 1,2 mrd. kr. fra RNB. Anslaget er imidlertid usikkert. Av veksten på 2,6 mrd. kr. får kommunene en vekst i frie inntekter på 1,7 mrd. kr., mens fylkeskommunene får en vekst på 0,9 mrd. kr.

Aktuelle saker av betydning for kommunesektoren

Økt skatt for kraftverk Høyprisbidrag:

Regjeringen foreslår et høyprisbidrag på vann- og vindkraftproduksjon fra 1. januar 2023. For store vannkraftverk (de som i dag er grunnrenteskattepliktige) vil likevel høyprisbidraget gjelde fra og med 28. september 2022. Høyprisbidraget skal utgjøre 23 prosent av pris over 70 øre per kilowatttime (Kwh), og blir basert på faktiske priser.

All produksjon i kraftverket er omfattet av høyprisbidraget. Denne ordningen anslås til å gi 23,6 mrd. kr. i ekstra bokførte inntekter for 2023. Høyprisbidraget skal ikke påvirke vertskommunenes inntekter fra eiendomsskatt.

Økt skatt for vannkraftverk – grunnrente

Regjeringen foreslår å øke den effektive grunnrenteskattesatsen på vannkraft fra 37 prosent til 45 prosent med virkning fra og med inntektsåret 2022 (bokføres i 2023). Forslaget vil øke skatteinntektene med om lag 11,2 mrd. kr. i 2023.

Små kraftverk (under 10 000 kVA) betaler ikke grunnrenteskatt og blir derfor ikke påvirket av forslaget.

Disse tiltakene kan virke inn på overskuddet, og hvor mye eierne kan ta ut i utbytte fremover.

Grunnrente på havbruk og vindkraft

Regjeringen foreslår å innføre grunnrenteskatt fra 2023 på landbaserte vindkraftverk og på havbruk (oppdrett av laks, ørret og regnbueørret), med en effektiv sats på 40 prosent. Forlaget om grunnrente på havbruk er sendt på høring med frist 4. januar 2023.

Forlaget om grunnrenteskatt på vindkraft vil bli sendt på høring innen utgangen av året. En viktig del av forslaget er at lokalsamfunn som stiller naturressurser til disposisjon, men også fellesskapet, skal få en del av grunnrenten.

Regjeringen legger opp til at halvparten av inntektene fra grunnrente skal gå til kommunesektoren. Totalt er dette anslått til å utgjøre mellom 3,1-3,2 mrd. kr. i 2023. Skatten kreves inn av staten fra og med 2023, men vil bli fordelt ut til kommunesektoren først fra og med 2024. Alle kommuner og fylkeskommuner vil få inntekter fra grunnrenten, men vertskommunene vil få en større del.

Investeringstilskudd omsorgsboliger og sykehjem

Investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser i institusjon og omsorgsboliger ble innført i 2008. Formålet med tilskuddet er å stimulere kommunene til både å fornye og øke tilbudet av institusjonsplasser og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester.

I statsbudsjettet for 2023 foreslås det å ikke prioritere egne stimuleringsmidler til formålet.

Ferge

Ordningen med gratis ferge ble innført fra 1. juli 2022, og gjelder i dag fergesamband med under 100.000 passasjerer årlig. Fra midten av august 2023 foreslås denne ordningen økt til også å omfatte fergesamband til øyer og veiløse samfunn med over 100.000 passasjerer. Med dette legger regjeringen til rette for at ytterligere 17 fergesamband kan komme inn under ordningen. Fylkeskommunene vil til sammen få 174,3 mill. kr. til denne ordningen.

Allmennlegetjenesten

Allmennlegetjenesten styrkes med 690 mill. kr. i 2023. Her beregnes helårseffekten til å bli 920 mill. kr. Det innføres et differensiert basistilskudd fra 1. mai 2023. Leger med innbyggere på listen med stort oppfølgingsbehov vil få bedre betalt, men innføring skjer på en slik måte at få leger vil få lavere inntekt. ALIS-avtaler er et viktig tiltak for å rekruttere flere leger, og regjeringen foreslår derfor å styrke denne ordningen med 200 mill. kr.

Bredbånd

Regjeringen ønsker å legge til rette for økt kommersiell utbygging av bredbånd, og foreslår å sette av 412,7 mill. kr. til dette i 2023.

Tiltakssonen i Nord-Troms og Finnmark

Satsene for avskrivning av studiegjeld foreslås økt. Dette skal bidra til å styrke tilgangen til arbeidskraft.

Statlige og private skoler – endring i elevtall

Som følge av økt antall elever i statlige og private skoler reduseres rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene med henholdsvis 106,3 mill. kroner og 79,6 mill. kroner.

Ny opplæringslov – regelendringer med økonomiske konsekvenser for kommunesektoren

Regjeringen tar sikte på å legge fram forslag til ny opplæringslov våren 2023. Lovendringene skal etter planen tre i kraft fra høsten 2024. Rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene økes med hhv. 5 mill. kroner og 56 mill. kroner i 2023, noe som gir kommunesektoren mulighet til å tilpasse seg flere av lovendringene som vil bli foreslått, allerede fra høsten 2023.

Universell utforming av IKT-løsninger – engangskostnader i 2022

Kommuner og fylkeskommuner ble i 2022 kompensert for kostnader til opplæring av ansatte og teknisk omlegging av nettsteder og mobilapplikasjoner som følger av Web Accessibility Directive (WAD) som ble en del av norsk rett gjennom Prop. 141 LS (2020–2021). Endringen trådte i kraft 1. januar 2022 med en overgangsperiode på ett år. Siden kompensasjonen gjaldt engangskostnader, reduseres rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene med henholdsvis 35,3 og 5,2 mill. kroner i 2023.

Synstolking – kompensasjon til kommunesektoren

Kommuner og fylkeskommuner må fra 2023 etterleve krav til synstolking som følger av WADdirektivet og kompenseres for kostnader til teknisk tilrettelegging for synstolking og omlegging av nettløsninger for å etterleve krav til synstolking av forhåndspublisert videoinnhold. Rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene økes derfor med henholdsvis 13 mill. kroner og 2 mill. kroner i 2023.

Reduksjon i rammetilskuddet i 2022 i forbindelse med ekstraordinære skatteinntekter

Kommuner og fylkeskommuner blir i 2022 trukket i rammetilskuddet med hhv. 9,7 mrd. kroner og 2,4 mrd. kroner som følge av ekstraordinære skatteinntekter knyttet til utbytteskatt. Siden dette er et engangskutt, økes rammetilskuddet for kommuner og fylkeskommuner med henholdsvis 10 mrd. kroner og 2,5 mrd. kroner i 2023.

Inndragning av ekstraordinære inntekter fra konsesjonskraft

Regjeringen foreslår å trekke inn 3 mrd. kroner av kommunesektorens inntekter fra konsesjonskraft i 2023. Midlene trekkes inn fra rammetilskuddet, fordelt med 2,2 mrd. kroner fra kommunene og 0,8 mrd. kroner fra fylkeskommunene.

Gratis deltidsplass i SFO på 1. trinn – helårseffekt av endring i 2022

Ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2022 ble det vedtatt å innføre 12 timers gratis SFO på første trinn fra høsten 2022. Kommunesektoren ble kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet på 640 mill. kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2023, og rammetilskuddet økes med ytterligere 795,4 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole.

Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen – helårseffekt av endring i 2022

Maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagen ble fra 1. august 2022 redusert til 3 050 kroner per måned, noe som tilsvarer nivået som ble lagt til grunn etter inngåelsen av barnehageforliket i 2003. Som kompensasjon ble rammetilskuddet økt med 314,9 mill. kroner. Endringen får helårseffekt i 2023, og rammetilskuddet økes med 400,4 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.

Ytterligere reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2023

Det foreslås en ytterligere reduksjon i maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagen, til 3 000 kroner per måned fra 1. januar 2023. Som kompensasjon økes rammetilskuddet med 329,2 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.

Gratis barnehage i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms

Det foreslås å innføre gratis barnehage for 1–5 åringer fra 1. august 2023 i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms, noe som vil bidra til å gjøre regionen mer attraktiv å bo og arbeide i. Som kompensasjon økes rammetilskuddet med 77,2 mill. kroner som fordeles særskilt til kommunene i tiltakssonen.

Redusert pensjonspåslag for private barnehager – overgangsordning

Fra 1. januar 2022 ble pensjonspåslaget for private barnehager nedjustert fra 13 pst. til 10 pst. av lønnskostnadene i de kommunale barnehagene. Det ble samtidig innført en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager, slik at disse barnehagene skulle få lengre tid til å tilpasse seg inntektsbortfallet. Som følge av disse endringene ble rammetilskuddet redusert med 206,9 mill. kroner i 2022. Siden pensjonspåslaget til de enkeltstående barnehagene trappes videre ned i 2023, reduseres rammetilskuddet med ytterligere 53 mill. kroner.

Gratis barnehageplass fra tredje barn i familien

Det foreslås å innføre gratis barnehage fra tredje barn i familien som går i barnehage samtidig, fra 1. august 2023. I dag har disse barna rett til reduksjon i foreldrebetalingen på 50 pst. Kommunene kompenseres for merkostnaden i 2023 med 20 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage

Gevinster knyttet til nytt prøvegjennomføringssystem i skolen

Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og gir gevinster også for kommunesektoren. Avlyst eleveksamen våren 2022 har medført forsinkelser i prosjektet for nytt prøvegjennomføringssystem, og dermed er også deler av gevinstene forsinket, herunder gevinster i fylkeskommunene. Gevinstene i kommunene er i stor grad knyttet til digitalisering

av kartleggingsprøver som ikke er forsinket. Kommunenes gevinst i 2023 er anslått til 11,9 mill. kroner, og rammetilskuddet reduseres tilsvarende.

Nasjonalt økonomisk tilsyn med private barnehager

Fra og med 1. januar 2022 er ansvaret for å føre økonomisk tilsyn med private barnehager overført fra kommunene til Utdanningsdirektoratet. Som følge av at kommunene ikke lenger vil ha utgifter til denne oppgaven, er det i 2022 overført 5 mill. kroner fra rammetilskuddet til Kunnskapsdepartementets budsjett. Beløpet som er overført var basert på foreløpige anslag.

Nye anslag tilsier at reduksjonen i kommunenes utgifter er noe større enn lagt til grunn, og det overføres

Barnekoordinator – helårseffekt av endring i 2022

Det er fra 1. august 2022 innført en lovfestet rett til barnekoordinator, og kommunene er kompensert med 100 mill. kroner for innføringskostnader i 2022. Endringen får helårseffekt i 2023, og som kompensasjon for dette økes rammetilskuddet med ytterligere 83 mill. kroner. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse.

Økt basistilskudd til fastleger

Det foreslås å styrke basistilskuddet til fastleger fra 1. mai 2023 med 480 mill. kroner, og rammetilskuddet økes tilsvarende. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. For bedre å understøtte betaling for arbeidsbelastning og bedre oppfølging av medisinsk ressurskrevende listeinnbyggere, foreslås det å avvikle knekkpunktet og innføre et risikojustert basistilskudd. Det risikojusterte basistilskuddet fra 1. mai 2023 skal i første omgang baseres på alder, kjønn og indikator for helsetilstand. Helårseffekten av forslaget er 720 mill. kroner.

Kompensasjon for kostnader til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger – engangsbevilgning for 2022

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022 ble rammetilskuddet økt med 8 mill. kroner for å dekke en tredjedel av veksten i kostnadene til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger i 2022. Siden dette er en engangsbevilgning, reduseres rammetilskuddet med 8,3 mill. kroner i 2023.

Kompensasjon for kostnader til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger i 2023

Rammetilskuddet økes med 17,9 mill. kroner for å dekke en tredjedel av veksten i kostnadene til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger i 2023. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Forslaget er en oppfølging av endringer i forskrift om standarder og nasjonale e-helseløsninger som pålegger kommuner og regionale helseforetak å betale for kostnadene til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger. Økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger

Det er fra 1. januar 2022 innført en felles dagsats for tiltakspenger. Det er lagt til grunn at dette vil øke behovet for sosialhjelp, og kommunerammen ble derfor økt med 69 mill. kroner i 2022. Endringen i 2022 gjaldt for nye mottakere av tiltakspenger og får først helårseffekt i

2023. For å ta høyde for helårseffekten økes rammetilskuddet med ytterligere 17,6 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Lovfesting av at kommunene ikke skal ta hensyn til barnetrygd ved vurdering av søknad om økonomisk sosialhjelp – helårseffekt av endring i 2022

Ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2022 ble rammetilskuddet økt med 187 mill. kroner som kompensasjon for at det fra 1. september 2022 ikke skal tas hensyn til barnetrygd ved vurdering av søknad om økonomisk sosialhjelp. Endringen får helårseffekt i 2023, og rammetilskuddet økes med ytterligere 386,8 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Økte veiledende satser for økonomisk sosialhjelp – helårseffekt av endring i 2022

Ved Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2022 ble rammetilskuddet økt med 71,7 mill. kroner som kompensasjon for en særskilt oppjustering av de statlige veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp fra 1. juli 2022. Den oppjusterte satsen videreføres i 2023 som grunnlag for prisjustering, og rammetilskuddet økes med ytterligere 69 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Økt utbetaling av sosialhjelp – engangsbevilgning for 2022

Ved behandlingen av Prop. 46 S (2021–2022) ble det gitt en engangsbevilgning på 300 mill. kroner over rammetilskuddet for å dekke økt utbetaling av sosialhjelp i 2022 som følge av økte strømpriser. Siden bevilgningen var ettårig, reduseres rammetilskuddet med 311,1 mill. kroner i 2023.

Godtgjøring av sakkyndige og tolk som følge av ny barnevernlov

Den nye barnevernloven, som trer i kraft 1. januar 2023, innebærer blant annet at betalingsansvaret for godtgjøring av sakkyndige oppnevnt av fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker og til tolk i saker for fylkesnemndene, blir overført fra kommunene til staten. Som følge av dette reduseres rammetilskuddet med 19 mill. kroner.

Samværsplan som følge av ny barnevernlov

Den nye barnevernloven, som trer i kraft 1. januar 2023, inneholder en plikt for barnevernstjenesten til å utarbeide en plan for gjennomføring av samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre nærstående som barnet har et etablert familieliv med. Kommunenes merutgifter er anslått til 31,5 mill. kroner i 2023, og rammetilskuddet økes tilsvarende. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern.

Barnevernsreformen

Ansvarsendringene som følger av barnevernsreformen gjelder fra 1. januar 2022 og gir økt faglig og økonomisk ansvar til kommunene. For å dekke kommunenes merkostnader som følger av det økte finansielle ansvaret, ble rammetilskuddet til kommunene økt med 1,3 mrd. kroner i 2022. Rammetilskuddet økes med ytterligere 497,8 mill. kroner i 2023. Halvparten av midlene fordeles særskilt etter kommunenes tidligere bruk av statlige barnevernstiltak, og halvparten av midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Økningen i 2023 er noe mindre enn tidligere varslet. Dette skyldes dels en faseforskyvning knyttet til

overgangsordningen for spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem og dels oppdaterte tall for aktiviteten i det statlige barnevernet i 2021.

Ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet – avvikling av forsøk

For å lette overgangen fra forsøk til ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet, ble Alta og Færder kommuner tildelt en engangsbevilgning i 2022 på hhv. 9,6 og 10,8 mill. kroner som ble fordelt særskilt) i tillegg til kompensasjonen for barnevernsreformen. Denne bevilgningen avvikles i 2023, og rammetilskuddet reduseres derfor med 21,2 mill. kroner.

Endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger – anslått reduksjon i behovet for økonomisk sosialhjelp

Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2022 ble det vedtatt endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger. Endringene forventes å redusere behovet for økonomisk sosialhjelp, og rammetilskuddet reduseres derfor med 100 mill. kroner.

Tilleggskompensasjon – toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester

I 2022 ble det etablert en tilleggskompensasjon, i tillegg til det ordinære toppfinansieringstilskuddet, for å legge til rette for at mindre kommuner som har spesielt høye utgifter til ressurskrevende tjenester kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Tilleggskompensasjonen styrkes med ytterligere om lag 26 mill. kroner i 2023. Dette finansieres gjennom et trekk i kommunenes rammetilskudd.

Skjønnstilskudd til vertskommuner – utgifter til flyktninger fra Ukraina

I Prop. 78 S (2021–2022) ble skjønntilskuddet økt med 170 mill. kroner til vertskommuner som har vesentlige utgifter til ukrainske flyktninger i mottaksfasen som ikke blir dekket av vertskommunetilskuddet. Siden dette var en engangsbevilgning, reduseres kommunenes skjønntilskudd med 176,3 mill. kroner i 2023.

Deflator

	Anslag 2022	Anslag 2023
Deflator	5,3%	3,7%
Herav lønnsvekst	3,8%	4,2%

På grunn av høy prisvekst er kostnadsveksten oppjustert fra 3,7 prosent i RNB 2022, til 5,3 prosent i statsbudsjettet. Anslaget er imidlertid usikkert.

DEL 2 ØKOMOMIPLAN DRIFT 2023 – 2026

2.1 Driftsbudsjett 2023

Rammetilskuddet

Beregning av rammetilskuddet er gjort med basis i Grønt heft – Beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2022-2023).

Innbyggertilskudd for omfordeling

Innbyggertilskudd før omfordeling

Innbyggertilskuddet blir først fordelt med et likt beløp per innbygger. Dette beløpet er 28 077 kroner i 2023

For Alstahaug kommune utgjør dette: 28 077 kroner x 7 338 innbyggere = 206 028 336 kroner.

Utgiftsutjevning

Innbyggerne i landets kommuner etterspør kommunale tjenester i ulik grad. I tillegg er det relativt store forskjeller mellom kommunene i hvor mye det koster å produsere og tilby de samme kommunale tjenestene.

Målet med utgiftsutjevningen er å fange opp og korrigere for slike variasjoner. Det foretas en omfordeling i innbyggertilskuddet fra de kommunene som er billigere å drive enn landsgjennomsnittet, til de kommunene som er dyrere å drive enn landsgjennomsnittet.

Kriteriene beskriver trekk ved kommunene og befolkningen i kommunene, som i statistiske analyser har en effekt på kommunenes utgifter.

Vektene viser hvor stor betydning det enkelte kriterium har i å forklare kommunenes samlede utgifter.

Kommunens kriterieverdier multipliseres med kriteriets vekt, og summen av alle kriteriene utgjør en indeks for beregnet utgiftsbehov som i neste trinn i beregningen brukes til å beregne kommunens trekk eller tillegg i innbyggertilskuddet.

	Kriterium	Vekt		Indekskriterium		Pst.utslag	Kr. pr. innb.	1000 kr.
1	Innbyggere 0-1 år	0,0057	*	0,8943	=	-0,06 %	-38	-278
2	Innbyggere 2-5 år	0,1361	*	0,9241	=	-1,03 %	-650	-4 767
3	Innbyggere 6-15 år	0,2645	*	0,9410	=	-1,56 %	-981	-7 198
4	Innbyggere 16-22 år	0,0236	*	0,9694	=	-0,07 %	-45	-334
5	Innbyggere 23-66 år	0,1049	*	0,9609	=	-0,41 %	-258	-1 894

6	Innbyggere 67-79 år	0,0567	*	1,2574	=	1,46 %	917	6 731
7	Innbyggere 80-89 år	0,0767	*	1,2117	=	1,62 %	1 021	7 489
8	Innbyggere 90 år og over	0,0385	*	0,9442	=	-0,21%	- 135	- 991
9	Indeks landbrukskriterium	0,0021	*	1,2420	=	0,05 %	32	234
10	Sone	0,0100	*	1,4182	=	0,42 %	263	1 929
11	Nabo	0,0100	*	1,0407	=	0,04%	26	188
12	Indeks basisbehov	0,0159	*	1,6420	=	1,02 %	642	4 708
13	Innvandrere 6-15 år	0,0071	*	1, 2420	=	0,14%	86	634
14	Dødelighetskriterium	0,0454	*	1, 0410	=	0,19 %	117	859
16	Barn 0-15 m enslig forsørger	0,0188	*	1,2409	=	0,45%	285	2 089
17	Lavinntektskriteriet	0,0118	*	0,7087	=	- 0,34 %	- 216	- 1 585
18	Uføre 18-49 år	0,0064	*	1,3067	=	0,20 %	123	905
20	Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0084	*	0,7954	=	-0,20%	- 127	- 932
21	Opphopingsindeks	0,0095	*	0,2894	=	-0,68 %	-424	- 3 114
22	Aleneboende 30-66	0,0193	*	0,9722	=	- 0,05%	- 34	- 247
23	Pu- 16 år og over	0,0486	*	1,5131	=	2,49 %	1 568	11 503
24	Ikke gifte 67 år og over	0,0454	*	1,2148	=	0,98 %	613	4 499
25	Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0165	*	1,0584	=	0,10 %	61	444
26	Innbyggere med høyere utd.	0,0181	*	0,8471	=	- 0,28 %	-174	-1 276
	Sum	1,000		1,04248		4,25 %	2 671	19 596

Landsgjennomsnittet = 1,0000.

Alstahaug kommune har i 2023 et beregnet utgiftsbehov på 1,04248

Beregnet utgiftsbehov på landsbasis er 62 859

$1,04248 \times 62\ 858 = 65\ 529$

$65\ 529 - 62\ 859 = 2\ 671$

Alstahaug kommunes utgiftsutjevning: $2\ 671 \times 7\ 338 = 19\ 596\ 379\ 000$ kr.

Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler

Enkelte kommuner har elever i statlige og private grunnskoler. Disse elevene har ikke kommunene utgifter for. Trekkordningen for statlige og private skoler medfører at kommuner med elever i statlige og private skoler trekkes et gitt beløp per elev for de elevene kommunene ikke yter grunnskoletjenester til. Summen av trekk fra kommuner med elever i statlige og private skoler fordeles ut igjen til alle landets kommuner etter kommunenes andel av beregnet utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler omfordeler midler fra kommuner med mange elever i statlige og private skoler til kommuner med få eller ingen elever i statlige og private skoler.

Det er gitt trekksetser for ulike skolekategorier, og trekket for hver kommune blir beregnet:

Alstahaug kommune har ingen elever i statlige og private skoler og blir trukket 0 kroner.

Summen av beløpene som er trukket inn på landsbasis fordeles ut igjen til alle kommuner på følgende måte:

$$\begin{array}{rclcl} \text{Landssum} & \times & \text{Kommunens andel av utgiftsbehovet} & = & \text{Tilbakeført beløp} \\ 3\,163\,720\,200 \text{ kr} & & 0,00140 & = & \mathbf{4\,435\,960 \text{ kr}} \end{array}$$

Tilskudd med særskilt fordeling

1 735 000 kr

Tilskudd med særskilt fordeling

Noen enkeltsaker fordeles ikke etter inntektssystemets ordinære kriterier, men gis en særskilt fordeling. I 2021 er tilskudd til frivilligsentraler flyttet over til øremerket tilskudd.

Tilskudd med særskilt fordeling for Alstahaug kommune:

	Fordeling beløp
Enkeltsaker	
Inndelingstilskudd	0
Helsestasjon/skolehelsetjeneste	1 268 000
Særskilte saker enkeltkommuner	0
Kompensasjon ansvarsovertagelse barnevern	526 000
Grunnskoletilskudd	3 111 000
Sum Alstahaug kommune	4 905 000 kr

Inntektsgarantiordningen (INGAR)

Endringer i kriteriedata, befolkningsnedgang og systemendringer i inntektssystemet kan for enkeltkommuner føre til brå nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste. Inntektsgarantiordningen (INGAR) skal skjerme kommunene mot slike endringer.

Ordningen er utformet slik at ingen kommune skal ha en vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er lavere enn 400 kroner under veksten på landsbasis, målt i kroner per innbygger.

Ordningen finansieres ved et likt trekk per innbygger i alle landets kommuner.

Endringer som omfattes av inntektsgarantiordningen er strukturelle endringer i inntektssystemet, innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i befolkningstall og kriteriedata, og endringer i regionalpolitiske tilskudd.

Endringer i skjønntilskuddet, veksttilskuddet og i skatteinntektene eller skatteutjevningen inngår ikke i beregningsgrunnlaget for inntektsgarantiordningen.

Veksten i rammetilskuddet fra 2022 til 2023 er på landsbasis 2 112 kroner per innbygger. Dette innebærer at kommuner som har en vekst i rammetilskuddet som er lavere enn 1 712 kroner per innbygger, vil bli kompensert opp til denne vekstgrensen.

Alstahaug kommunes vekst i rammetilskuddet fra 2022 til 2022 er 2 548 kroner per innbygger, og kommunen får derfor 0 kroner per innbygger gjennom inntektsgarantiordningen.

Alle kommuner er med på å finansiere inntektsgarantiordningen og blir trukket med et likt beløp per innbygger i innbyggertilskuddet. For 2020 er trekket på -41 kroner per innbygger.

Inntektsgarantitilskudd til Alstahaug kommune	
Inntektsgarantitilskudd per innbygger	0 kr
Finansiering per innbygger	-41 kr
Inntektsgarantitilskudd, inkl. finansiering per innbygger	-41 kr
Inntektsgarantitilskudd, inkl. finansiering totalt	-48* 7 3338 innbyggere = -301 141 kr

Distriktstilskudd Nord-Norge

Distriktstilskudd Nord-Norge gis til kommuner i Nord-Norge.

Tilskuddet går til alle kommuner i Namdalen og de tre nordligste fylkene og gis som en sats per innbygger. Satsen differensieres mellom ulike områder. I tillegg gis det et småkommunetillegg til kommuner med under 3 200 innbyggere. Dette tillegget gis med en sats per innbygger, som differensieres etter distriktsindeksen.

Distriktsindeksen måler graden av distriktsutfordringer i en kommune og består av ulike indikatorer som måler forskjeller i geografi, demografi, arbeidsmarked og levekår.

Distriktstilskudd Nord-Norge 14 153 000 kr.

Skjønnstilskudd

Skjønnstilskuddet blir brukt til å kompensere kommuner for spesielle lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsetter de fylkesvise rammene, mens statsforvalteren foretar fordelingen til den enkelte kommune.

Statsforvalteren i Nordland har innført en ordning der kommunene må søke om skjønnsmidler. Disse blir behandlet påfølgende høst.

Skjønnstilskudd til Alstahaug kommune = 0 kroner

Totalt rammetilskudd ekskl. inntektsutjevning	
Innbyggertilskudd	206 028 336
Utgiftsutjevning	19 596 379
Statlige og frittstående skoler	4 435 960
Tilskudd med særlig fordeling	4 905 000
INGAR	- 301 141
Distriktstilskudd Nord-Norge	14 153 000
Skjønnstilskuddet	0
Totalt rammetilskudd ekskl. inntektsutjevning (avrundet)	248 818 000

2.2 Skatt og inntektsutjevning

Skatt

Forslag til kommunale og fylkeskommunale skattører er fremmet i St.prp. nr. 1 (2021-2022) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Skatt for Alstahaug kommune er for 2023 beregnet til **220 718 000 kroner**.

Inntektsutjevning

Skatteutjevningen jevner delvis ut forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. Skatteutjevningen for kommunene omfatter inntekts- og formuesskatt fra personlige skatteyttere og naturressursskatt fra kraftforetak.

Kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet blir kompenserte for 60 pst. av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinngang over landsgjennomsnittet blir trukket for 60 pst. av differansen mellom egen skatteinngang og *landsgjennomsnittet*.

Kommuner med skatteinntekter under 90 pst. av landsgjennomsnittet blir i tillegg kompensert for 35 pst. av differansen mellom egne skatteinntekter og 90 pst. av landsgjennomsnittet. Finansieringen av tilleggskompensasjonen skjer ved at hver kommune blir trukket med et likt beløp pr. innbygger.

Skatteutjevningen for hver kommune blir beregnet fortløpende ti ganger i året, etter hvert som skatteinngangen foreligger og trukket eller tillegg i skatteutjamninga blir avregnet mot kommunens utbetaling av rammetilskudd. Endelig fordeling av rammetilskuddet til kommunene vil ikke være klar før i februar 2023, når endelige skattetall for 2022 foreligger.

Netto inntektsutjevning er for Alstahaug kommune i 2023 er beregnet til **35 430 000** kroner med skatteinngang stor kr. **220 718 000**.

Oppsummering frie inntekter:

Rammetilskudd ekskl. inntektsutjevning	248 818 000
Skatt på inntekt og formue	220 718 000
Netto inntektsutjevning	35 430 000
Sum (avrundet)	504 966 000

2.3 Utgiftsforutsetninger

Lønns- og prisvekst

I Statsbudsjettet antas det at deflatoren (lønns- og prisveksten) vil være på 3,7 % prosent i 2023. Denne er sammensatt av en lønnsvekst på 4,2 % og en prisvekst på 3,0 %.

Pensjonsutgifter

Prosentatsen er regulert i tråd med oppgaver fra Kommunal Landspensjonskasse og Statens Pensjonskasse om forventede pensjonskostnader i 2020. Anslagene er basert på forventninger om rente, avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Amortiseringstiden for nye premieavvik er 7 år.

2.4 Oversikt over finansområdet i ØP-perioden

Frie inntekter

Frie inntekter (skatt og rammetilskudd) er budsjettet for 2023 med i henhold til spesifikasjon under avsnitt 2.1. Videre beregninger er gjort med bakgrunn i KS sin prognosemodell. Det er lagt til grunn SSB befolkningsframskriving, MMMM-alternativet, siste framskriving fra juni 2022. Faste priser. 2023-nivå. Tall pr. 1. juli året før.

	2022	2023	2024	2025	2026
0 - åringer	65	69	68	68	68
Barnehage (1-5 år)	354	352	358	358	350
Grunnskole (6-15 år)	816	816	808	805	806
Videregående (16-19 år)	363	335	325	314	314
Voksne (20-66 år)	4 279	4 299	4 258	4 221	4 191
Eldre (67-79 år)	1 081	1 086	1 117	1 115	1 115
Eldre (80-89 år)	321	325	335	374	400
Eldre (90 år og eldre)	59	61	72	69	68
Total	7 338	7 343	7 341	7 324	7 312

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Skatt på inntekter og formue	-218 618 430	-225 362 000	-220 718 000	-223 804 000	-221 851 000	-220 922 000
Rammetilskudd	-235 709 000	-216 828 000	-248 818 000	-251 917 000	-255 284 000	-257 029 000
Inntektsutjevning	-35 031 000	-40 853 000	-35 430 000	-31 653 000	-31 338 000	-31 189 000
SUM FRIE INNTEKTER	-489 358 430	-483 043 000	-504 966 000	-507 374 000	-508 473 000	-509 140 000

Eiendomsskatt

Maksimal skattesats for boliger og fritidsboliger er 4 promille fra 2021, og det innføres en obligatorisk reduksjonsfaktor på 30 % i takstene for disse eiendomskategoriene. Endringen berører kun utskrivning av skatt på boliger og fritidsboliger. For verker og bruk er det forutsatt 7 promille som i dag.

Eiendomsskatt	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Privat	Regnskap	Budsjett				
4% fra 2021	12.766.832	12.700.000	12.580.000	12.670.000	12.730.000	12.790.000

Grunnlaget for beregning er et volum på NOK 3.195.000.000,- pr 2022 som utgjør et beregningsgrunnlag på 70 %.

I prognosen er fritak for bygninger som har historisk verdi hensyntatt, samt fritak for nybygg første 10 år og med oppstart 2023. De gamle reglene har virkning for nybygg med oppstart før 2023 og innrømmes 1 års fritak. Prognosen har hensyntatt økning i fritidsbebyggelse, tilbygg og garasje og bygger på erfaringstall.

	2021 Regnskap	2022 Budsjett	2023	2024	2025	2026
Eiendomsskatt Næring,7,0 %	10.643.548	10.350.000	10.800.000	10.800.000	10.800.000	10.950.000

Kommunen har truffet bra på anslagene totalt sett de siste årene. Sykehusstruktur vil kunne påvirke det fremtidige bildet betydelig. Videre har regelendringer medført betydelig bortfall av framtidige inntekter. Beregningsgrunnlaget ble justert fra 90 % til 70 % i 2020 for boliger og fritidseiendommer. Videre ble promillesatsen justert ned til 4 promille fra 2021. Videre har vi hatt noen retakseringer etter klage som har medført lavere takster for næringseiendommer.

Renter

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Renter m.v						
RENTER PÅ LÅN	14 325 313	15 565 000	31 006 000	31 825 588	31 403 433	29 784 913
Renter av lån havnekapital	0	2 339 000	6 237 000	6 213 000	5 961 000	5 758 000
Sum utgifter	14 325 513	17 904 000	37 243 000	37 369 025	36 671 400	34 578 500
REFUSJON SANDNESSØEN HAVN IKS	-626 255	-2 339 000	-6 237 000	-6 213 000	-5 961 000	-5 758 000
RENTER AV BANKINNSKUDD	-813 206	-1 363 000	-3 863 000	-3 863 000	-3 863 000	-3 863 000
RENTER DIVERSE LÅN	-834 961	-1 000 388	-2 000 388	-2 000 388	-2 000 388	-2 000 388
UTBYTTE AV AKSJER OG ANDELER	-919 383	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-3 203 905	-4 702 388	-12 100 388	-12 076 388	-11 824 388	-11 621 388
Nettoutgift	11 121 608	13 201 612	25 142 612	25 962 200	25 540 055	23 921 525

Det er her lagt til grunn en rente, de rentebindinger kommunen har, samt forslag til budsjettrente. Dette er hentet fra Norges Banks anslag i rentemøte i august 2022 i ØP-perioden.

årstall	rente
2023	4,25
2024	4,00
2025	3,85
2026	3,55

For nye investeringstiltak er det lagt til grunn en rente på 4,0 %.

Utbytte

Budsjettert utbytte i økonomiplanperioden:

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Aksjer og utbytte						
Sum utgifter	0	0	0	0	0	0
RENTER AV ANDRE FORDRINGER	-276 179	0	0	0	0	0
UTBYTTE AV AKSJER OG ANDELER	-11 950 344	-10 554 000	-7 000 000	-9 000 000	-9 000 000	-9 000 000
Sum inntekter	-12 226 523	-10 554 000	-7 000 000	-9 000 000	-9 000 000	-9 000 000
Nettoutgift	-12 226 523	-10 554 000	-7 000 000	-9 000 000	-9 000 000	-9 000 000

Anslaget er svært usikkert, blant annet fordi det er kommet nye regler for skattelegging av kraftselskaper.

Helgelandskraft A/S betaler også rente og avdrag på et ansvarlig lån stort 400 mill. kr. f.o.m. 2007 t.o.m. 2026. Avdragene skal etter gjeldende regelverk benyttes i investeringsbudsjettet.

Havbruksfond

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Overføringer fra staten						
ANDRE STATLLIGE OVERFØRINGER	-8 908 201	-13 000 000	-5 300 000	-14 800 000	-10 300 000	-14 700 000

Bl.a. grunnet forslag til nye regler for skattelegging av havbruksnæringen, er anslaget svært usikkert.

Avdrag på lån

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Avdrag på lån						
OMKOSTNINGER VED LÅN	40	0	0	0	0	0
AVDRAG PÅ LÅN	34 909 545	35 500 000	33 000 000	34 581 250	35 630 750	36 360 750
Avdrag havnekapital	0	6 299 095	6 296 095	6 213 095	6 213 095	6 213 095
Sum utgifter	34 909 585	41 799 095	39 296 095	40 794 345	41 843 845	42 573 845
REFUSJON SANDNESSØEN HAVN IKS	-1 953 800	-6 299 095	-6 296 095	-6 213 095	-6 213 095	-6 213 095
Sum inntekter	-1 953 800	-6 299 095	-6 296 095	-6 213 095	-6 213 095	-6 213 095
Nettoutgift	32 955 785	35 500 000	33 000 000	34 581 250	35 630 750	36 360 750

Kommunen har i tillegg avdragsutsettelse på lån i størrelsesorden 210 mill.kr, noe som tilsvarer «sparte» årlige avdragsutgifter på i underkant av 9 millioner kroner.

Tekniske endringer budsjett- og økonomiplan

For 2023 og videre i økonomiplanperioden er det foretatt en endring av budsjetterte kalkulatoriske avskrivningskostnader, samt indirekte kostnader. Endringen innebærer at det er flyttet motpost-inntekter fra finansområdet til aktuell enhet på Samfunnsutvikling. Dette er en teknisk endring som ikke gir resultateffekt, men for å synliggjøre aktuelle finanskostnader og interne fordelinger på aktuelt selvkostområde

DEL 3 DRIFTSBUDSJETT 2023 ENHETSNIVÅ

3.1 Stab, støttefunksjoner, politisk utvalg mv

Stab/ støtte består av følgende enheter:

- HR
- IKT avdeling
- Bygg og eiendom

HR-sjef rapporterer i tillegg på områdene politisk utvalg og rådmannens kontor.

HR

Regnskap og budsjett HR

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
HR						
Sum utgifter	7 827 085	9 830 140	10 113 075	10 013 075	10 013 075	10 013 075
Sum inntekter	-651 216	-696 600	-696 600	-696 600	-696 600	-696 600
Netto utgift	7 175 869	9 133 540	9 416 475	9 316 475	9 316 475	9 316 475

Personellinnsats

- HR: 2,5 årsverk på personal, inklusiv HR- sjef
- Lønn: 2,5 årsverk, herunder 60 % salg av tjenester til Dønna.
- Arkiv: 3 årsverk, inklusiv arkivleder
- Informasjonsansvarlig/digitaliseringsrådgiver: 50 % stilling

Fra 2020 ble lønnsutgifter til frikjøp flyttet til FELLES-området, ansvarsted: 7900. Løpende utgifter til drift ligger fremdeles til HR-området, i tillegg til permisjoner og kurs for ansatte med verv i kommunen. Utgifter til bedriftshelsetjeneste er også budsjettert på dette området. Området dekker utgifter for flere felles fagprogrammer og lisenser på vegne av hele kommunen. Sammenlignet med forrige budsjettplanperiode er differansen kun internhusleie. Det er tatt ned generelle nedtrekk både som tiltak og konsekvensjustert.

Ressursinnsats HR

Dekker følgende arbeidsområder:

- Administrasjonsoppgaver støtte/ stab, IKT, bygg/eiendom.
- Personalforvaltning og organisasjonsutvikling
- Rekruttering, ansettelse og avslutning av arbeidsforhold
- Leder og medarbeiderutvikling
- Opplæring og kvalitetssikring ansatte og ledere
- Systemansvar for internkontrollsystem og kompetanseplattformen KS Læring
- Utarbeiding og utvikling av reglement og prosedyrer
- Lønnsforvaltning for to kommuner og 4 småselskaper.
- Rapportering og kontroll
- Sykefraværsoppfølging, koordinering, bistand til enheter og samhandling med NAV og nav arbeidslivssenter
- Koordinering av bedriftshelsetjenesten
- Lokale forhandlinger og særavtaler
- Overordnet HMS
- Digitaliseringsarbeid- digital forvaltning
- Sikkerhet/ beredskap og informasjonssikkerhet
- Dokumentasjonsforvaltning
- Post
- Politiske prosesser/politisk sekretariat

Framtidige utfordringer

Det er i dag knappe ressurser for å få gjennomført alle arbeidsoppgavene som normalt tilligger en personalavdeling, og sikre utførelsen av tjenester av forsvarlig og god kvalitet. Herunder organisasjonsutvikling, personaloppfølging, sykefraværsoppfølging og lederveiledning. Dette krever god forvaltning innen støtte/stab området, med tilhørende kompetanse for å imøtekomme kommunes utfordringer fremover. Samtidig vil det faktum at området består av få ansatte, innebære en sårbarhet som bør ha fokus fremover.

Organisasjonen er i stadig endring for å imøtekomme krav til omorganisering og digitalisering for å oppnå mer effektiv drift. Samtidig merker vi at behovet for bistand, service og opplæring i nye løsninger som skal gi innsparing på sikt er krevende. Omorganisering utløser behov for opplæring og systemendringer, og er også krevende for støttefunksjonene. Konkurransen om hvilke arbeidsoppgaver som skal prioriteres er tilspisset, og det er avgjørende at stab til enhver tid innehar kompetanse og ressurser til å forvalte dette på en forsvarlig måte.

Det er knapphet på ressurser og kompetanse fremover for hele regionen. Rekruttering fra andre kommuner/bedrifter eller intern rekruttering, løser ikke denne utfordringen. Stor turnover blant lederne er en krevende oppgave for støttetjenestene og organisasjonen. Det er i dag særlige store krav til det å være leder. Opplæring og god oppfølging er derfor svært ressurskrevende.

Vi har i dag god kontroll på utkjøring av lønn og refusjoner fra NAV. Det forventes bedre digitale løsninger i fremtiden, slik at vi på sikt håper å kunne frigi personell til andre oppgaver. Det er behov for å dreie arbeidsinnsatsen mer over på kvalitetskontroll og oppfølging av overholdelse av lov- og avtaleverk. Alstahaug kommune er en stor bedrift med ca. 730 fast ansatte med totalt ca. 1100 lønnsutbetalinger pr. måned. Lønnsbudsjettet utgjør ca. 2/3 av kommunes totale budsjett.

Utvikling av ny arbeidsflyt med fullbruk av digitale fagsystemer i ansettelsesprosessen har vært fokus i forrige periode. Vi opplever stor gevinst og bedre internkontroll. Vi vil i neste planperiode utvikle- og ta i bruk verktøy for lederne som gir bedre oversikt og bedre internkontroll som BI i Visma og moduler i Framsikt.

Arkivverket gjennomførte tilsyn med arkiv i mai i år. Tilsynet hadde hovedfokus på arkivorganisering og elektronisk arkivdanning, herunder arkivplan, journalføring og fagsystemer. Det ble avdekket noen avvik i forbindelse med tilsynsbesøket. Disse viser at de daglige arkivoppgavene med opplæring og brukerstøtte, håndtering av innsynskrav og journalføring over tid har blitt prioritert over mer langsiktige systemoppgaver, som arkivplan internkontroll, forvaltning av elektronisk arkiv og sikring av papirarkiver. For å lukke avvikene må arbeid med langsiktige og strategiske arkivoppgaver prioriteres.

Kommunen har digitalisert arbeidsprosesser innenfor de fleste fagområder. Tilsynet viste at vi ikke har hatt særlig fokus på arkivansvaret i forbindelse med innføring av nye fagsystemer. Bevaring og dokumentasjon av elektroniske arkiv er også arkivets ansvar og krever at vi i tiden framover prioriterer arkivoppgavene annerledes, samtidig som vi tilegner oss ny kompetanse.

Det vil komme en ny arkivlov som vil medføre nye krav. I den nye forvaltningsloven er det krav til at forvaltningen skal bruke et klart og tydelig språk. Dette vil innebære arbeid internt for å kartlegge, gjennomføre opplæring og følge opp nye språkkrav for kommunens saksbehandling.

Det er naturlig at arkivmedarbeiderne deltar i flere av digitaliseringsprosjektene i kommunen. Dette vil kunne bidra til å heve kompetansen i arkivet. Samtidig legger dette også beslag på ressurser og kan føre til ekstra belastning for de som må gjøre mer av de daglige oppgavene. Derfor risikerer vi også redusert kvalitet og redusert tid til nødvendig kvalitetsarbeid i arkivet.

Intern sammenkobling av ressursene arkiv og møtesekretariat vil fremover gjøre utførelsen av arbeidsoppgavene mindre sårbare. Dette fordi kompetansen og arbeidsoppgavene kan fordeles på flere ansatte. En intern omstilling er satt i gang og vil videreføres i økonomiplanperioden uten økning i budsjettet.

Det er i rådmannens forslag til budsjett lagt inn utgifter til kartlegging og avlevering av papirarkiv (driftstiltak 005) i henhold til pålegg etter tilsyn.

Kommunikasjon og samhandling med innbyggerne har vært under endring. Rådhuset har dreid kontakten med innbyggere fra fysiske møter til digitale flater.

Vi ønsker nå at innbyggerne skal bruke digitale plattformer og få direktekontakt med saksbehandlerne. Behov for ombygging av infotorget er dermed ikke prioritert.

Telefonliste er tilgjengelig på hjemmesiden, men etter omlegging av personalsystem er ikke lenger telefonlisten oppdatert. HALD-IKT jobber med en løsning for å få dette på plass igjen.

Hovednummeret for kommune er nå åpnet igjen med køordning og «telefonslynge», med innvalg slik at innbyggeren alltid skal få svar når denne kontaktmåten benyttes.

Ressursinnsats digital forvaltning

- GDPR
- Digital strategi
- Prioriteringsråd
- Prosjektleder i ulike prosjekter i hele kommunen
- Systemansvar for internkontrollsystem og KS Læring
- Intern og ekstern kommunikasjon og informasjon

Framtidige utfordringer

Alstahaug kommune har tiltrådt samarbeid med de øvrige helgelandskommunene om felles personvernombud gjennom Digitale Helgeland.

Personvernerklæring på hjemmesiden er oppdatert etter ny forordning og det er lagt til rette i Compilo for avviksmeldinger som gjelder informasjonssikkerhet. I 2022 er det kun meldt ett avvik til ansvarsområdet Personvernombud. Det lave antallet avvik innenfor informasjonssikkerhet kan være et symptom på at vi ikke har hatt tilstrekkelig oppmerksomhet rundt betydningen av å melde avvik som angår informasjonssikkerhet.

Vi startet lederopplæring på interkontroll og bruk av avviksmodul høsten 2022. Dette vil videreføres og ha stort fokus i neste planperiode.

Det gjenstår fortsatt en rekke aktiviteter FOR å tilfredsstille kravene til internkontroll knyttet til personvernlovgivningen. Her er en oversikt over de viktigste tiltakene for å komme i gang:

- Etablere oversikt over behandlinger
- Etablere sikkerhetsorganisasjon med mål, strategi og avklarte roller
- System for å melde og behandle avvik knyttet til personvernlovgivningen
- Systematikk for gjennomføring av ROS-vurderinger.

Det er et omfattende arbeid å få dette på plass. Det vil kreve dedikerte ressurser som kan jobbe sammen med personvernombudet på Helgeland.

KS læring

Høsten 2019 ble KS-Læring innført i Alstahaug kommune. KS-Læring er en plattform for internopplæring i form av fysiske og digitale kurs. KS-Læring er også en plattform for deling av læringsressurser mellom norske kommuner, og gjennom KS Læring får Alstahaug kommune tilgang til kurs og ressurser utviklet av andre kommuner. Ved strategisk bruk av KS-Læring er det ikke bare en økonomisk gevinst, men også en gevinst i form av dokumentasjon i henhold til krav om internkontroll og systematisk arbeid for å heve kompetansen til våre ansatte. Kompetansepakke for ledere med krav om gjennomføring ble ferdigstilt i 2022. I neste planperiode vil flere kompetansemoduler jobbes frem.

Det anbefales at det satses på følgende i 2023:

- Lukke avvik arkiv
- Videre arbeid med kommunens målsettinger og strategier, slik at organisasjonen kan samarbeide om felles gode resultater.
- Utarbeiding og utvikling av reglement og prosedyrer
- Revisjon av reglement og retningslinjer
- Systematisere opplæring av ledere og ansatte gjennom KS læring.
- Videreføre innsats på lang og/eller hyppige fravær med avklaring som mål.
- Oppfølging av- og å effektivisere HMS-arbeidet
- GDPR
- Arbeidsflyt med fokus på effektivisering og gevinstrealisering- lik ansettelsesstrategien.

Flere av disse målene ble også foreslått i forrige BP periode. Forsinkelsen på grunn av personellomdreining under pandemien er årsaken til at dette ikke er igangsatt.

IA avtalen

Kommunen har eget mål- og handlingsplan for en tydelig og omforent strategi i arbeid med sykefravær og måloppnåelse i IA avtalen. IA avtalen som den ligger i dag avsluttes i 2022, eventuelle endringer eller opphør er ikke kjent for kommunen på det nåværende tidspunkt, men vil bli iverksatt i samarbeid med AMU og partene lokalt.

ØP 2023-2026

Omorganisering av personell blir videreført for mindre sårbarhet i henhold til ressursmangel, og for å imøtekomme behov for felles nedtrekk i økonomiplanperioden. Nesten halve budsjettet på området går til fellesutgifter som programvarer, lisenser, innkjøp og annen drift for hele kommunen. Selv om det er innført nye digitale løsninger, dreier utgiftene seg til andre områder som lisenser og kostnader knyttet til eksempelvis andre leveringsmetoder. Det som kan se ut som en utøkning fra forrige økonomiplanperiode forklares i internhusleie. I realiteten et nedtrekk, da det ikke foreligger regulering av pris og lønn i tillegg til generelt nedtrekk.

Politisk utvalg

Regnskap og budsjett politisk utvalg

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Politisk sekretariat						
Sum utgifter	3 682 980	3 341 858	3 692 240	3 384 046	3 692 240	3 384 046
Sum inntekter	-99 866	-58 000	-58 000	-58 000	-58 000	-58 000
Netto utgift	3 583 114	3 283 858	3 634 240	3 326 046	3 634 240	3 326 046

Ressursinnsats

- Politiske prosesser/politisk sekretariat, herunder blant annet
 - Forberede og organisere gjennomføring av politiske møter
 - Utarbeide møtedokumenter (før, under og etter) og delta i politiske møter
 - Brukerstøtte til politikere
 - Administrativt bindeledd mellom politiske råd og utvalg i kommunen
 - Ansvar for å bidra til at politiske organer arbeider og behandler saker i henhold til lovverket
 - Valg - organisering og gjennomføring
- Vigsler- saksbehandling
- Skjenking og servering. saksbehandling og myndighetsutøvelse

Personellinnsats

Området har 100 % stilling i form av formannskapssekretærfunksjonen. Frikjøp av Ordfører og varaordfører. Møtegodtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste for politikere.

ØP 2023-2026

Planen er justert for kostnader i forbindelse med kommunevalg i 2023 og stortingsvalg 2025. Endringer av frikjøp ordfører/varaordfører ble tatt inn fra 2020. Det er gjort nedtrekk i kostnader knyttet til frikjøp og møtegodtgjørelse fra 2023 i henhold til erfaringstall. Eldrerådet ba om større bevilgning på grunn av økt møteaktivitet i forbindelse med samarbeid i HALD. Budsjettet er økt med 10 000, med en omdisponering av midler på området.

Rådmannens kontor

Regnskap og budsjett rådmannens kontor

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Rådmannen						
Sum utgifter	11 252 084	5 772 353	1 823 675	1 823 675	1 823 675	1 823 675
Sum inntekter	-6 502 129	-4 025 000	-25 000	-1 025 000	-1 025 000	-1 025 000
Netto utgift	4 749 955	1 747 353	1 798 675	798 675	798 675	798 675

Ressursinnsats

Ansvarssted 1100 består av personalressurs til rådmannen. Øvrige tilfeldige inntekter og utgifter er også budsjettert på dette området.

ØP 2023-2026

Ingen endringer fra forrige økonomiplanperiode. Alstahaug kommune er «vertskommune» for digitale helgeland og er budsjettert med 4 mill utgifter/ inntekter lagt inn i budsjettplanen fra 2020 og ut denne økonomiplanperioden. For å skille ut denne driften i regnskapsrapportering er det foreløpig opprettet en ny sektor i arena på stab/støtte-området. Stipulert utgift for Alstahaug kommune er lagt inn med 150 000 i budsjettplanperioden. Økt inntekter for interkommunalt samarbeid er lagt på området med 1 mill fra 2024.

Digitale Helgeland

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Digitale Helgeland						
Sum utgifter	0	0	4 150 000	4 150 000	4 150 000	4 150 000
Sum inntekter	0	0	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Netto utgift	0	0	150 000	150 000	150 000	150 000

Fra 2024 (viser til drifts-tiltak 051), forventes merinntekt ved gjennomgang av de interkommunale avtalene. Inntektene lagt på tilfeldige inntekter og utgifter på rådmanns område.

IKT

Regnskap og budsjett

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
IKT						
Sum utgifter	14 481 661	14 144 359	15 950 074	16 139 574	15 887 074	15 887 074
Sum inntekter	-8 242 362	-6 317 535	-7 595 535	-7 598 235	-7 381 735	-7 381 735
Netto utgift	6 239 299	7 826 824	8 354 539	8 541 339	8 505 339	8 505 339

HALD samarbeid

HALD-IKT er et samarbeid mellom Herøy, Alstahaug, Leirfjord og Dønna som formelt ble inngått i 2012. Avtalen ble revidert i 2019. Kostnadsfordelingen er fastsatt til 20/40/20/20 % (HALD) for drift og investeringer.

Alstahaug er vertskommune.

Formålet er en ikt-tjeneste som skal:

- Utføre de oppgaver som kommunene er pålagt etter gjeldende lovverk
- Være kostnadseffektiv
- Ha god service og tilgjengelighet
- Øke kvaliteten
- Være et miljø med høy faglig kompetanse
- Bidra til redusert sårbarhet i tjenesteytingen
- Utvikle tjenesten i tråd med sentrale føringer

Personalinnsats

Enheten har 6,5 årsverk. Enheten har god erfaring med lærlingeordningen og denne videreføres i økonomiplanperioden.

IKT-enheten utfører drift, vedlikehold, support og innkjøp for HALD-kommunene. Enheten har vaktordning for å bistå ved hendelser på kveldstid og i helger. Det er i hovedsak helsesektoren i de fire HALD-kommunene som benytter seg av vakttjenesten. Deres behov for bruk av journalsystemer er til stede hele døgnet.

Ressursinnsats

- Drift, vedlikehold og support av alle IKT systemer i HALD
- Deltagelse i digitaliserings prosjekter
- Implementering av nye datasystemer
- Flytting av datasystemer til skyen
- Ivareta sikkerheten i datanettverket
- Administrere drifts-, vedlikeholds- og innkjøpsavtaler

- Innkjøp av alt datautstyr inkl. mobiltelefoner
- Rådgiving

Kommunen har hybrid IKT-infrastruktur, dvs. servere/applikasjoner plassert i eget datarom i tillegg til såkalte skyløsninger. Andelen applikasjoner i skyen øker for hvert år. I år ble bla. administrering av skole PCer flyttet i skyen, noe som gjorde at 5 lokale servere kunne slås av. Supporttelefonen hadde ca. 12 000 henvendelser siste 12 måneder fra de fire HALD-kommunene. Dette tar en stor del av ressursene til avdelingen. Det arbeides derfor kontinuerlig med å effektivisere/automatisere systemene for å kunne utføre datadrift med tilgjengelige ressurser.

IKT-enheten jobber med å bli *grønnere*. Med *grønnere IT-drift* menes mer effektiv bruk av IT-ressurser gjennom virtualisering, serverkonsolidering og bruk av datasentre, samt gjenbruk av IT-ressurser. Enheten leverer brukt datautstyr til gjenbruk og bidrar dermed i den sirkulære økonomien.

Prosjekter

- Elev PCer lagt over til Microsoft Intune
- System for automatisert bruker definerings
- Backup system for Office 365
- Integrasjon HRM – sak/arkiv
- Beredskapsplan
- Oppgradering av trådløstnett

Framtidige utfordringer

- Rekruttering av personell
- Ivareta sikkerheten
- Ressurser til å videreutvikle IKT-tjenesten og samtidig opprettholde en god supporttjeneste.
- Bidra til å skape gode digitale tjenester.
- Øke andelen skyløsninger i h.h.t nasjonal strategi.
- Øke andelen Office 365 brukere i organisasjonen for å ta i bruk nye tjenester og samhandling på tvers av organisasjoner.
- Imøtekomme kompetansekrav i takt med utviklingen.

I dag utføres de fleste arbeidsoppgaver med digitale verktøy. Da er stabile datasystemer og høy oppetid helt avgjørende for å opprettholde tjenesteproduksjon. Stadig flere systemer skal ha integrasjoner med hverandre. Kompleksiteten i dette er en utfordring, men gevinsten er stor som følge av automatiserte arbeidsprosesser. Ved overgang til skyløsninger vil driftsutgiftene øke og investeringsutgifter reduseres. Dette er en utfordring når driftsbudsjettene skal ned hvert år.

I forbindelse med utbygging av velferdsteknologi er det helt andre krav til nettverksstabilitet, spesielt trådløst. Dette krever mye ressurser i planlegging og drift. Det er derfor et stort behov for ressurser dersom vi skal klare å imøtekomme kravene i årene fremover. Rekruttering av kvalifisert personell er i dag et stort problem innen fagområdet. Det er spesielt vanskelig å

rekruttere innen nettverk og sikkerhet i dagens arbeidsmarked.

Bygg/Eiendom

Regnskap og budsjett

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Bygg og eiendom						
Sum utgifter	70 594 650	-2 835 815	2 228 243	4 238 243	4 388 243	4 448 243
Sum inntekter	-21 592 604	-17 237 000	-16 937 000	-17 124 171	-17 124 171	-17 124 171
Netto utgift	49 002 046	-20 072 815	-14 708 757	-12 885 928	-12 735 928	-12 675 928

Personalinnsats

Enheten har 34,5 årsverk fordelt på:

- 19,7 Rengjøringspersonell
- 8 Driftspersonell bygg
- 3 Boligkontor/Flyktningeboliger
- 3 Administrasjon / Prosjektledelse
- 0,8 Kantinedrift

Ressursinnsats

Det er i dag knappe personalressurser for å få gjennomført alle arbeidsoppgavene, spesielt de som tilhører driftsavdelingen. Enheten har et digitalt FDV program der internkontroll og uønskede driftshendelser meldes inn. I tillegg bruker renhold «Clean Pilot» for internkontroll og behovsstyring av renholdet.

Arbeidsoppgaver som utføres av enheten:

- Drift, vedlikehold og forvaltning av kommunale bygg og eiendommer (herunder byggdrift og renhold)
- Byggherreansvar og prosjektledelse ved gjennomføring av kommunale byggeprosjekt
- Saksbehandling for tilskudd og startlån på vegne av Husbanken
- Bistå/lede andre kommunale enheter med prosjektutredning og planlegging
- Administrering av kommunale boliger og flyktningeboliger (inn/utleie både eksternt og i kommunale boliger) samt kontraktsarbeid og fakturering
- Drift av kantina på Rådhuset
- Offentlig innkjøp av varer og tjenester til avdelingen, herunder rammeavtaler på alle bygg- og tekniske innkjøp

- Administrering og forespørsler av kommunale leieavtaler
- Forespørsler og kontraktsarbeid på større byggeprosjekter
- Salg av kommunal eiendom

Driftstiltak

Dersom renholdsavdelingen skal utføre kvalifisert renhold på alle formålsbygg, må avdelingen tilføres flere ressurser (fra andre enheter som utfører i dag). Overtagelse av renhold på bassenget er lagt inn som et driftstiltak, det er også ønskelig at renhold på sykehjem overføres til avdelingen i fremtiden.

Over tid har deler av byggvedlikeholdet blitt definert som ønsket enkelttiltak og lagt inn som driftstiltak i budsjettet. Dette skaper en uforutsigbarhet på planlagt vedlikehold, da politikere har kunnet foreta valg av ulike driftstiltak uten å ha foretatt en total vurdering. Vi har det siste året forsøkt å bevare byggene våre på en bedre og forutsigbar måte, og definerer vedlikeholdet etter en vedlikeholdsplan som går over 4 år (og langsiktig 10 års plan).

Det er i år likevel lagt inn noen driftstiltak fra enheten, da vi ser at vedlikeholdsetterslepet er for stort til at bare vedlikeholdsmidler blir tilstrekkelig. Det planlagte vedlikeholdsbehovet for enheten ligger på om lag 8-10 millioner hvert år, og budsjettet de siste årene har vært på 3-4 millioner (altså 5-6 mill for lite). Dette vil akkumulere et større etterslep på om lag 5 % årlig. Det vi ser etter siste år er at kun om lag halvparten av vedlikeholdsplanen er mulig å gjennomføre (resten av budsjettet går til akutte saker slik som havari, hærverk etc).

Usikkerhet

Enheten har ikke hatt budsjettøkning de to siste årene samtidig som konsumprisindeksen den samme perioden har vært på over 8 %. Ettersom 70 % av budsjettet på enheten er knyttet opp mot kjøp av varer og tjenester, vil dette si et reelt nedtrekk på vedlikeholdet til kommunens bygg. Et økende behov for bedre forvaltning og vedlikehold av kommunens bygg er ikke tatt med i budsjettplan, og gjør usikkerheten for drift betydelig. Det vedtatte strategidokumentet med tilhørende vedlikeholdsplan er vanskelig å følge. Det blir ikke mulig å «løfte» tilstandsgraden på de kommunale byggene dersom et reelt nedtrekk vil fortsette fremover i tid. For 2023 er det budsjettert med to driftstiltak (fjerning av brakkriegg Ura og Sandnes samt utbedre råde Bjarnetjønna) på til sammen 1,5 mill samtidig som det ble vedtatt et generelt nedtrekk på 1,66 mill. Dette er ikke mulig å gjennomføre, så tiltakene blir ikke utført.

Omorganisering

I februar 2021 ble det vedtatt at Bygg og Eiendom skulle legge frem et strategidokument med fokus på effektiv og god eiendomsforvaltning. Internhusleie ble innført for 2022 og vedlikeholdsplaner er fremlagt for året. Bygg og Eiendoms visjon:

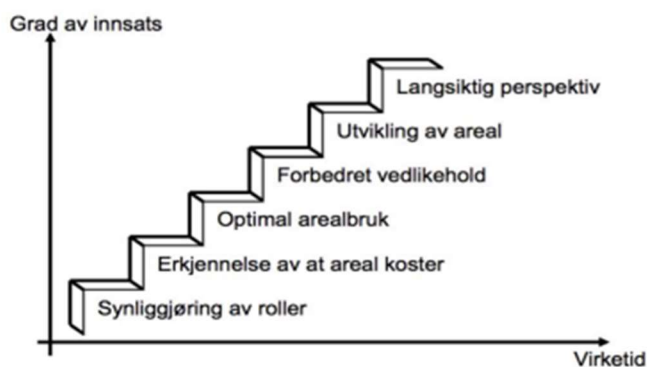
Bærekraftige Bygg for Alstahaug kommune:

Med utgangspunkt i FN's bærekraftsmål skal Bygg og Eiendom forvalte, drifte og utvikle kommunens eiendommer i tråd med de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Vår erfaring etter innføring av internhusleie så langt er at tydeligere rolleavklaringer gjør det enklere for enheten å argumentere for mulige andre løsninger. Det er også mere klart at areal koster og at de andre enhetene må tenke mere arealeffektivt. Avtaleverket virker noe dårlig forankret ut i organisasjonen, noe som kan tyde på for lite fokus på avtaleverket.

De gevinstene som er forventet å få etter innføring av internhusleie:

FIGUR 1: HVA KAN MAN OPPNÅ MED INTERNHUSLEIE? (LÆDRE ET AL., 2012, S. 16)

Det er viktig at en bruker tid på å la ordningen befestes, slik at en oppnår større gevinster og bedre rammevilkår fremover. Det burde årlig gjennomføres en regulering av internhusleien tilsvarende konsumprisindeksen, dette ble ikke gjennomført i år.

Det er lagt ned et betydelig arbeid i å jobbe med behovsstyrt og standardisert renhold. I tillegg har arbeidstiden på avdelingen blitt flyttet en time senere, slik at renholderne starter arbeidsdagen kl 0700. Dette gjør at renholderne er synlige på byggene og det har vist seg å ha stor innflytelse på sykefraværet. Vi har pr i dag et sykefravær på nesten 10 % under sykefraværet i fjor på denne tiden.

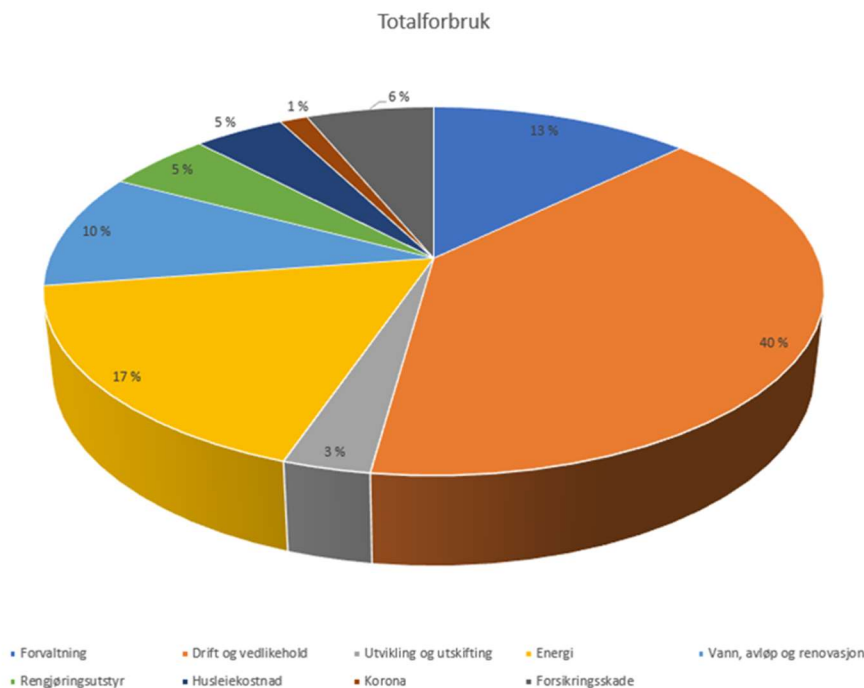
Framtidige utfordringer

- Branntetting (pålegg) på gjenstående bygg etter tilsyn
- Utbedring av klimaskall for å stoppe videre bygningsskader
- For å få bedre driftskontroll må vi Innføre automatiske driftssystem (SD- Basert drift) på alle bygg og skallsikring på større kommunale bygg, slik som idrettsanlegg, skoler etc.

- Beholde og utvikle kompetanse hos ansatte ved enheten for å imøtekomme utviklingen av digitale og mere komplekse styringssystemer både på byggene og drift generelt (renhold og boligkontoret)
- Sikre stabile driftsrammer for alle formålsbygg
- Modernisere og framskaffe tilstrekkelig kommunale utleieboliger
- Videreutvikle driftsavtalene og inngå flere rammeavtaler
- Fortsette å bygge kompetanse innenfor offentlig anskaffelse og prosjektgjennomføring
- Videreutvikle samarbeidet med andre kommuner på byggforvaltning, anskaffelse og drift
- Økte ressurser for å innføre verdibevarende vedlikehold på den kommunale bygningsmassen
- Utvikle byggene i henhold til lover og forskrifter
- Rullere og deretter følge opp den boligpolitiske handlingsplanen
- Vedlikeholde Clean Pilot (web basert planleggingsverktøy for renhold) for å få enda bedre rutiner og kontroll på renhold, og innføre dette på alle formålsbygg (er innført på alle bygg der renholdsavdelingen har ansvaret, ønsker å innføre Clean Pilot også i de bygg der bygg og eiendom ikke har ansvaret for renhold slik som basseng og sykehjem)

Forbruket

Enhets totalforbruk (ikke lønn) hittil i år (oktober 22), viser fordelingen av kostnadene. Det største kakestykket viser drift og vedlikehold som er definert som mindre vedlikeholdsarbeid (utskifting av deler av vegg, tak etc.) samt reparasjon etter skade/hærverk etc. Neste kakestykke på tre prosent, viser det planlagte vedlikeholdet som her kalles utskifting og utbedring. Ellers utgjør 17 % av regnskapet (de 10 første mnd) energi. Denne vil utøke noe på årsresultatet, da vi har to vintermånedene igjen. 10 % av våre utgifter er bundet opp i vann, avløp og renovasjon. Renholdskostnadene viser 5 % av kakestykket. Denne avdelingen har størst utgift knyttet til personell (som ikke er med i dette kakediagrammet). Husleiekostnader ligger i utgifter på leie av kommunens arealdel på NAV. Koronautgifter er i hovedsak knyttet til en del renhold og økte utgifter på papir/ dispensere etc. Det har vært noen forsikringsskader, blant annet på gymsalen på Sandnes. Deler av disse kostnadene blir dekket av forsikringspenger. Forvaltningskostnaden utgjør hele 13 % og er i hovedsak kostnader til forsikring.

Eiendom utgjør den største realverdien i de fleste kommuner, også i Alstahaug. Det er viktig at eiendomsforvaltning ikke bare sees på som et fysisk-, men også et **økonomisk objekt**. Det å ta vare på verdier på en god og lønnsom måte vil gi besparelser over tid.

Alstahaug kommune har over år styrket den driftsmessige delen av kjernevirksomheten ved forbruk av realkapital, dvs. å drifte kjernevirksomheten med midler som skulle ha gått til vedlikehold. Kommunen har en bygningsmasse på om lag 70 000 kvm, og gjenanskaffelsesverdien på bygningsmassen er estimert til mellom 3 til 4 milliarder kroner. Dette er store verdier som det er viktig å bevare og vedlikeholde på en god måte for å sikre et trygt og forsvarlig arbeidsmiljø og inneklima for alle brukere. Vi har et stipulert vedlikeholdsetterslep på mellom 80 - 100 millioner, som resultat av underbudsjetteringen over år.

Byggeprosjekter

Byggeprosjekter som pågår dette året, er:

- Småhus (robuste boliger)
- Skoleoppgradering ifm. skolepolitisk plan (Sandnes barneskole og Sandnessjøen Ungdomsskole)

Ønsket investeringstiltak

Driftsbudsjettet til vedlikehold på skoler (skoleprosjektet) var underfinansiert med 9,4 mill i 2021. Sandnes barneskole og Ungdomsskolen gjenstår i det planlagte skoleprosjektet, uten at det er midler avsatt til prosjektet.. Vi jobber nå med Sandnes skole og vil komme med en

kalkyle så snart dette arbeidet er ferdig. Skoleprosjektet må tilføres mere midler. Videre er det behov for skallsikring på skoler og idrettsanlegg samt solavskjerming på en del bygg.

Det er gjennomført tilstandsanalyse av begge idrettshallene våre, samt sykehjem og Åsheim terrasse. Det er betydelige beløp som kreves utbedret de nærmeste årene. Helgelandshallen har utfordringer på svekkelse av bæresystem pga. utett tak og råte. Dette er et prioritert tiltak allerede neste år, da det kan få store konsekvenser dersom en venter for lenge.

Det er flere bygg som er lagt inn som ønsket utbedret, dette følger ønsket investeringstiltak som ikke er prioritert dette året.

Boligkontoret

Det er lagt inn 1,3 mill til tilskudd fra husbanken på dette ansvarsstedet. Her er det lagt inn ønsket driftstiltak på utvidelse av tilskuddet med 700 000,- til 2 millioner pr år.

Boligutleien ble fra 01.01.21 overført fra NAV flyktning til Boligkontoret på Bygg. Flyktningeboliger er fortsatt et eget ansvarsområde. Dette for å kunne ha kontroll på pengestrømmen på området. Krigen i Ukraina har resultert i flere flyktninger enn året før, og mye jobb er gjort i forbindelse med å huse disse. Til nå har vi fått videreutleie på 44 enheter hos private utleiere. Alle enhetene er godkjent av boligkontoret før innflytting. Tidligere har vi tatt ned flere millioner, også i 2022 ble ansvarsstedet ytterligere redusert med 900 000,- og det kan bli utfordrende å holde budsjettet. Overtakelsen har så langt bidratt til bedre kontroll på fremleie og mindre utgifter ved avslutning av disse. Kontoret jobber også med rullering av den boligpolitiske planen, som skal være ferdig medio 2023.

3.2 Økonomi og tilskudd/ kontingenter

Felles økonomienhet HALD

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Økonomiavdelingen						
Sum utgifter	5 754 314	6 487 551	6 483 781	6 483 781	6 483 781	6 483 781
Sum inntekter	-3 039 410	-3 089 522	-3 231 880	-3 231 880	-3 231 880	-3 231 880
Netto utgift	2 714 904	3 398 029	3 251 901	3 251 901	3 251 901	3 251 901

Området innbefatter kommunens utgifter til regnskap, budsjett- og økonomiplanarbeid, økonomioppfølging, intern og ekstern rapportering, fakturering, innføring, overordnet innkjøps- og forsikringsarbeid, m.v. Alstahaug kommune samarbeider med de øvrige HALD - kommunene om disse tjenestene.

Området er budsjettetert med 6,5 stillingshjemler.

Avdelingen fører regnskap for Herøy kommune, Alstahaug kommune, Leirfjord kommune og Dønna kommune; Herøy kirkelige fellesråd, Alstahaug kirkelige fellesråd, Leirfjord kirkelige fellesråd, Dønna kirkelige fellesråd, Regionalt Kompetansekontor, Sekretariatskontoret for Kontrollutvalg og Helgeland Politiske Råd.

Budsjettet er behandlet av rådmennene/ kommunaldirektørene i HALD i samarbeidsmøte 30. september 2022.

Tilskudd interkommunale selskap

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Tilskudd interkommunale selskap						
Sum utgifter	13 579 974	13 356 441	15 722 481	15 372 481	15 372 481	15 372 481
Sum inntekter	-794 724	-100 000	-374 000	-374 000	-374 000	-374 000
Netto utgift	12 785 250	13 256 441	15 348 481	15 348 481	15 162 481	15 175 481

Art 10100

Lønnsoppgjøret for gruppe 3 og gruppe 5 er ikke klart og en beregning viser at oppgjøret blir ca. kr. 1 700 000,-. Utgiftene budsjetteres på området 7900 og fordeles til hvert enkelt område i 2023.

Art 10106:10999 – Lønn og sosiale kostnader

Lønn tillitsvalg, 2,12 årsverk fordelt på 5 stillinger

Budsjett samlet for lønn og sosiale kostnader er på kr. 1 443 038,- i 2023

Art 10904 – Kommunal egenandel AFP

Kommunens utgifter for avgåtte AFPere mellom 62 og 65 år: Kommunen betaler 50 % av pensjonen til den avgåtte AFP'er. I praksis vil dette si ca. 33 % av den lønn vedkommende hadde ved sluttdato. Budsjetteres med kr. 100 000,- i 2023

Art 11002 – Kartverk

Årlige utgifter til Norkart – Turkart- Budsjetteres med kr. 10 000,-

Art 11850 – Forsikring av personell

Lovpålagt yrkesskadeforsikring av personell. Dette er ikke oppgavepliktig for den enkelte ansatte og skal dermed ikke utgiftsbelastes sosiale utgifter.

Budsjetteres med kr. 503 690,- i 2023

Art 11852 Forsikring bygg og anlegg

Her budsjetteres bygg og anleggforsikring vedrørende Havnekapitalen.

Budsjettert beløp i 2023 er kr. 274 000,-

Art 11853 - Servicepensjon

Pensjon til tidligere ansatte som ikke var innmeldt i pensjonsordningen, eller avgåtte med egen avtale med kommunen, hvor inndekkingen må skje av kommunen.

Budsjetteres med kr. 50 000,-, etter regnskapstall for 2022.

Art 11859 – Andre forsikringer

Herunder er kommunens forsikring for underslag, rettslig erstatning (byggherreansvar), Forsikring kriminalitet og forsikring tyveri.

Meglerprovisjonforsikring er også tatt med her. Provisjonen er trukket ut av selve forsikringen og vi betaler meglerprovisjon direkte til megler.

Det er en økning i forsikringspremien på 10% fra 2022 til 2023. Budsjettert med kr 763 400,- i 2023.

Art 11952 – Kontingenter

Her budsjetteres kommunens utgifter til KS. Kontingenten til KS har et grunnbeløp samt et beløp pr. innbygger..

Videre budsjetteres utgifter til kommunens andel av OU-midler. OU-midlene benyttes til opplæringstiltak med en fordeling på 70 % til tillitsvalgtopplæring og 30 % til arbeidsgiveropplæring. Finansieringen er 0,24 % av lønnsmassen i KS' tariffområde med 2/3 på arbeidsgiversiden og 1/3 av arbeidsgiversiden pr. ansatt pr. år

Budsjettert med kr. 1 100 000,- i 2023.

Art 11959 Andre avg., gebyrer og lisenser

Her budsjetteres med abonnement til tilskuddsportalen Scan4news. For 2023 budsjetteres det etter regnskapstall for 2022 med kr. 51 000,-

Art 12709 Andre konsulenttjenester

Det er budsjettert med kr. 200 000,- i veiledningstjenester og kr. 15 000 for aktuarfaktura fra Statens pensjonskasse. Til sammen er det budsjettert med kr. 215 000,- i 2023.

Art 12710 – Innkjøp

Drift rammeavtaler og lisenser til Merzell budsjetteres under denne arten. For 2023 budsjetteres det med kr. 205 000,-

Art 13500 - Tilskudd til revisjon

Revisjonshonoraret for 2023 budsjetteres med kr. 1 006 720,- jfr. opplysninger fra ledelsen i Revisjon Midt-Norge SA. Styrets innstilling til budsjett er en økning på 4% fra 2022.

Budsjettet behandles i årsmøte 25 oktober.

I summen kr. 1 006 720,- inngår også revisjon for Alstahaug kirkelige fellesråd.

Art 13501 Tilskudd kontrollutvalget

Tilskuddet er budsjettert i henhold til styrets budsjettvedtak.

Budsjettert med kr. Kr 405 589,- i 2023,-.

Art 13503 Tilskudd Helgeland Interkommunalt Politiske Råd

Budsjettert i henhold til representantskapets budsjettvedtak av driftstilskudd og fondsavsetning for 2023.

Budsjettert tilskudd for 2023 er på kr. 448 111,- Fondsavsetninger på kr. 112 028,-

Art 13505 Kjøp av andre kommuners tjenester

Alstahaug kommune har et innkjøpssamarbeid med Salten innkjøp. Det er budsjettert med et årlig beløp til innkjøpssamarbeidet. Her budsjetteres også årlig kontingent til Helgeland friluftsråd. Til sammen budsjetteres det med kr. 285 000,- i 2023.

Art 13704 Kjøp av tjenester fra private

Trykkeritjenester – årsrapport. Budsjetteres med kr. 37 000,-

Art 14707 og 14709 – Kirkelig Fellesråd

Her budsjetteres kommunens tilskudd til Kirkelig Fellesråd og tjenesteytingsavtalen kommunen har med Kirkelig Fellesråd.

Budsjettforslag fra kirkelige fellesråd er på kr. 5 877 285,- Det er en økning på kr. 379 075,- fra budsjett 2022 til 2023

Rådmannen har i sitt budsjettforslag for 2023 lagt til grunn en deflator på 3,7 % og budsjettert med kr.5 701 643,- i tilskudd til kirkelige fellesråd.

Tjenesteytingsavtalen innebærer et tilskudd til Kirkelig Fellesråd i form av regnskap, lønn, brøyting og IKT. Tjenesteytingsavtalen er budsjettert med kr. 357 400,-

Art 14752– Overføring RKK

Driftstilskudd for 2023 er budsjettert med kr. 776 848,- Budsjettet behandles og vedtas av styret i november. Det er lagt inn en økning på 3,7% (deflator) fra 2022.

17705 Refusjon fra Helgeland Havn IKS

Refusjonsinntekter for bygg- og anleggforsikring vedrørende havnekapitalen budsjetteres med samme beløp som på utgiftssiden art 11852 kr. 274 000.

3.3 Oppvekst og kultur

Oppvekst og kultur består av 15 enheter

Omfatter gruppeansvar:

- 20: Administrasjon
- 21: Kultur
- 22: Flyktningetjenesten
- 23: Pedagogisk- psykologisk tjeneste (PPT)
- 24: Barnehage
- 25: SFO
- 26: Grunnskole
- 27: Spesialundervisning
- 28: Voksenopplæring
- 29: Kulturskole

Tjenesteomfang:

Ansvarsområdet oppvekst og kultur er i økonomisystemet organisert med 48 ulike ansvarsområder, fordelt på 15 enheter og 10 tjenesteområder inkludert administrasjonen. I budsjettkommentaren er de ulike tjenesteområdene oppsummert- og kommentert på tvers av enhetene.

- 338 barn har barnehagetilbud i Alstahaug kommune, fordelt på 479 plasser. 161 barn er i kommunale barnehager.
- Grunnskolen har 800 elever, fordelt på 6 skoler.
- Totalt er det 93 elever i voksenopplæringa
- 286 barn og unge får undervisning i kulturskolen
- PPT server 6 kommuner
- Flyktningetjenesten følger opp 16 enslige mindreårige og 84 voksne

De store trekkene ved budsjett for oppvekst og kultur.

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	240 365 607	286 748 278	310 590 518	306 661 518	306 932 174	305 624 800
Sum inntekter	-85 535 630	-71 544 401	-86 826 516	-86 976 516	-86 976 516	-86 976 516
Netto utgift	154 829 977	215 203 877	223 764 002	219 685 002	219 955 658	218 648 284

Brutto utgift utgifter for Oppvekst og kultur er på 310,6 mill. Samlet inntekt er på nær 87 mill. Netto endring fra budsjett 2022 er på 8,56 mill. Dette er en netto økning på 4 %.

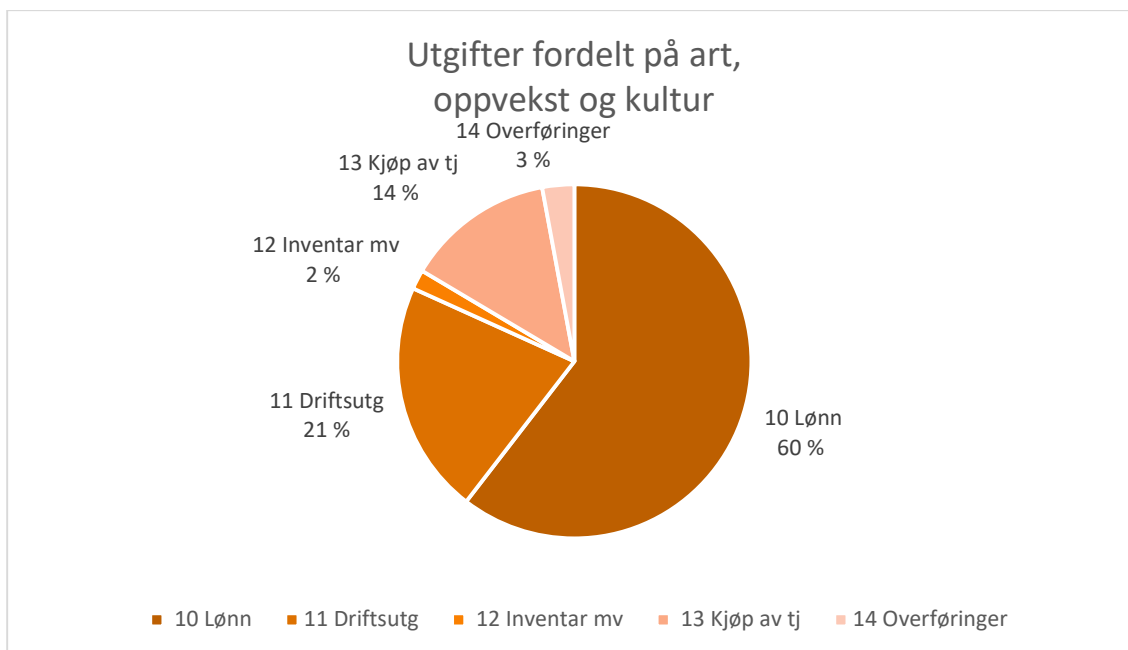
Oppvekst og kultur har et netto budsjett på ca 223,8 mill. Utgiftene er økt med 23,8 mill , mens inntektene er økt med 15,3 mill i forhold til budsjett 2022. Økning av inntekt er i all hovedsak knyttet til Flyktning (inkl voksenopplæring), med 13,8 mill.

De største endringene

- ❖ Oppvekst og kultur øker sitt netto budsjett med 4 % fra 2022 til 2023.
- ❖ Tiltak for innsparing/økt inntekt innen Oppvekst og kultur på 8, 23 mill. Vedtatte tiltak som gir utøkning er på 0,47 mill. Netto kostnad for vedtatte tiltak i budsjett er 7,56 mill.
- ❖ Det er lagt inn et kutt i skolen på ressurs til styrking. Konkret reduksjon er 2,3 årsverk av totalt 10 årsverk, samt 1,2 årsverk assistent/miljøarbeider. Dette reduserer skolens kapasitet til å støtte elever med utfordringer. Innsparingen utgjør drøyt 2 mill ved full års effekt.
- ❖ Det er forutsatt en økning med 45 flere flyktninger i 2023. Dette vil bidra til en netto økt inntekt på 4,7 mill.
- ❖ Det er lagt inn en forventning om finansiering av introduksjonsprogram for flyktninger fra Ukraina i 2023.

Fordelingen innen Oppvekst og kultur

Lønn er naturlig den største utgiften innen Oppvekst og kultur, med et budsjett på 186 mill. Tidligere utgjorde tilskudd til private barnehager den største utgiften utover lønn. Nå utgjør internhusleien den nest største andelen av budsjettet med ca 44 mill. Dette sorterer under gruppeart 11, Driftsutgifter, som er fordoblet i andel av totale utgifter for Oppvekst og kultur. Tilskudd til barnehagedrift i private barnehager utgjør drøyt 34 mill, og sorteres under gruppart 13, Kjøp av tjenester.

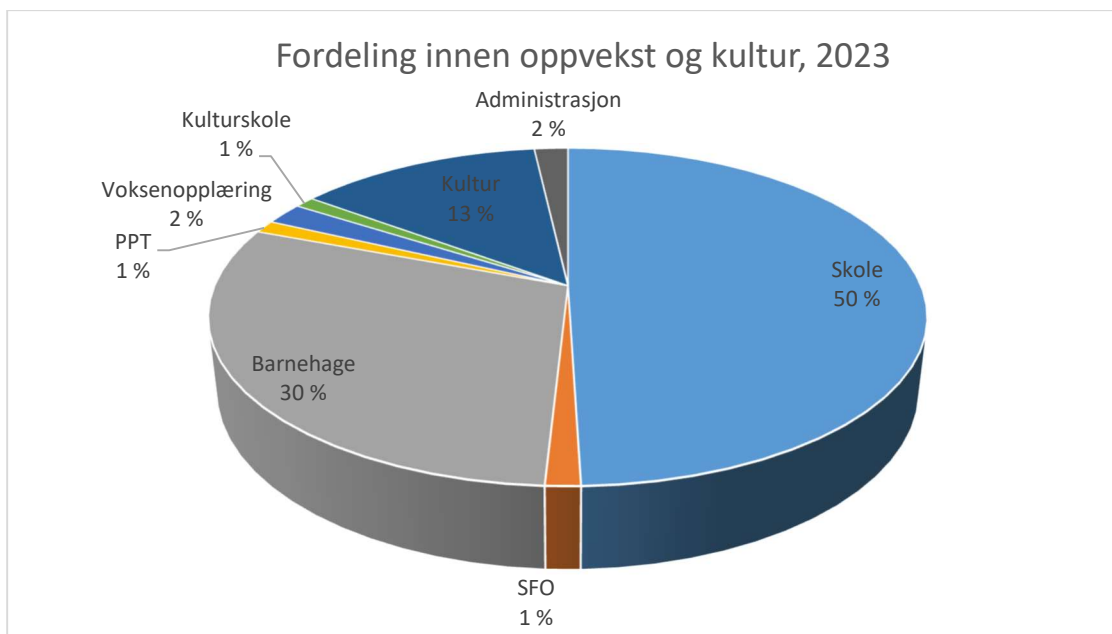

Lønn

Lønn er den største utgiften innen Oppvekst og kultur. Hvis vi ser bort fra tilskuddet til private barnehager, utgjør lønn 60 % av utgiftene. Lønnsutgiften i budsjett 2023 utgjør drøyt 186 mill. Inn under lønn ligger også stønad til flyktninger, budsjettert i Flyktningetjenesten

Ordinær lønnsvekst (4,2 %) utgjør 5,4 mill. Økt andel minoritetsspråklige barn i skole og barnehage-, samt økt spesialundervisning, utgjør en økning på 4,4 mill. Introduksjonsstønad er økt med 10,5 mill.

Kakediagrammet under viser prosentvis fordeling på tjenesteområdene innen Oppvekst og kultur (prosenten viser ikke andel av det totale kommunebudsjettet).

Tabellen viser endringer fra 2021 til 2023 for de ulike tjenesteområder:

		Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Diff budsjett
Skole	Sum utgifter	93 562 016	111 320 623	120 065 051	8 744 428
	Sum inntekter	-15 567 966	-6 230 210	-7 300 210	-1 070 000
	Netto utgift	77 994 050	105 090 413	112 764 841	7 674 428
Spes	Sum utgifter	7 225 712	7 488 898	8 797 276	1 308 378
	Sum inntekter	-361 271	-201 000	-201 000	0
	Netto utgift	6 864 441	7 287 898	8 596 276	1 308 378
SFO	Sum utgifter	5 287 406	6 278 732	6 533 855	255 123
	Sum inntekter	-3 837 478	-3 675 486	-3 517 526	157 960
	Netto utgift	1 449 928	2 603 246	3 016 329	413 083
Barnehage	Sum utgifter	66 634 056	69 680 087	73 546 461	3 866 374
	Sum inntekter	-8 472 834	-6 432 666	-6 087 666	345 000
	Netto utgift	58 164 947	63 247 421	67 458 795	4 211 374
PPT	Sum utgifter	7 857 107	8 176 798	8 711 216	534 418
	Sum inntekter	-6 111 914	-5 555 000	-5 984 000	-429 000
	Netto utgift	1 745 193	2 621 798	2 727 216	105 418
Voksenopplæring	Sum utgifter	10 654 265	9 153 647	9 865 389	711 742
	Sum inntekter	-4 535 638	-3 295 000	-5 145 000	-1 850 000
	Netto utgift	6 118 627	5 858 647	4 720 389	-1 138 258

Kulturskole	Sum utgifter	5 036 776	5 097 362	5 669 064	571 702
	Sum inntekter	-2 456 588	-2 633 000	-3 263 000	-630 000
	Netto utgift	2 580 188	2 464 362	2 406 064	-58 298
Kultur	Sum utgifter	19 352 273	42 252 171	42 783 734	531 563
	Sum inntekter	-8 244 164	-12 376 114	-12 223 114	153 000
	Netto utgift	11 108 109	29 876 057	30 560 620	684 563
Flyktning	Sum utgifter	20 623 425	22 925 559	30 164 050	7 238 491
	Sum inntekter	-35 179 769	-30 770 925	-42 730 000	-11 959 075
	Netto utgift	-14 556 344	-7 845 366	-12 565 950	-4 720 584
Administrasjon	Sum utgifter	4 128 846	4 374 401	4 454 422	80 021
	Sum inntekter	-768 008	-375 000	-375 000	0
	Netto utgift	3 360 838	3 999 401	4 079 422	80 021
Totalt		240 361 882	286 748 278	308 060 518	21 312 240
		-85 535 630	-71 544 401	-86 262 516	-14 718 115
		154 829 977	215 203 877	221 798 002	6 594 125

Kommuneadministrasjonen innen oppvekst og kultur

Kommunenivåets fagavdeling innen skole og barnehage, representerer kommunen som skoleeier, samt skole- og barnehagefaglig myndighet.

Undervisningsadministrasjonen, ansvar 2002, dekker i tillegg til lønn for administrasjonen og rene kontorutgifter, en del utgifter for ledelse av skoler og barnehage; bla ledernettsverk, kompetansehevingstiltak for ledere og fellesutgifter vedrørende utviklingsprosjekter. Ansvar 2002 må sees i sammenheng med ansvar 2400 (Barnehager generelt), og ansvar 2600 (Grunnskole generelt). De nevnte ansvarsområdene ligger knyttet til undervisningsadministrasjonen. All lærlingelønn knyttet til skole og barnehage er samlet felles under ansvar 2400 og 2600.

Regnskap og budsjett administrasjon oppvekst og kultur

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	4 128 846	4 374 401	4 454 422	4 154 422	4 154 422	4 154 422
Sum inntekter	-768 008	-375 000	-375 000	-375 000	-375 000	-375 000
Netto utgift	3 360 838	3 999 401	4 079 422	3 779 422	3 779 422	3 779 422

Endringer i budsjett 2023

- Administrasjonen består ordinært av 4 stillinger. For både budsjettåret 2021 og 2022 har tjenesten vært underbemannet fordi det har vært vanskelig å hente inn vikar i sykefravær.
- Tiltak om innsparing på assistentbruk i skolen ligger inne her.

Innsatsområdene for administrasjonen er;

Administrasjonen ivaretar i hovedsak de lovbestemte oppgaver som kommunen har som skoleeier, barnehageeier, skole- og barnehagefagligmyndighet. Den viktigste aktiviteten er:

- Ledelse og personalarbeid knyttet til 15 enheter
- Saksbehandling innen barnehageoven og opplæringsloven, herunder enkeltvedtak om spesialundervisning for førskole, grunnskole og voksne, og saksbehandling av alle typer klagesaker i forhold til nevnte lovverk
- Utarbeidelse av kommunale planer
- Kompetanseutvikling, herunder gjennomføring av statlige satsinger. Jf Opplæringsloven §13.10.
- Fra 2018 til 2023 har kommunen inngått samarbeid med Senter for Praktiskrettet Utdanningsforskning, i lag med Lurøy, Leirfjord og Træna kommune. Samarbeidet har som mål å øke kvaliteten på opplæringa i barnehage og grunnskole.
- Oppfølging og ledelse av Kulturskolen for Alstahaug og Leirfjord kommune
- Oppfølging og ledelse av PPT for Ytre Helgeland
- Regionalt samarbeid innen oppvekst, herunder Karrieresentret og RKK .
- Organisering og oppfølging av lærlinger

Utfordringer fremover:

- Arbeide for fortsatt kostnadseffektiv drift innen alle tjenesteområder.
- Ivareta og fortsatt utvikle kompetanse innen tjenestene
- Utvikle bedre kommunikasjon rundt Tilstandsrapporten for politisk behandling, jf Opplæringslovens §13.10
- Samhandling internt i kommunen for arbeid med trygg skolevei
- I drift er spesielt behov for å videreutvikle oppfølgingsdialogen med den enkelte enhet.
- Tilgjengelighet og service fysisk og på nett.

PPT

Pedagogisk.-psykologisk tjeneste er en lovpålagt tjeneste hjemlet i opplæringslovens § 5-6. Tjenesten skal hjelpe skole og barnehage med tilrettelegging for barn, unge og voksne med særlige behov. Videre har PPT en lovpålagt funksjon som sakkyndig, før enkeltvedtak om spesialundervisning fattes.

Alstahaug kommune er vertskommune for Ytre-Helgeland PPT, etter avtale fra 2013. Fordeling av driftsutgiftene er fastlagt i politisk vedtatt samarbeidsavtale mellom samarbeidskommunene på ytre Helgeland. Netto utgift i tabell under viser Alstahaug kommunes andel av driftskostnadene.

Regnskap og budsjett ppt

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	7 857 107	8 176 798	8 711 216	8 711 216	8 711 216	8 711 216
Sum inntekter	-6 111 914	-5 555 000	-5 984 000	-5 984 000	-5 984 000	-5 984 000
Netto utgift	1 745 193	2 621 798	2 727 216	2 727 216	2 727 216	2 727 216

Endringer i budsjett 2023

- Utgiften for 2023 er økt med kr 534 000. Netto økning er på kr 105 000. Økningen er ordinær lønnsvekst.
- For 2023 er det forslag om bruk av fond i drift på kr 600 000.
- Kommunens andel av netto kostnader blir påvirket av folketall og forbruk (aktive saker) fremover.

Alstahaug kommune er beregnet 34 % av kostnadene til PPT for 2023. Dette er en økning i andel i forhold til 2022. Fordelingsnøkkelen tar hensyn til «forbruk», målt i andel aktive saker i grunnskolen.

Utfordringer fremover:

- Kompetanse i alle stillinger er en kritisk faktor for PPT. En generell mangel på pedagoger og spesialpedagoger gjør rekruttering utfordrende. I tillegg har PPT behov for ansatte med noe erfaring i felten.

Barnehage

Rett til barnehageplass er lovbestemt. Barn mellom 1 og 5 år har rett til barnehageplass. Alle barn født før 1. desember har rett på barnehageplass året etter. Alstahaug kommune ivaretar sin plikt til å tilby barnehageplasser ved å ha både kommunale og ikke kommunale barnehager.

Høsten 2022 er det 338 barn i barnehage i Alstahaug, fordelt på 462 plasser.

Regnskap og budsjett barnehager

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	66 637 781	69 680 087	73 546 461	73 555 461	73 555 461	73 555 461
Sum inntekter	-8 472 834	-6 432 666	-6 087 666	-6 087 666	-6 087 666	-6 087 666
Netto utgift	58 164 947	63 247 421	67 458 795	67 467 795	67 467 795	67 467 795

Barnehageområdet har en økt utgift på 3,86 mill i budsjett 2023, i forhold til budsjett 2022. Dette er en økning på 5,5 %. 1,95 mill er økning av tilskudd til private barnehager, og 1,75 mill er økning i de kommunale barnehagene. Økningen i kommunale barnehager er knyttet til ordinær lønnsøkning som utgjør ca kr 1,6 mill, økt spesialpedagogisk hjelp som utgjør ca 240 000 og økt språkstøtte som utgjør kr 560 000.

Alstahaug kommune bruker 12,3 % av de totale netto utgifter på barnehage. Landet (u/ Oslo) bruker 14,4 %. I 2021 hadde Alstahaug kommune en enhetskostnad på kr 181 366 per barn i barnehage. Dette er litt under snittet for landet.

Endringer i budsjett 2023

- Det er i foreliggende statsbudsjett foreslått en maksimalpris på barnehageplass skal på 3000 kroner per måned fra 1. januar 2023. Maksimalprisen i 2022 var 3 315 kroner per måned fra 1. januar og 3 050 kroner per måned fra 1. august 2022. Endringen til maks pris på kr 3000, ligger inne i konsekvensjustert budsjett.
- Tilskudd til private barnehager er økt med 1,95 mill
- Økt spesialpedagogisk hjelp kr 240 000 og økt språkstøtte kr 560 000 er fordelt på 5 barnehager. Økningen påvirker ikke tilskuddsberegningen, men behovet for økt språkstøtte og økt spesialpedagogisk hjelp gjelder også private barnehager.
- Inntektsgrensen for gratis kjernetid i barnehage for barn i alderen 2–5 år i familier med lav inntekt prisjusteres til kr 598 825 fra 1. januar 2022.
- Regjeringen viderefører ordningen med redusert foreldrebetaling for familier med lav inntekt. Det vil si at en husholdning ikke skal betale mer enn seks prosent av inntekten sin for en barnehageplass. For 2023 vil alle barn som bor i husholdninger med samlet årsinntekt under kr 550 000 ha rett til redusert foreldrebetaling.

Fordeling innen barnehageområdet

Alstahaug kommune har totalt 510 barnehageplasser tilgjengelig. Kostnaden pr plass avgjøres av at barnehagen «fyller» hver pedagog med maks antall barn, samt fordeling av små og store barn mellom kommunale og private tilbydere.

Høsten 2022 er fordeling av barn i kommunale og private barnehager som beskrevet i tabell under;

Høst 2022	Barn	Plasser	Andel barn	Andel plasser
Kommunale barnehager	161	219	48 %	47%
Private barnehager	177	243	52 %	53%
Sum	338	462		

De kommunale barnehagene har 23 ledige plasser pr 1.januar 2023. Ledig kapasitet kan gi en krevende situasjon med store svingninger i kostnad for kommunen, og i inntekt for de private barnehagene alt etter hvilke barnehager som fyller sine plasser og hvem som ikke gjør det fremover. Spesialpedagogisk hjelp har vært organisert igjennom støtteteamet som fordeles mellom både kommunale og ikke-kommunale barnehager. Fra og med 2021 ble spesialpedagogisk hjelp organisert og ivaretatt av den enkelte kommunale barnehage.

		Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Diff budsjett	Diff regnskap	% økning
Barneha ge	Sum utgifter	66 634 056	69 680 087	73 546 461	3 866 374	6 912 405	5,5
	Sum inntekter	-8 472 834	-6 432 666	-6 087 666	345 000	2 385 168	-5,4
	Netto utgift	58 164 947	63 247 421	67 458 795	4 211 374	9 293 848	6,7
	totalt						
Kommun ale	Sum utgifter	32 451 309	34 551 532	36 449 506	1 897 974	3 828 646	5,5
	Sum inntekter	-8 380 295	-5 882 666	-5 537 666	345 000	2 846 354	-5,9
	Netto utgift	24 074 739	28 668 866	30 911 840	2 242 974	7 325 448	7,8
	totalt						
Ikke- kommun ale	Sum utgifter	32 600 551	32 431 000	34 376 000	1 945 000	1 945 000	6,0
	Sum inntekter	-3 725	0	0	0	0	0,0
	Netto utgift	32 596 826	32 431 000	34 376 000	1 945 000	1 945 000	6,0
	totalt						
Støttetea m	Sum utgifter	1 582 196	2 697 555	2 720 955	23 400	1 138 759	0,9
	Sum inntekter	-88 814	-550 000	-550 000	0	-461 186	0,0
	Netto utgift	1 493 382	2 147 555	2 170 955	23 400	23 400	1,1
	totalt						

Driftstilskudd til ikke-kommunale barnehager.

Driftstilskuddet beregnes ut fra regnskapsår 2 år før. Sats for tilskudd beregnes ut fra barn over og under 3 år. Små barn har høyere kostnad på grunn av bemanningsnorm og krav til større lokaler. Driftsutgift for alle kommunens barnehager ligger til grunn for beregningen. For 2023 er satsene beregnet til:

Små barn: kr 252 824

Store barn: kr 124 764

I tillegg er det kr 9 400 pr barn i kapitaltilskudd. Sats for kapitaltilskudd er på bakgrunn av barnehagelokalenes alder.

Faktisk tilskudd beregnes etter antall barn i de ikke-kommunale barnehagene pr 15. desember, og kan derfor ikke beregnes helt nøyaktig før etter dette.

Samlet oversikt over estimerte utbetalinger til private barnehager:

Reelle utbetalinger gjøres ut fra antall barn vår og høst, og faktiske vedtak om støtte.

Tilskudd	31 800 000
Spes.ped hjelp/styrking/språkstøtte	1 329 000
Språkstøtte	560 000
Red.foreldrebet/gratis kjernetid	407 000
Søskenmoderasjon	280 000
SUM	34 376 000

Innsatsområder for barnehageområdet

- Barnehagene deltar i det regionale prosjektet «God opplæring for alle». Prosjektet går over 5 år og er et samarbeid mellom fire kommuner på Ytre Helgeland. Prosjektet har en estimert kostnad på 13,5 mill.
- Det er nasjonalt og kommunalt et fokus på å styrke kvaliteten i barnehage tilbudet. Statsbudsjettet foreslår 595 millioner kroner til kompetansetiltak for barnehageansatte. Det er en økning på 180 millioner kroner fra 2022. Alstahaug kommune bruker statlige kompetansemidler i prosjektet God Opplæring for Alle.
- Det arbeides for å kunne iverksette videreutdanning i språkutvikling for ansatte i barnehagene i regionen.

Utfordringer fremover:

- Kompetanse:
 - Bemanning; Det er en nasjonal målsetting å ha 50 prosent pedagoger av de ansatte i barnehagen innen 2024.
 - Nok ansatte og høy kompetanse er det viktigste for kvaliteten på barnehagen.
 - Det er et kontinuerlig arbeid med å styrke kvaliteten i barnehagen gjennom kompetanseheving. Spesielle områder her er

relasjonskompetanse, språkstimulering og inkludering, som også er fokus i God Opplæring for Alle.

- Fysiske rammer:
 - Mangler i forhold til krav til bygg.
 - Utvikling og vedlikehold av uteområdene i barnehagene.
 - Utfordringene øker når vedlikehold og nødvendig fornyelser av utstyr og inventar ikke blir ivaretatt fortløpende.

Grunnskole

Det er 800 elever i grunnskolen i Alstahaug kommune pr 1.oktober 2022. Antallet elever er relativt stabilt i forhold til forrige år.

Regnskap og budsjett grunnskole med spesialundervisning

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	100 787 728	118 809 521	128 862 327	125 074 327	125 344 983	124 037 609
Sum inntekter	-15 929 237	-6 431 210	-7 501 210	-7 501 210	-7 501 210	-7 501 210
Netto utgift	84 858 491	112 378 311	121 361 117	117 573 117	117 843 773	116 536 399

Skole inkludert spesialundervisning har en ut økning på nær 9 mill i forhold til budsjett 2022. Nær halvparten er ordinær lønnsvekst på ca 3,5 mill. I tillegg er det en ut økning på spesialundervisning, samt grunnleggende norsk og morsmålstøtte på til sammen 4,8 stillinger fordelt på 6 skoler. Inntekten er økt med drøyt 1 mill fra budsjett 2022.

Den største endringen i sammenligning med regnskap, er internhusleie på 18,4 mill.

Endringer i budsjett 2023

- Budsjett 2023 tar med seg en økning i behov for støtte for minoritetsspråklige elever og økt spesialundervisning fra høsten 2022. En stor økning i antall flyktninger gir også økt antall minoritetsspråklige barn i skolen, med rett til ekstra timer til grunnleggende norsk og støtte på morsmål. Økningen støtte til minoritetsspråklige barn og økt spesialundervisning er totalt på ca 3,5 mill eller 4,8 stillinger fordelt på 6 skoler.
- Det er lagt inn et kutt i skolen på ressurs til styrking. Konkret reduksjon er 2,3 årsverk av totalt 10 årsverk, samt 1,2 årsverk assistent/miljøarbeider. Dette reduserer skolens kapasitet til å støtte elever med utfordringer. Innsparingen utgjør drøyt 2,03 mill ved full års effekt.
- Reduksjon i skolens driftsbudsjett med kr 360 000. Kroner 260 000 av dette er budsjett for læremidler. Samtidig er det lagt inn 115 000 til konkret styrking av skolebibliotekene i 2023 og 2024.
- Sommerskole er budsjettet med kr 350 000 fra år 2023 og ut økonomiplanperioden.

- Alstahaug kommune har vedtatt plan for kompetanse og rekruttering i grunnskolen. I tråd med politisk vedtatt plan, utgjør kostnaden 1,3 mill i 2023. Budsjetterte midler ble imidlertid halverte fra budsjett 2021 og kuttet videreføres også i 2023 med halvparten av beløp i forhold til plan. Kroner 650 000 er kuttet til videreutdanning og kompetanseheving.
- Alstahaug kommune har en netto utgift på gjesteelever på 1,4 mill. Andelen gjesteelever i egen kommune er blitt redusert de siste år, samtidig som andelen elever fra Alstahaug, som er plasserte i andre kommuner er relativt stabil.

Skolestruktur

Skolestruktur i sentrum

2020 var det første hele budsjettår i ny skolestruktur. Den budsjetterte innsparingen er 8,7 mill etter kommunestyrets vedtak. Høsten 2019 ble det redusert med 11 lærerstillinger. Høsten 2022 utgjør undervisningspersonalet i grunnskolen 83,6 årsverk. Dette er 13,1 færre årsverk enn våren 2019.

Indikator og nøkkeltall	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Årsverk for undervisningspersonale	93,1	95,3	94,2	96,7	85,6

Antall klasser er den viktigste driveren for utgift i skolen. En kostnadseffektiv drift av skolen fordrer derfor at klassene fylles opp, så langt mulig. Samtidig skal rettighet jf. nærhetsprinsippet ivaretas. Nærhetsprinsippet bidrar til at noen kull gir flere klasser i sentrum, enn elevtallet skulle tilsi. En klasse i 1.-4. trinn ved fulldelt skole koster ca 1,9 mill.

Fordelingen av 1.-4. trinn i byen, gjør at Sandnes barneskole har to paralleller på alle trinn.. Åtte klasser på Sandnes barneskole er full skole. Klassene er i tillegg relativt store. Det betyr også en større andel lærere. Sandnes barneskole har høsten 2022; 173 elever.

Sandnes barneskole har tilstrekkelig antall klasserom, og SFO-areal for åtte klasser. Sandnes barneskole har for lite fellesareal i forhold til vedtatt areal- og funksjonsplan. I vedtaket for endret struktur ble tilstrekkelig klasserom vurdert som det viktigste momentet. I praksis med mange- og større klasser, har det særlig vært to forhold som har blitt utfordrende; garderobestørrelsene og tilstrekkelig arbeidsplasser for ansatte. Garderobene ble løst gjennom driftsmidler i 2020. **Arbeidsplasser i tråd med krav, gjenstår. Dette er ikke løst i budsjettvedtaket. Skisse er utarbeidet, der også behovet for mer fellesareal er forsøkt løst.**

Prognoser for elevtall fordelt på skole

Fødsel sår	Bjarnetjø nna	Sandn es	Ur a	Søvi k	Tjøtt ta	Su s	Saml et	Start er	Ungdtrinn, alle	Ungd.t- Tjøtta	Kun byen
2021		32	24	5	2		63	2027	2,1	2,0	1,9
2020		19	30	7	2		58	2026	1,9	1,9	1,6
2019		39	31	7	3		80	2025	2,7	2,6	2,3
2018		36	23	8	3		70	2024	2,3	2,2	2,0
2017		23	33	6	3		65	2023	2,2	2,1	1,9
2016	78	45	33	10	0		88	2022	2,9	2,9	2,6
2015	76	49	27	5	0		81	2021	2,7	2,7	2,5
2014	67	40	27	3	5		75	2020	2,5	2,3	2,2
2013	72	39	33	7	5		84	2019	2,8	2,6	2,4
2012	78	38	40	7	1		86	2018	2,9	2,8	2,6
2011	86	40	46	9	3		98	2017	3,3	3,2	2,9
2010	69	23	46	7	2		78	2016	2,6	2,5	2,3
2009	70			5	2	70	77	2015	2,6	2,5	2,3
2008	65			12	2	65	79	2014	2,6	2,6	2,2
2007	63			10	2	63	75	2013	2,5	2,4	2,1

Kolonnene til høyre viser antall klasser hvis hele kommunens kull er samlet i en skole. Tall med desimaler må rundes opp.

Antall klasser er den største kostnadsdriveren for skole.

Lærertetthet og lønnskostnad:

Lønn er den største enkeltutgiften i drift av skole.

I 2017 vedtok Stortinget en nasjonal norm på elever per lærer. Fra høsten 2019 skal skolens samlede ressurs tilsvare 15 elever per lærer i ordinær undervisning på 1.-4. trinn og 20 elever på 5.-10. trinn. Til tross for lavere tall for kommunen samlet, balanserer enkelte av skolene i byen hårfint i forhold til krav til lærertetthet. Samlet har Alstahaug kommune en lærertetthet på 14,6 elever per lærer, mot gjennomsnitt for landet på 15,6 elever per lærer.

Spesialundervisning, grunnleggende norsk og morsmålsundervisning kommer i tillegg.

Kvalitet i grunnskoletilbudet:

God leseopplæring er en av de viktigste faktorene for opplæringens kvalitet og er helt avgjørende for at eleven skal få et godt læringsutbytte i alle fag. Grunnskolene i Alstahaug arbeider derfor med flere tiltak for å forbedre leseopplæringa. Grovt kan tiltakene sorteres som: kompetansetiltak for lærere, utvikling av skolebibliotek, prioritering av læremidler som gir støtte i leseopplæringa. Flere av tiltakene har en kostnadsside som er ønsket prioritert i budsjett.

Statsbudsjettet har prioritert flere lignende tiltak for bedre opplæringstilbud generelt og bedre leseopplæring spesielt. I Kunnskapsdepartementets del av forslag til Statsbudsjett (2023, s.117)) vises det for eksempel til at økte ressurser for å styrke skolebibliotekene har gitt ønsket effekt.

Regjeringa vil at utdanningssystemet i større grad enn i dag skal bidra til å redusere skilnader mellom grupper i samfunnet og auke sjansane den einskilde har til å forme livet sitt slik ein sjølv ønsker og forbetre den sosioøkonomiske situasjonen sin. (...). På den måten kan vi redusere skilnadene i samfunnet, auke tilgangen til arbeidskraft og avgrense sosialhjelpskostnadene

Innsatsområder for grunnskolen

- Personal:
 - Rekruttering og kompetansebygging i forhold til nye kompetansekrav i skoleverket. Kommunen har store utfordringer for å nå nye krav.
 - Systemer for god personaloppfølging for å sikre kvalitet i det pedagogiske arbeidet.
- Faglig:
 - God opplæring for alle elever gjennom økt inkludering, økt profesjonskunnskap og mindre bruk av spesialundervisning. Prosjektet går over 5 år og er et samarbeid mellom fire kommuner på Ytre Helgeland. Prosjektet har en estimert kostnad på 13,5 mill.
 - Satsing på lese- og skriveopplæring for bedre læringsresultater
 - Opprusting av skolebibliotek i tråd med lov og forskrift, samt kommunal strategisk plan. Skolebibliotektilbudet i kommunen er for over halvparten av elevene kritisk.
 - IKT – hensiktsmessig tilrettelegging og oppfølging av utstyret. Kompetanse innen bruk av digitale hjelpemidler for elever med lese- og skrivevansker.
- Fysiske rammer:
 - Utvikling og vedlikehold av uteområdet. Tiltak er lagt i Arena, men ikke sett rom for i Rådmannens innstilling.
 - Digitale verktøy i skolen gir mange utfordringer i drift, i forhold til praktisk vedlikehold, support og ajourføring.

Skolefritids ordning (SFO)

Regnskap og budsjett voksenopplæring

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	5 287 406	6 278 732	6 533 855	6 533 855	6 533 855	6 533 855
Sum inntekter	-3 837 478	-3 675 486	-3 517 526	-3 517 526	-3 517 526	-3 517 526
Netto utgift	1 449 928	2 603 246	3 016 329	3 016 329	3 016 329	3 016 329

Endringer i budsjett 2022

- SFO har en økning i netto budsjett på kr 413 000.

- Økningen av utgiften er kun ordinær lønnsjustering på 4,2 %. Redusert inntekt pga gratis kjernetid bidrar til en netto økt utgift.
- Vedtak om gratis kjernetid for også 2.trinn trer i kraft høsten 2023 og må tas inn i budsjettjustering per juni 2023.

Voksenopplæring

Voksenopplæringa gir opplæring etter flere ulike rettigheter. De kan grovt deles inn i følgende områder;

1. Norsk og samfunnsopplæring i introduksjonsprogrammet
2. Spesialpedagogisk tilbud for voksne
3. Grunnskoleopplæring for voksne

I tillegg har Voksenopplæringa salg av opplæring til bedrifter og til privatpersoner.

I Høsten 2022 er det 93 elever i Alstahaug voksenopplæring.

Regnskap og budsjett voksenopplæring

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	10 654 265	9 153 647	9 865 389	10 015 389	10 015 389	10 015 389
Sum inntekter	-4 535 638	-3 295 000	-5 145 000	-5 295 000	-5 295 000	-5 295 000
Netto utgift	6 118 627	5 858 647	4 720 389	4 720 389	4 720 389	4 720 389

Voksenopplæringas netto budsjett er redusert med 1,1 mill, i forhold til budsjett 2022.

Utgiftene er redusert med kr 788 000 i forhold til regnskap for 2021. Inntekten er økt med 1,8 mill i forhold til budsjett 2022.

Endringer i budsjett 2023

- Budsjettet for 2023 forutsetter at kommunen får samme tilskuddet for ukrainerne, som for øvrige flyktninger. Så langt er dette ikke tilfelle. Det er heller ikke gitt signaler om at dette skal endres. Det er derfor viktig at ubrukt tilskudd for denne gruppen flyktninger i 2022- totalt sett- , blir overført til 2023.

Usikkerhet

Voksenopplæringa driver med en tjeneste hvor en stor del av oppdragene er refusjonsbaserte. Samtidig krever oppdragene at skolen til enhver tid har riktig kompetanse. Det er krevende – og kanskje umulig – å ha en fleksibel tilnærming til pedagogisk bemanning i vår del av landet. Når disse oppdragene varierer mellom år, eller har perioder med betydelig mindre oppdrag i omfang,- skaper dette stor usikkerhet til økonomi og indirekte kompetanse i organisasjonen. Voksenopplæringa har hatt endringer mellom 30 % -50 % i inntektsgrunnlag

mellom år. Relativt små endringer i elevgrunnlag kan utgjøre større «hopp» i netto budsjett, både opp og ned.

Tabellen illustrerer svingninger mellom år. Tall med rød skrift viser differansen fra forrige år.

	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Fagansvar: Voksenopplæring						
Utgifter	12375	13311	13667	13677	12990	11901
		-936	-356	-10	687	1089
Inntekter	-9444	-11887	-9151	-10407	-7909	-4763
		2443	-2736	1256	-2498	-3146
Sum	2931	1423	4517	3270	5081	7138

Alstahaug kommune har tidligere -over tid -hatt en relativt stor voksenopplæring. Kommunen har over flere tiår hatt en voksenopplæring med 150-170 elever. Vi har rundt pandemien vært nede i 30 deltagere, men er nå i en økning i elevtall. Situasjonen rundt flyktninger fra Ukraina vil være en viktig faktor fremover.

Innsatsområder for voksenopplæringen

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap er en sentral del av introduksjonsprogrammet. Opplæringens form og innhold er svært forskjellig på de ulike klassene på bakgrunn av den enkeltes skolebakgrunn. En kompetent og veldreven voksenopplæring er avgjørende for å være attraktiv kommune i bosetting av flyktninger.

Grunnskoleopplæring for voksne er fullfinansiert av kommunen, og her brukes per nå 1,5 lærerstillinger.

Spesialpedagogisk tilbud for voksne er rettigheter som fullt ut finansieres av kommunen. Behovet her har økt.

Utfordringer fremover:

- Økning i spesialundervisning for voksne. Dette må kommunen fullfinansiere.
- Det er nå en situasjon i Ukraina, som fører til økt antall deltagere. Kommunen er positiv til å ta i mot flyktninger. Det krever at kommunen også rekrutterer lærere som kan gi den undervisningen de har krav på.
- Usikkerhet i forhold til videre finansiering av de ukrainske flyktingene.
- Mange ansatte med høy kompetanse har også høy alder. Det kreves derfor aktive tiltak for å fortsatt sikre høy og relevant kompetanse i organisasjonen.

Kulturskolen

Kulturskolen drives av Alstahaug kommune som vertskommune i samarbeid med Leirfjord og Dønna kommune. Kulturskolens drift er en enhet under skole i Alstahaug kommune, på linje med øvrige skoler.

Fordeling av kostnadene til kulturskolen beregnes av en nøkkel der 15 % fordeles likt mellom kommunene (delt kostnad på ledelse og administrasjon), og det resterende budsjett (85%) fordeles 50/50 i forhold til kommunens folketall og elevtall.

Regnskap og budsjett kulturskolen

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	5 036 776	5 097 362	5 669 064	5 669 064	5 669 064	5 669 064
Sum inntekter	-2 456 588	-2 633 000	-3 263 000	-3 263 000	-3 263 000	-3 263 000
Netto utgift	2 580 188	2 464 362	2 406 064	2 406 064	2 406 064	2 406 064

Endringer i budsjett 2023

- Kulturskolen har reduksjon i netto utgift på ca kr 60 000 i 2023 i forhold til 2022. Utgiften er økt med ca 572 000, mens budsjettert inntekt er økt med kr 630 000.

Aktivitet

Kulturskolen gir i dag undervisning i et bredt kulturuttrykk; musikk, teater, dans og visuell kunst samt særskilte behov til 286 elever på 325 elevplasser. Kulturskolen representerer en fordypning utover grunnskoletilbudet. Kostnaden kulturskolen har er relativt liten i forhold til aktivitet i antall elever og øvrig utøving.

Kulturskolen har høsten 2022, 113 barn på venteliste, hvorav 69 elever står helt uten tilbud.

Kulturskolen drifter Ensemble Helgeland, som er en utøvende del hos lærere. Ensemblet utgjør inntil 80 % stilling til sammen. Ensemblet driftes med å tjene inn sine stillinger i salg av konserter/oppdrag. Ensemblet har betydning for kompetanse og stabilitet i lærerstaben. Ensemblet gir mulighet til utøvelse og kompetanseutvikling for lærere, og er grunnpilaren ved større prosjekter. Ensemblet fremmer motivasjon og status hos elevene i Kulturskolen. Det arbeides stadig for å få varig støtte fra Fylkeskommunen til utvidelse av Ensembles aktivitet.

Tabell over elever per aktivitet:

DISIPLIN	ALSTAHAUG	LEIRFJORD	DØNNA	SAMLET	VENTELISTE
Teater	45	10	3	58	15
Dans	36	3	2	41	21
Visuell kunst	25	12	4	41	38
Særskilte behov	13	0	1	14	0
Musikk	129	23	19	171	53
Høst 2022	248	48	29	325	127

Utfordringer fremover:

- Utfordring i å tilby alle søkere elevplass ved skolen. Ventelisten er i dag på 113 søkere.
- Det er utfordrende i et økonomisk perspektiv å ivareta balansen mellom et breddetilbud som kan ta større grupper, være mindre kostnadskrevende og samtidig løfte enkeltelever med et spisset- og mer kostnadskrevende tilbud.

Det er vanskelig å holde på kompetanse når skolen i stor grad kun kan tilby deltidsstillinger. I dag har skolen 7,15 årsverk fordelt på 12 lærere/instruktører. Små delstillinger er et sårbart system som er vanskelig å lede. Det er derfor ønskelig å arbeide for flere hele stillinger i Kulturskolen.

Kultur

Kultur innbefatter kommunens forvaltningsoppgaver innen kultur, drift av en lovpålagt bibliotekjeneste, samt lokalt vedtatte kulturtjenester herunder drift av Kulturbadet.

Regnskap og budsjett kultur

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	19 352 273	42 252 171	42 783 734	42 783 734	42 783 734	42 783 734
Sum inntekter	-8 244 164	-12 376 114	-12 223 114	-12 223 114	-12 223 114	-12 223 114
Netto utgift	11 108 109	29 876 057	30 560 620	30 560 620	30 560 620	30 560 620

Kultur har en netto økning i budsjett på nær 0,7 mill. Inntekten er budsjettert lavere enn 2022, med netto 150 000. Billettinntekter er imidlertid isolert sett redusert med 0,5 mill.

Kulturfeltet er det området som har hatt størst inngripen i budsjett i forbindelse med koronasituasjonen. Det ble gjort budsjettjusteringer i 2020 og 2021 som følge av koronasituasjonen. Også 2022 har regnskapstall som er farget av koronasituasjonen. Det gjør det vanskelig å sammenligne direkte fra 2020-2022. Hva som fremover vil kunne defineres som normal drift, er for tidlig å si noe om. Variasjoner illustreres i tabell under.

	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Regnskap 2019	Budsjett 2019
Sum utgifter	24 323	24 079	25 269	22 889
Sum inntekter	-14 543	-13 785	-15471	-12 834
Netto utgift	9 780	10 294	9 789	10 054

Endringer i budsjett 2023

- Badet er økt med et årsverk, kr 450 000.
- Inntektene på badet er redusert med kr 500 000.

- Biblioteket er budsjettert med en prosjektstilling. Denne er finansiert med eksterne midler.

Usikkerhet

Kultur har de siste årene hatt stadige endringer i sine rammeforutsetninger. De vesentligste er koronasituasjonen, som har påvirket mulighetene for aktivitet og inntekt.

Også i tider uten pandemi og økonomisk krise, er inntekter og dermed netto kostnad forbundet med en viss økonomisk usikkerhet innen kulturdrift. Innsparingskrav som baserer seg på økt inntekt er derfor i stor grad forbundet med usikkerhet.

Aktivitet

Administrasjon

Ledelse og administrasjon for hele kulturfeltet.

Allmenn kultur

Allmenn kultur følger opp forvaltning knyttet til kulturliv generelt. Herunder kontakt med allment frivillig kulturliv, lag og foreninger. Alstahaug kommune er vertskommune for sceneinstruktøren på Ytre-Helgeland. Denne sorteres også under dette området. Kultur har fra i 2020 overtatt oppgavene; sekretær for idrettsrådet og ansvaret for spillemidler. Ansvaret ligger hos kulturkonsulent.

Kulturkonsulent har ansvar for;

- Styrke og videreutvikle kulturtjenesten i Alstahaug kommune.
- Kontakt og samarbeid med lag og organisasjoner, være fagressurs og koordinerende og utviklende kraft overfor kultur- og organisasjonslivet
- Generelt kulturarbeid og saksbehandling, blant annet av tilskuddsordninger og gjennomføring av faste kulturarrangementer
 - Kulturmidler, arrangementsstøtte
 - Spillemidler/anleggsmidler
 - støtte til andre trossamfunn
- Arbeid for idrett i kommunen i samarbeid med Alstahaug idrettsråd, sekretær i idrettsråd
- Planarbeid innen kultur- og idrettsfeltet, herunder oppfølging av kulturminneplan og kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser for Alstahaug kommune
- Fagressurs på kultur og idrett inn mot kommunale prosesser

Idrett og fritid

Ungdomstjeneste, utleie av haller, frivilligsentral og BUA er samlet under Idrett og fritid.

Bibliotek

Driftes i tråd med Lov om Folkebibliotek. Biblioteksjef er også ansvarlig for drift av Kulturbadet galleri.

Bad, kiosk og kino

Aktivitet gir ytterligere aktivitet. Et åpent bad eller bibliotek gir flere solgte billetter på kino. Suksessfaktor her er at kino driftes parallelt med kiosk og bad.

Kulturbadet kino drifter betydelig mer lønnsomt enn sammenlignbare kinoer, mye grunnet effektiv bemanning.

Badet har per i dag daglig utleie, og badets åpningstider henger sammen med kiosk og kino. Her organiseres skolesvømming for kommunens skoleelever og barnehagebarn. Badet med bemanning, leies også ut til skolesvømming for våre nabokommuner.

Scener og utleierom

Det arbeides for å gi et godt tilbud innen strenge rammer. Her ivaretas kontakt med Riksteater, Nordland teater og artisters management. I stillingen ligger også kontakt med lag og foreninger i samarbeid med Kulturbadet.

Kommersielle arrangementer vs lokale arrangementer

Kommersielle arrangementer: primært utleie til nasjonale og regionale artister; teater, konserter, stand-up mm genererer inntekter i drift. Dette er helst utleie av storsal, utstyr og personell til forestillinger, og representerer liten økonomisk risiko. Å «kjøpe» en artist mot et honorar gjøres i liten grad da dette medfører økonomisk risiko. Å redusere i denne aktiviteten gir mindre inntekter, direkte økonomisk tap.

Lokale utøvere, kommuneinterne, betaler mindre leie og får også mer hjelp og veiledning i prosessen fram til forestilling. Her er inntektsmuligheter mindre, men disse aktivitetene er meget viktige i et lokalsamfunn som vårt. Et dramatisk kutt i Kulturs budsjett vil kunne gi begrensinger også på dette punkt.

Utfordringer innen kultur

- Kultursektoren går en usikker tid i møte, både med tanke på publikumsvaner post-covid, og stor økonomisk usikkerhet. Bransjen nasjonalt er langt fra normalårnivå på aktivitet, turneplan og produksjoner
- Enhet for kultur har de siste årene hatt uforutsigelige rammer, noe som gir slitasje på organisasjonen. Dette er en utfordring i ivaretagelsen av de ansatte og videre rekruttering.
- Det er viktig at Kulturbadet har hensiktsmessige åpningstider for å ha tilgjengeligheten for vårt publikum både internt i kommunen og som regionscenter.
- Programmering i sammenheng med andre aktiviteter på Helgeland. Her er stor konkurranse om publikum. Vi må søke å være på forskudd mot det publikum forventer. Det gjelder alle avdelinger innen enheten.
- Det er stort behov for å legge til rette for et bredt tilbud til barn og unge for å styrke oppvekst tilbudet. Dette handler både om aktivitet i ungdomstjenesten, gode arenaer for barn og unge ute og tilrettelagt tilbud for barn og unge på Kulturbadet.
- Det er for lite kapasitet i eksisterende idrettsanlegg til å oppfylle idrettens behov. Her mangler fasiliteter til en rekke idretter, både innendørs og utendørs.

Flyktingetjenesten

Tjenesten består av to avdelinger, Bosetting av enslige mindreårige flyktninger og Bosetting av voksne flyktninger med familier. Dette utgjør i tillegg til intern drift; kjøp av tjenester fra barneverntjenesten, private institusjoner og fra private fosterfamilier.

Per oktober 2022, følger tjenesten opp 16 enslige mindreårige og 52 voksne i introduksjonsprogrammet og 32 voksne som er klar for oppstart i programmet. Dette er 41 flere enn høsten 2021. Flyktingetjenesten følger opp hele flyktingen, ikke bare den delen som er i introduksjonsprogrammet. Det innbefatter familiene til flyktingene, som pr. dags dato består av 40 familier av ulik størrelse.

Regnskap og budsjett Flyktingetjenesten

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum utgifter	20 623 425	22 925 559	30 164 050	30 164 050	30 164 050	30 164 050
Sum inntekter	-35 179 769	-30 770 925	-42 730 000	-42 730 000	-42 730 000	-42 730 000
Netto utgift	-14 556 344	-7 845 366	-12 565 950	-12 565 950	-12 565 950	-12 565 950

Flyktingetjenesten er budsjettert med et netto overskudd på 12,6 mill. Dette er 4,7 mill mer enn for 2022. Inntekten er økt med 11,9 mill, mens utgiften er økt med 7,2 mill.

Endringer i budsjett 2023

- Flyktingetjenesten har tap av inntekt på vel 8,5 mill kroner fra 2022 til 2023, innen Bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Dette er en naturlig konsekvens av at de enslige mindreårige flyktninger blir voksne og går ut av tjenesten. Integreringstilskuddets faller bort når flyktingene har en botid på mer enn 5 år i kommunen. For enslige mindreårige flyktninger bortfaller alle tilskudd det året de fyller 21 år.
- Tiltak innen bosetting av enslige mindreårige: 2/3 lønnsutgiftene er flyttet fra ansvar 1150 til 3200 for å unngå underskudd på det ene tjenesteområdet.
 - I løpet av 2022 har Flyktingetjenesten blitt redusert med 2 stillinger.
 - Flyktingetjenesten gjorde en midlertidig omorganisering av driften av bofellesskapet i Sorenkrivergården, da grunnlaget for døgnturnus ble borte. Behovet er blitt enda mindre og bruken av bofellesskapet vil dermed bli endret til å huse flyktninger.
 - Ungdommene som er over 16 år, har flyttet ut i egne bopeler med oppfølging og de som er under 16 år er i varetatt av andre omsorgspersoner.

Utfordringer og usikkerhet innen tjenesten

Statlige tilskudd tilknyttet bosetting av flyktninger er en forholdsvis stor andel av kommunens økonomi.

Alstahaug kommune har lang tradisjon for bosetting av flyktninger, både voksne og enslige mindreårige. De siste årene før krigen i Ukraina brøt ut gikk antall flyktninger i Norge ned. Da krigen brøt ut mars 2022 i Ukraina, ble anmodningen av bosetting av flyktninger i Norge økt fra 5500 flyktninger til 35 000 flyktninger. Alstahaug kommune ble i utgangspunktet anmodet om å bosette 25 flyktninger i 2022, hvor av ingen enslige mindreårige flyktninger. IMDi sendte i april 2022 ut en tilleggsanmodning på 100 flyktninger til Alstahaug kommune, totalt for 2022 ble da 125 flyktninger. Kommunestyret fattet 06.04.22. vedtak om bosetting av 125 flyktninger for 2022.

I 2021 mottok kommunen vel 35 mill. Tilskuddene går i stor grad til utgifter knyttet til arbeid med tilrettelegging og mottak, samt stønad i introduksjonsprogrammet. Tilskuddene skal også bidra til å styrke kommunale tjenester generelt, som for eksempel helsestasjon og skole.

Tilskudd totalt	ENHET	ÅR	ALSTAHAUG
Totalt	Kroner	2014	43 088 300
Totalt	Kroner	2015	47 103 536
Totalt	Kroner	2016	42 163 157
Totalt	Kroner	2017	77 229 455
Totalt	Kroner	2018	68 109 822
Totalt	Kroner	2019	49 626 218
Totalt	Kroner	2020	41 800 000
Totalt	Kroner	2021	35 179 769

Det er behov for å effektivisere kompetanse og ivaretagelse av oppgavene i bosetting av flyktninger innen stadig endrede økonomiske rammer. Det skal være et sentralt mål at den enkelte nye innbygger skal støttes og veiledes mot en reell deltakelse i lokalt samfunn og arbeidsliv. Kvaliteten på kommunens tiltak i introduksjonsprogrammet har stor betydning for videre tildeling og bosetting av flyktninger i Alstahaug kommune.

3.4 Helse og velferd

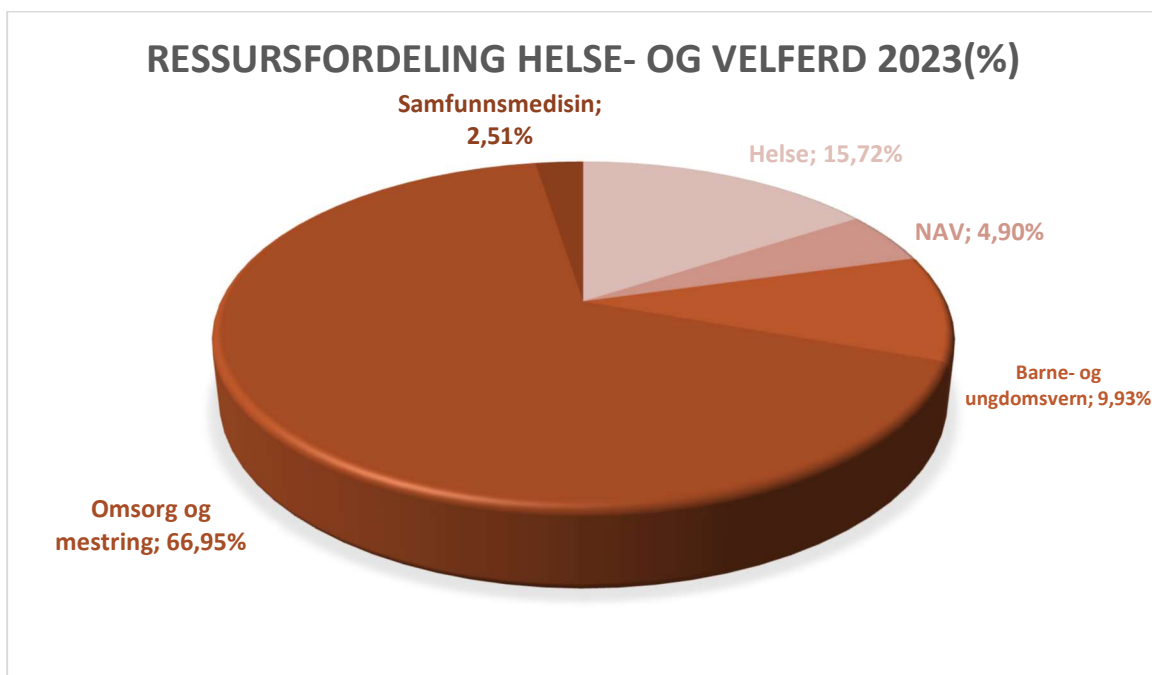
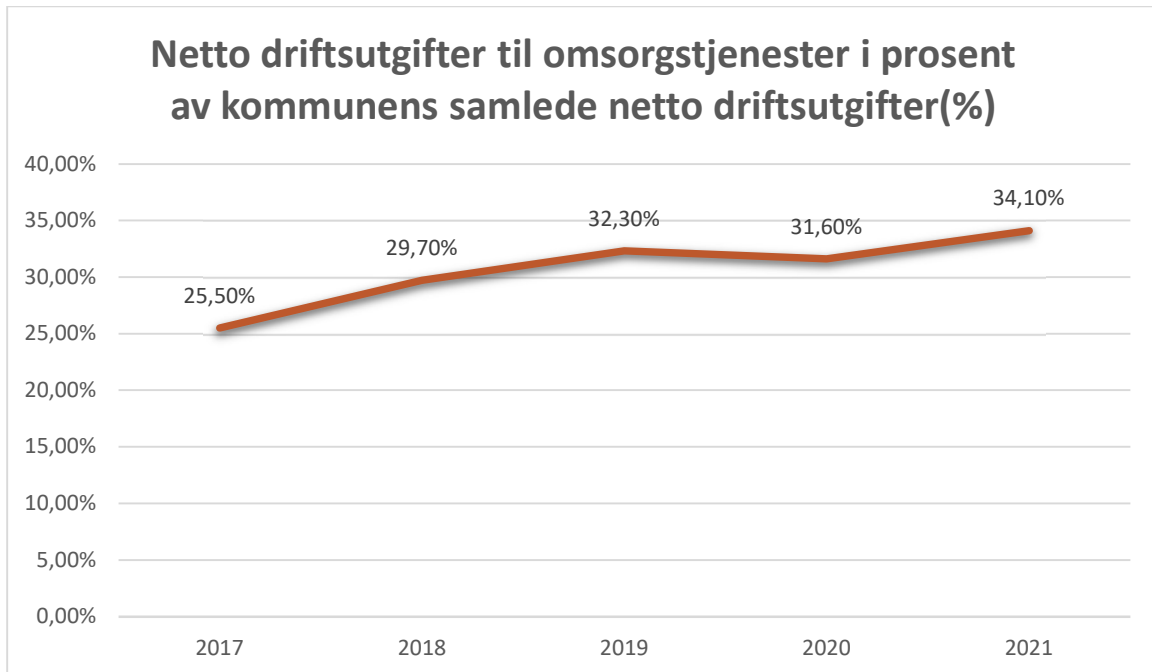
Enheter:

- Helse
- NAV
- Barne- og ungdomsvern
- Omsorg og mestring
- Samfunnsmedisin

Budsjettramme 2023 for område helse og velferd:

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
HELSE OG VELFERD			
Sum utgifter	291 933 481	313 047 849	329 397 093
Sum inntekter	-72 149 258	-64 524 392	-69 550 630
Netto utgift	219 784 223	248 523 457	259 846 463

Budsjettrammen for helse og velferd økes totalt med netto ca. 11,3 millioner kroner fra 2022 til 2023 som er en økning på 4,5 %. Lønnsveksten som er lagt inn i budsjettet er på 4,2 %. Redegjørelse for hver enkel enhet tas enhets vis underveis i dokumentet.

Budsjett:

- ❖ Helse: 40 848 410,-
- ❖ NAV: 12 724 606,-
- ❖ Barne- og ungdomsvern: 25 791 758,-
- ❖ Omsorg og mestring: 173 958 055,-
- ❖ Samfunnsmedisin: 6 523 634,-
- ❖ Helse og velferd totalt: **259 846 463,-**

Nedtrekk

For å imøtekomme behovet for økonomisk balanse var det lagt inn betydelige beløp i administrasjonens budsjettforslag knyttet til vakanse av stillinger. Dette tilsvarte et nedtrekk på 4,5 millioner kroner i 2023.

Nedtrekkene som var foreslått og lagt inn i Rådmannens budsjettforslag

NEDTREKK DRIFT HELSE OG VELFERD BUDSJETT 2023		
3100 NAV Alstahaug	Holde ubesatt 100 % stilling vakant	-650 000
3300 Omsorg og mestring	Holde ubesatt fagutviklingssykepleier vakant	-800 000
3300 Omsorg og mestring	Beholde ubesatt 100% ass enhetsleder vakant	-1 000 000
3300 Omsorg og mestring	Controller ned fra 01.08.23	-500 000
3300 Omsorg og mestring	Omstilling	-250 000
3300 Omsorg og mestring	Nedtrekk i forbindelse med naturlig avgang	-500 000
3021 Samfunnsmedisin	Holde ubesatt 40 % merkantil vakant	-200 000
3041 Samfunnsmedisin	Holde kommuneoverlegestilling vakant til 01.08.23	-600 000
Sum nedtrekk		-4 500 000

Vakanse av denne dimensjonen ville påvirket sektorens evner til utvikling og innovasjon, for eksempel i forbindelse med implementering av velferdsteknologi i hele økonomiplanperioden. Dette er svært uheldig i møte med den demografiske utviklingen og kommunens behov for økt bruk av velferdsteknologi for å imøtekomme denne utviklingen.

Kommunestyrets behandling av budsjett førte til at Fagutviklingssykepleier ble trukket ut av Rådmannens budsjettforslag for nedtrekk. Dette førte til en endring i nedtrekk fra 4,5 millioner til 3,7 millioner i 2023.

Nedtrekkene som ble lagt inn i Kommunestyrets budsjett

NEDTREKK DRIFT HELSE OG VELFERD BUDSJETT 2023		
3100 NAV Alstahaug	Holde ubesatt 100 % stilling vakant	-650 000
3300 Omsorg og mestring	Beholde ubesatt 100% ass enhetsleder vakant	-1 000 000
3300 Omsorg og mestring	Controller ned fra 01.08.23	-500 000
3300 Omsorg og mestring	Omstilling	-250 000
3300 Omsorg og mestring	Nedtrekk i forbindelse med naturlig avgang	-500 000
3021 Samfunnsmedisin	Holde ubesatt 40 % merkantil vakant	-200 000
3041 Samfunnsmedisin	Holde kommuneoverlegestilling vakant til 01.08.23	-600 000
Sum nedtrekk		-3 700 000

Usikkerhet:

Det ligger en betydelig usikkerhet i tallene som ligger til grunn for budsjett og økonomiplan i perioden. Alle prognoser tilsier at sektoren framover vil få behov for en betydelig ressursøkning som følge av den demografiske utviklingen. Dette er det ikke tatt høyde for i budsjett eller økonomiplan.

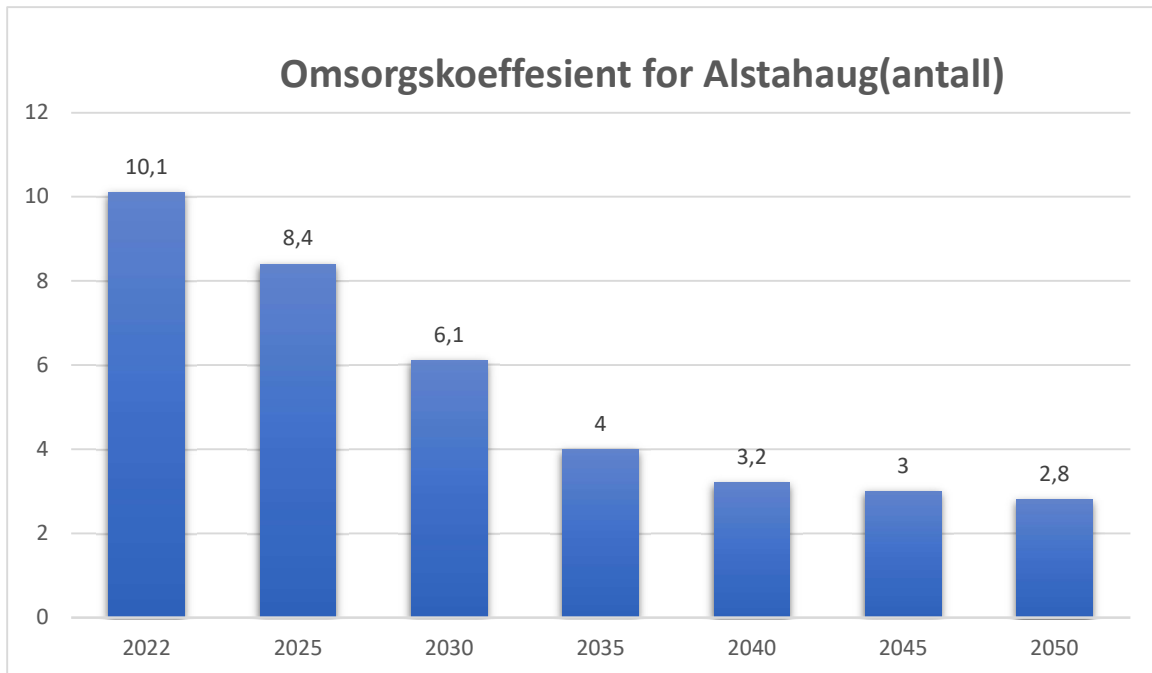
- ❖ Barnevernsreformen ble implementert 01.01.22. Denne reformen medfører en stor usikkerhet i budsjettåret 2023 og den videre økonomiplanen.
- ❖ NAV ble fra 01.01.22 slått sammen til en interkommunal tjeneste med Alstahaug som vertskommune. Det foreligger enda en usikkerhet i budsjetteringen da en slik sammenslåing kan føre til uforutsette utgifter.
- ❖ Refusjon fra staten for tjenester knytte til ekstra ressurskrevende brukere er et annet usikkerhetsmoment i økonomiplanperioden. Dersom inntektene svikter fra dette området, er dette så store summer at det vil få store konsekvenser for kommunens samlede økonomi.

Økonomiplan og budsjett må følges nøye gjennom regnskapsåret, for fortløpende vurdering av om den faktisk er realistisk og gjennomførbar.

Organisering

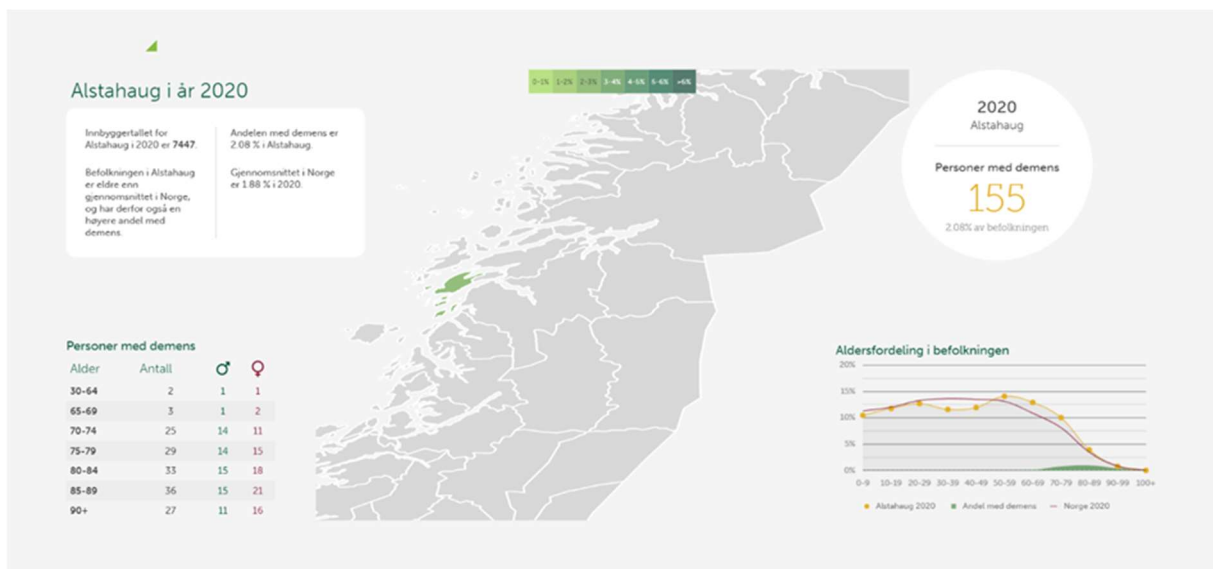
Området består av fire enheter; Omsorg og mestring, Helse, Samfunnsmedisin og NAV. Barnevern er en egen interkommunal enhet, som har Leirfjord som vertskommune. Den administrative styringen av barneverntjenesten ligger derfor til Leirfjord kommune.

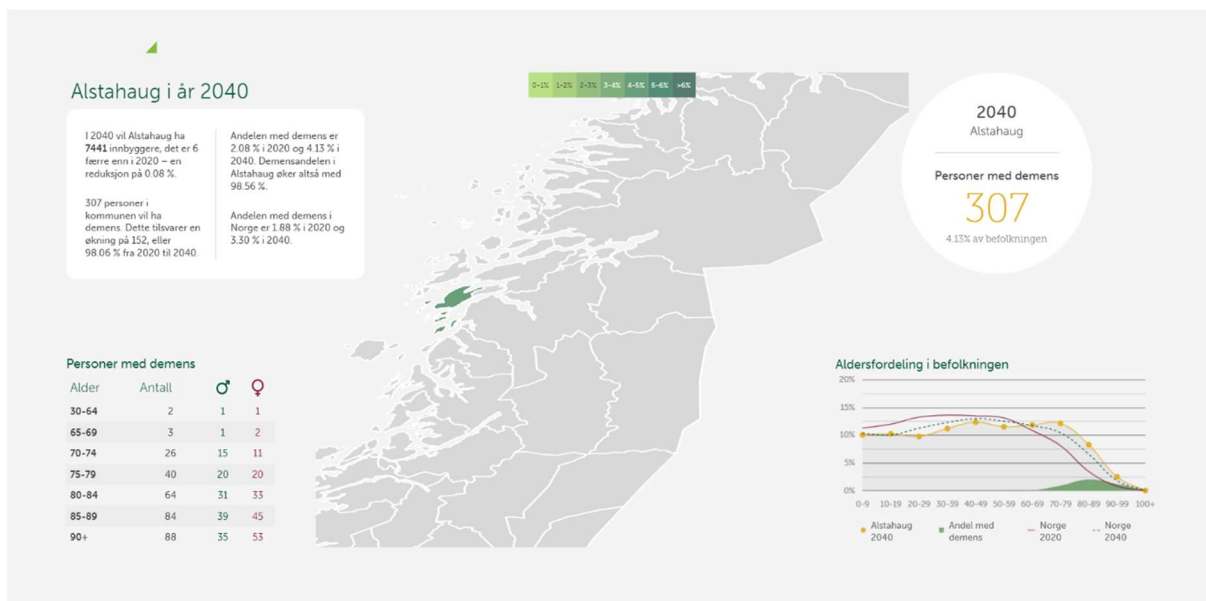
Demografisk utvikling:

Framskrivningen av omsorgskoeffesienten er basert på hovedalternativet (MMMM). Diagrammet viser antall personer 50-66 år pr person i aldersgruppen 85 år og over. Blant SSBs ulike framskrivningsalternativer er det hovedalternativet som betegnes som den mest trolige utviklingen gitt situasjonen ved framskrivningstidspunktet. Av diagrammet ser vi en betydelig nedgang av antall personer 50-66 år pr person i aldersgruppen 85 år og over. Det blir flere eldre per yngre innbygger.

Et annet utviklingstrekk i befolkningen er at i takt med at flere blir eldre vil man sannsynligvis få en betydelig økning i antall med demens. Nasjonalt senter for Aldring og Helse har laget statistikk som fremskriver dette:

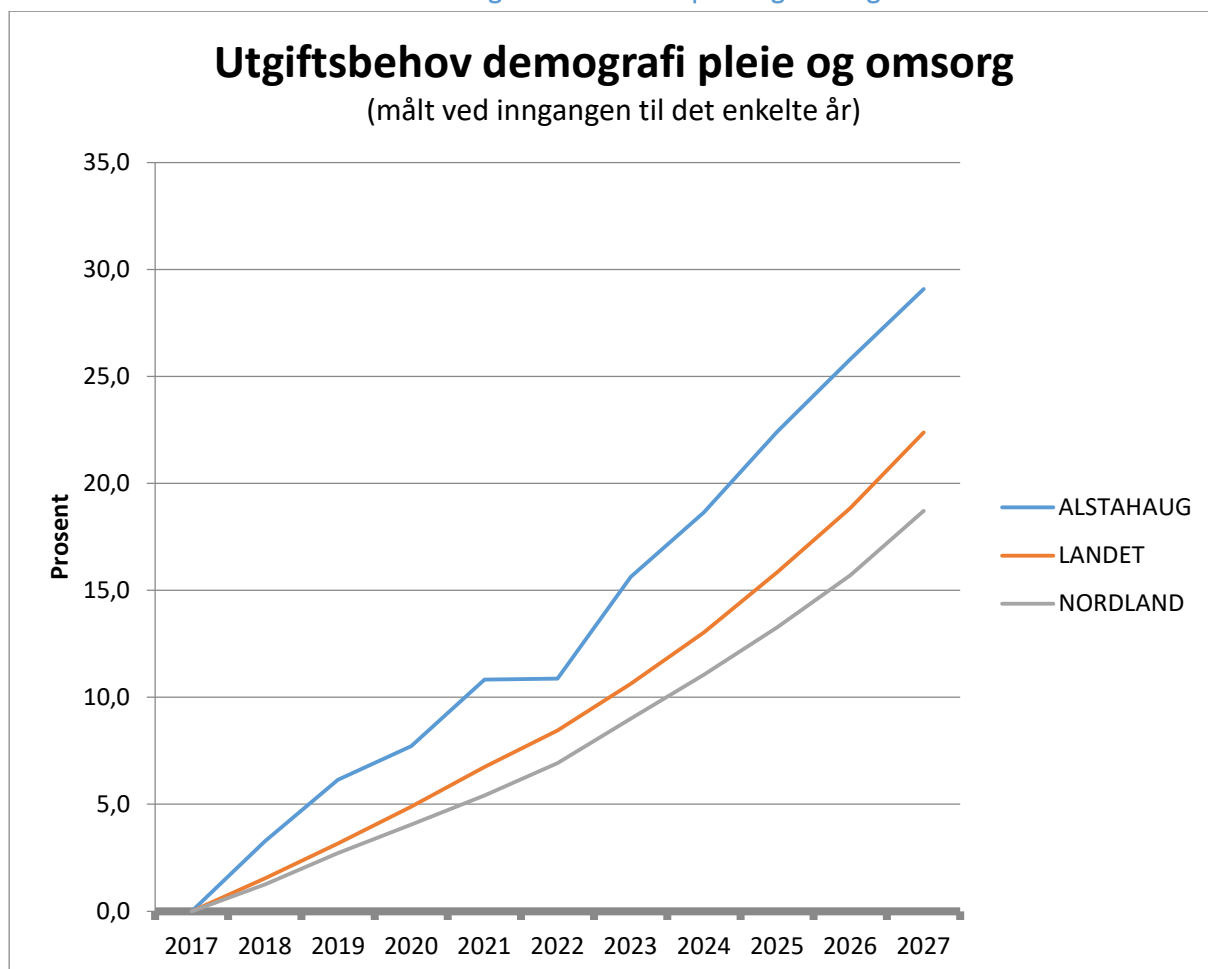

Som denne framskrivingen viser vil antall personer med demenssykdom øke fra 155 personer i 2020, til 307 personer i 2040. Befolknings sammensetningen i kommunen har stor betydning for beregningen av behov for tjenester i årene framover. Demens er en uhelbredelig sykdom med dødelig utfall, som bringer med seg en betydelig sykdomsbyrde både for pasient og pårørende over år.

Økende utgiftsbehov

Helse- og omsorgssektoren har allerede begynt å merke utfordringene som vil være økende i fremtiden på bakgrunn av demografiutvikling og økt behov for tjenesteproduksjon innen alle enhetene i helse og velferdsområdet. Tjenestetilbudet innen flere fagfelt har på grunn av den demografiske utviklingen og oppgaveglidningen fra spesialisthelsetjenesten generelle kapasitetsproblemer. KS har beregnet forventet utgiftsbehov innen pleie- og omsorgsområdet for alle landets kommuner. Alstahaug vil få et større behov enn landet for øvrig ut fra denne beregningen.

Denne grafen viser at Alstahaug trenger å øke budsjettet for pleie- og omsorgsenhetene hvert år framover. Alstahaug ligger høyere enn beregnet verdi for både Nordland og landet for øvrig.

Årsaken til at Alstahaug kommune vil ha større økonomiske utfordringer for sektoren enn landet for øvrig, henger sammen med befolkningsutviklingen. Det er ikke tatt høyde for denne utviklingen på området i økonomiplanen. En reell bekymring er at kommunen derfor ikke vil kunne oppfylle sine forpliktelser på pleie- og omsorgsområdet i fremtiden, dersom det ikke skjer radikale endringer framover. Dette handler ikke bare om sykehjemsplasser, men om det totale tjenestetilbudet innen helse- og omsorgssektoren som helhet.

Alstahaug har i tillegg et betydelig antall innbyggere, med og uten diagnoser, i alle aldersgrupper som har behov for miljøtjenester. Det vil si at de trenger hjelp og støtte til å utføre dagliglivets aktiviteter. Det er en faglig kartlegging med enkeltvedtak som legger grunnlaget for tjenester som tildeles fra kommunen og lovverket som regulerer dette er stort sett den kommunale helse- og omsorgstjenesteloven, samt pasient- og brukerrettighetsloven. Det er en reell fare for at problemstillingen innen eldreomsorg kan bli så store i Alstahaug at det vil gå ut over tjenestetilgjengeligheten også i de øvrige aldersgruppene.

Utfordringer

Alstahaug kommune vil ha betydelige utfordringer med å opprettholde dagens tjenestetilbud i årene framover, og flere utfordringer står i kø

- ❖ Lovfestet rett til å ha et dagtilbud til hjemmeboende demente fra 2020. Et dagtilbud kan utvikles på ulike måter, men mest vanlig er det å ha et dagsentertilbud, med mulighet for aktivitet og hvile, stell og skjerming. Denne lovpålagte tjenesten har ikke Alstahaug kommune per i dag.
- ❖ Lovfestet rett til kommunepsykolog fra 2020. Kommunen er lovpålagt å tilby befolkningen en kommunal psykolog. Dette ble valgt bort fra økonomiplanen i fjorårets budsjettprosess. På dette feltet har kommunen derfor ikke kunne tilby befolkningen denne lovpålagte tjenesten.
- ❖ Lovfestet rett til barnekoordinator fra 01.08.22. Dette er en svært ønsket funksjon fra familier som opplever problemer med å få hverdagen til å gå rundt som følge av den ekstra belastningen det er å få et barn med ulike utfordringer. Barnekoordinatoren skal blant annet sørge for koordinering av det samlede tjenestetilbudet og ivareta kommunens ansvar for oppfølging og tilrettelegging for familien og barnet.
- ❖ Fra 01.07.22 er det en lovpålagt oppgave å ha rådgivende enhet for rus-saker i alle landets kommuner. Rådgivende enhet for rus-saker i kommunen kan organiseres slik kommunen selv finner det hensiktsmessig. Enheten/funksjonen kan plasseres ved tjenestesteder som allerede er opprettet for å ivareta oppgaver og formål som tilligger kommunen etter helse- og omsorgstjenesteloven

Sykehjem og framtidens eldreomsorg

Alstahaug kommune står overfor en voldsom vekst i antall eldre i tiden som kommer, og kommunen står ovenfor enorme utfordringer på dette området. Belastningen er allerede høy på alle tjenestene innenfor helse- og omsorg. Det er til enhver tid flere pasienter som står på venteliste til sykehjemsplass. Videre er det viktig å presisere at det ikke er slik at man får et nummer i køen på denne listen. Det er et inntaksteam bestående av forvaltningen(tildelingskontoret) og personer fra tjenesten som på bakgrunn av en helhetlig og faglig vurdering tar avgjørelsen om hvem som skal få en ledig plass. Det er også viktig å nevne at på bakgrunn av at det er så få sykehjemsplasser, har man vært nødt til å bruke Åsheim Terrasse for å bøte på plassmangelen. Konsekvensen av dette er at man i praksis får en stor andel personer med helse og funksjonsnivå som tilsier at de er sykehjemspasienter. Når man i tillegg har sett seg nødt til å ta ned et rom på sykehjemmet blir plassmangelen desto større.

Dagens sykehjem er for lite, utdatert og er ikke tilpasset mennesker med demenssykdom. Demens er en uhelbredelig sykdom med stor lidelsesbelastning. Det eneste som per i dag kan lette sykdomsbyrden er gode og tilpassede miljøtiltak, slik at den syke beholder sin autonomi,

mestrer sin livssituasjon og finner glede i hverdagen. Per i dag har Alstahaug kommune *ingen* botilbud spesielt tilpasset demenssyke, langt mindre tilpassede bomiljøer. Dette medfører at kommunen ikke kan tilby tilpasset hjelp og omsorg til denne pasientgruppen. Å bygge et nytt sykehjem vil på ingen måte løse alle framtidens utfordringer på helse- og omsorgsområdet. Men å få sykehjemsplasser tilpasset den voksende pasientgruppen som faktisk trenger sykehjemsplassene ville vært en stor forbedring fra dagens situasjon.

Pasienter med behov for sykehjemsplass har en lovbestemt rett til dette eller tilsvarende tilbud. Dersom det ikke finnes sykehjemsplasser, har pasienten likevel krav på et omsorgstilbud tilsvarende sykehjemsplass. Alternativt til nye institusjonsplasser er å bemanne opp omsorgsboliger, eller andre små enheter med døgnkontinuerlig pleie. Dette er ressurskrevende, både i forhold til kostnader, men ikke minst personell. Eksempelvis vil det koste ca. 4.5 millioner kroner å bemanne opp en leilighet med døgnkontinuerlig drift tilsvarende ett sykehjems rom per år. Det vil altså i prinsippet være dyrere å bemanne opp små enheter for 3 pasienter enn å drive en avdeling med døgnbemanning for inntil 16 pasienter.

Dagens situasjon gjør det også vanskelig å imøtekomme etterspørselen fra sykehuset om å ta imot ferdigbehandlede pasienter etter sykehusopphold. Dette er pasienter som vurderes for dårlige til å reise hjem til egen bolig etter endt sykehusopphold. Dersom man ikke utøker kapasiteten i tjenestene, vil man komme til å måtte ha ferdigbehandlede pasienter på sykehuset i en større skala enn i dag, i påvente av et forsvarlig omsorgstilbud i kommunen. En ferdigbehandlet pasientseng på sykehuset vil koste kommunen ca. 1.6 millioner kroner årlig.

2.etasje Åsheim Terrasse

I Alstahaug har omsorgstjenestene et prinsipp om at alle som ønsker det skal få bo hjemme så lenge som mulig. For å få dette til, trenger man en målrettet innsats innen flere ulike fagmiljøer; hverdagsrehabilitering, rehabilitering, opptrening og hverdagsmestring er områder som jobber tverrfaglig for å gi den enkelte mestring og styring i sitt eget liv. Målsetningen er å gjøre den enkelte trygg og kapabel til å klare seg hjemme og fortsette med de hverdagssystemene den enkelte trives med. For å få dette til, trenger man en rehabiliteringsavdeling, der personalet er drillet på teknikker og prinsipper innen dette området. Siden det ikke er rom for en slik avdeling på sykehjemmet, er det etablert en egen korttidsavdeling i 2. etasje på Åsheim Terrasse. Leilighetene i denne etasjen er nå tiltenkt å kun benyttes korttidsopphold med intensive treningsopplegg. Men på bakgrunn av utfordringen med institusjonsplasser er noen av disse rommene også tidvis brukt som til pasienter som ikke kan dra hjem i påvente av ledig sykehjemsplass.

Prestegårdsjordet

Det er et kjent behov for livsløpstilpassede boliger i Alstahaug. Prosjektet på Prestegårdsjordet kan gi et betydelig positivt bidrag til dette med 24 leiligheter.

Alstahaug kommune har som målsetting at alle som bor i Alstahaug skal oppleve god livskvalitet. Intensjonen med prosjektet er å bidra til at personer med behov for helse- og omsorgstjenester skal få dette i egen bolig. De skal få en verdig bo- og eiersituasjon hvor de får frihet og livskvalitet på lik linje med det som forventes i egen leilighet i det ordinære boligmarkedet. Det skal være attraktive leiligheter hvor det er trivelig å bo og hvor man opplever trygghet og selvstendighet. Det er kommunen som avgjør hvem som kvalifiserer for en slik bolig etter gitte kriterier. Leilighetenes sentrale plassering på Prestegårdsjordet gir god nærhet til butikker, kommunikasjon og andre tjenester. I bygget skal det være et eget aktivitetssenter(dagsenter) og fagtjenester samlet i en egen kontoravdeling. Leilighetene ligger i nærheten og det vil således gi god tilgang til tjenester, servicetilbud og sosiale møteplasser. Det er vektlagt at kommunen skal kunne yte den enkelte tjenester etter individuelle vedtak - på en praktisk og rasjonell måte. Det skal også legges til rette for digitale verktøy for helsebaserte tjenester.

Framtidens utfordringer

Uansett hvordan man velger å imøtekomme framtidens omsorgsutfordringer på, vil det være viktig å implementere innovative og effektive måter å jobbe på. Dette kan for eksempel være velferdsteknologiske løsninger og hjelpetiltak i hjemmet. Men uansett hvilke nye og kreative arbeidsmetoder fremtiden bringer, så vil situasjonen inne helse og omsorgssektoren bli den altoverskyggende utfordringen innen tjenesteproduksjon i de neste årene.

Behovet for en kapasitetsøkning og tilbudsutvikling i framtidens eldreomsorg i Alstahaug kommune er udiskutabel sett i forhold til demografiutvikling og krav til tjenestene. Tjenesten arbeider kontinuerlig med effektivisering av drift, iverksetting av nye behandlingsmetoder, samt investering i nye teknologiske løsninger. Det er unison enighet i tjenesten om at det er behov for mer kapasitet og fleksibilitet innenfor institusjonsdriften for å imøtekomme behovet for forsvarlig helse- og omsorgstjenester i kommunen.

Velferdsteknologi

Helse- og omsorgstjenesten er satsingsområde når det gjelder innføring av nye velferdsteknologiske løsninger i Alstahaug kommune og gjennom utforming av den digitale strategien har behovskartlegging og anskaffelsesprosesser allerede startet i denne tjenesten. Legemiddelhåndtering, trygghetsskapende teknologi og velferdsteknologisk plattform er definert som hovedområder i den videre satsningen.

Viktige forutsetninger for prosjektet er tydelig definert i tiltaksplan for digital strategi 2018-2022. Resultater fra behovskartlegging hos ansatte, brukere og pårørende og interne prosesser førte til vedtak om anskaffelse av velferdsteknologi.

Det er knyttet store kvantitative og kvalitative gevinster til investering og drift av velferdsteknologi.

Dette er velfundert i rapporter fra kommunene som deltar i Nasjonalt velferdsteknologiprogram:

Medisindispenser: Til nå har kommunene rapportert om gode resultater, blant annet redusert antall hjemmebesøk, bedre helse gjennom riktigere medisinerings samt et potensielt mer aktivt liv ved at bruker ikke blir bundet til hjemmet for medisineringsbesøk fra hjemmesykepleien.

Elektronisk dørlås: har vist gode resultater med gevinster i form av både unngåtte kostnader, spart tid og økt kvalitet i tjenesten. Tidsmålinger har vist at elektronisk nøkkelsystem frigjør arbeidstid hos de ansatte i tjenesten sammenlignet med bruk av fysiske nøkler. De ansatte bruker ikke lenger tid på å få med seg riktige nøkler fra basen eller kjøretid på å hente/utveksle nøkler ved endring av oppdrag.

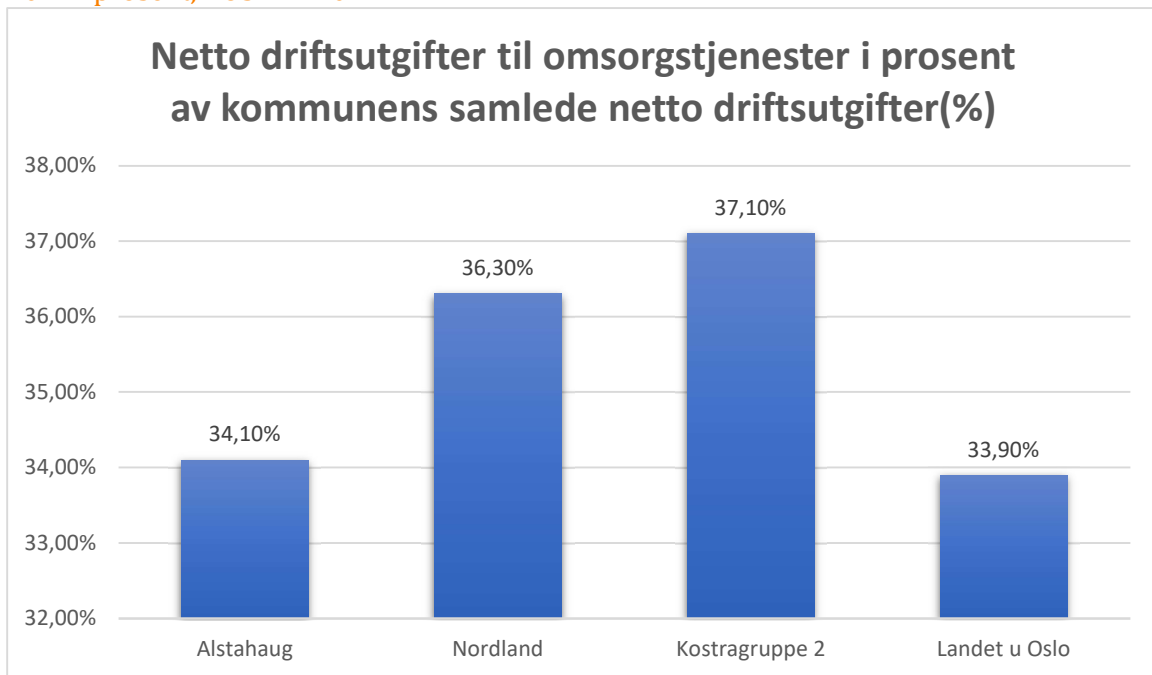
Digitalt tilsyn: Mange kommuner har unngått økt bemanning på natt ved å ta i bruk digitalt tilsyn på natt.

Det vil framover satses på velferdsteknologiske løsninger i hele helse- og omsorgssektoren i Alstahaug kommune. Imidlertid er det viktig å ha realistiske forventninger til gevinsten i denne satsningen, som kan effektivisere drift og redusere behovet for mer ressurser. Likevel vil velferdsteknologi alene aldri kunne løse de enorme utfordringene Alstahaug kommune står foran inne denne sektoren de neste tiårene. Men velferdsteknologi vil være et viktig verktøy i tiden fremover for å frigjøre ressurser. Det har allerede blitt kjøpt inn 10 medisin-roboter til Åsheim Terrasse, og både brukere og personell er fornøyde og ser nytten av disse.

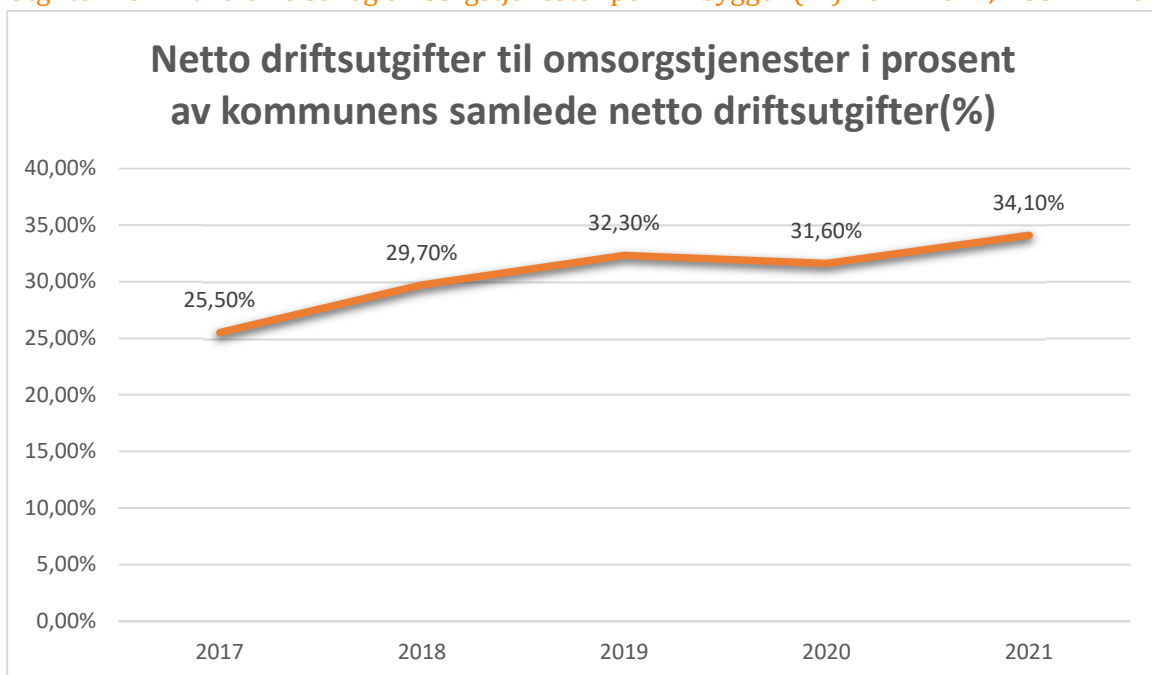
Ressursbruk i tjenesten

Kostratallene publisert i 2022 viser at Alstahaug kommune driver relativt rimelig innen helse og omsorgsområdet.

Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter 2021 i prosent, KOSTRA 2022:

Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr) 2017-2022, KOSTRA 2022:

Nivået på tjenestene

Det er alltid mulig å arbeide smartere og mer effektivt. Ikke minst er det viktig å evaluere det vi til enhver tid gjør, og vurdere om dette har den forventende kost/nytte-effekten som ble beregnet ved igangsetting. Imidlertid er mange av oppgavene på helse- og omsorg knyttet til rettigheter og vedtak knyttet til brukerne, som gjør at tjenestene i seg selv vanskelig kan fjernes. Imidlertid vil alltid nivå av tjeneste kunne diskutere. Hvor mye kan man kutte bort av tilbud før man når den nedre grensen for forsvarlighet? Helse, omsorg og velferd reguleres av flere lover og forskrifter. Nesten alle tjenester som produseres er lovregulert i en eller annen form. Lovverket endres jevnlig, og er utformet slik at nivået på tjenesten hele tiden er en skjønnsvurdering. Lovens krav er forsvarlige tjenester, som i juridisk forstand er en minstestandard, altså hvor «dårlige» kan tjenestene være før de er uforsvarlige og dermed bryter lovkravet. Dette er vanskelige vurderinger, som tjenestene hele tiden jobber med.

Enhet Helse:

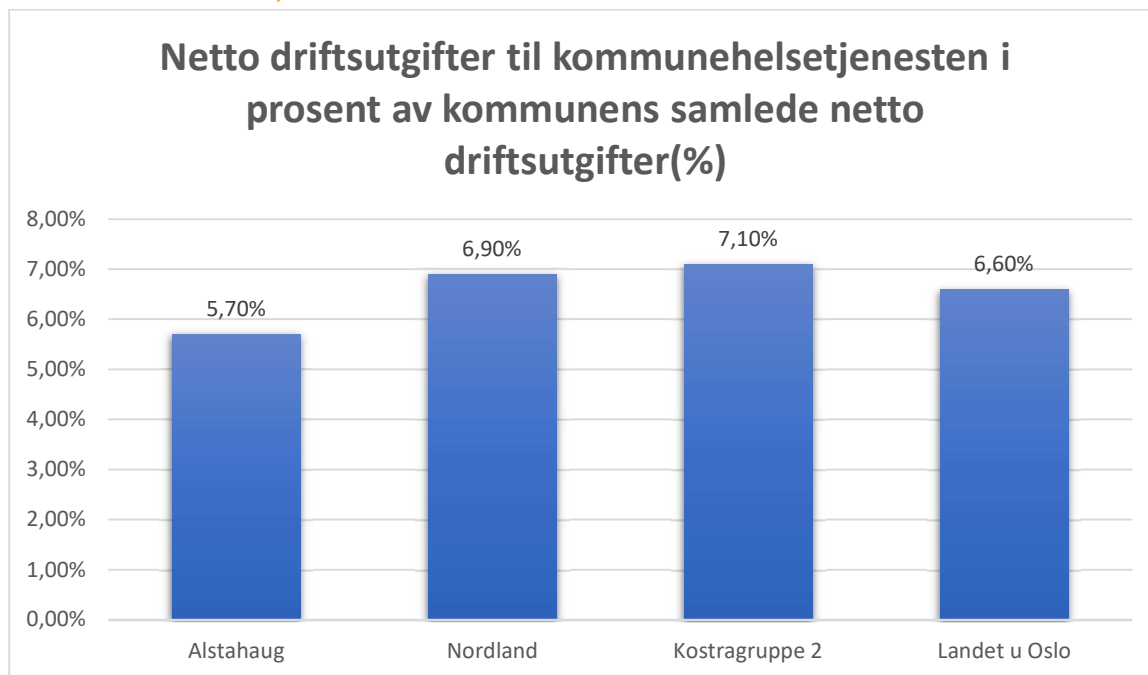
Regnskap og budsjett på helseenheten

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Helse			
Sum utgifter	47 191 635	52 062 212	53 738 110
Sum inntekter	-16 303 350	-13 889 700	-13 889 700
Netto utgift	30 888 285	38 172 512	40 848 410

Helseenheten har en budsjettøkning på 2,6 millioner kroner i 2023. Lønnsøkningen er satt til 4,2%. Det er også lagt inn lønnsmidler til en 100% legestilling, en utøkning på 60% som utgjør ca. 800 000,- og det er lagt inn en utøkning på 300 000,- tilknyttet leie av lokaler for Fysioterapitjenestene i 2023. Det er også lagt inn en million kroner i budsjettet for kjøp av rehabiliteringstjenester fra Sømna.

Resursfordeling:

Det er 10 ansvarssteder i helseenheten. Ser man på fordelingen av budsjettressurser internt, er det legekantoret som er den klart største avdelingen. Dernest følger psykisk helse- og rustjenesten og helsestasjonen. KOSTRA tallene viser at Alstahaug driver kostnadseffektivt.

Litt om avdelingene:

Helsestasjonen

Helsestasjonen er en viktig og lovpålagt forebyggende- og helsefremmende aktør i alle kommuner. Tilbudet er rettet mot barn og unge i aldersgruppen 0-20 år.

Helsestasjonen har ansvar for småbarnskontroller og barnevaksinasjonsprogrammet, som er et av de aller viktigste forebyggende tiltakene i verden. I Alstahaug foregår også det meste av andre typer vaksinasjoner også på helsestasjonen, som reisevaksinering og koronavaksinasjon.

Skolehelsetjenesten er en annen lovpålagt oppgave som helsestasjonen har ansvaret for. Her tilstreber kommunen å ha helsesykepleier tilgjengelig på alle skolene, som et lavterskeltilbud til elevene. Dessverre ser vi at det er kan være vanskelig å holde god nok kontinuitet i skolehelsetjenesten. I Alstahaug kommune er det tre ungdomsskoler, fem barneskoler og en videregående skole, som alle skal ha sin andel av skolehelsetjenesten. Med dagens skolestruktur er det krevende for fem helsesykepleiere å ha nok tid til forebyggende og behandlende arbeid på alle enhetene. Valg av struktur har derfor også en betydning dimensjonering av tjenestene som skal yte tjenester inn i skolene.

Barnetallet i Alstahaug er synkende. De siste årene er barnetallet i skolepliktig alder redusert betydelig. Mens normalen for barnekullene for 10-15 år siden var på ca. 120 barn, er det de 4 siste årene ca. 75-80 barn i hvert årskull. Det er ingen indikasjon på at dette tallet vil snu, men økt bosetting av asylanter kan være med på å øke barnetallene noe.

Det rapporteres fra helsesykepleierne om stor pågang til helsesykepleiertjenestene ved skolene. Barn og unge sliter med alvorlige problemstillinger som eksempelvis mobbing, angst, depresjon, selvskading, selvfølelsesproblemer, mestring, overvekt og familiekonflikter. Spesielt etter en periode med mye hjemmeundervisning pga. korona ser man at det er en økning i alvorlig skolevegring. Det er ikke kun helsesykepleierne som involveres i disse sakene, da det er behov for tverrfaglig samarbeid og oppfølging over tid.

Helsestasjonen har også en rekke andre tiltak rettet mot barn og unge, som eksempelvis individuelle konsultasjoner, veiledning på foreldremøter, foreldreveiledning, ansvarsgrupper og individuelle planer. Helsesykepleier skal delta i hjelpetjenestemøter og ansvarsgruppemøter ved skolene og er deltaker i SLT-gruppen i kommunen. Gjennom mange år har smittevernloven i forhold til tuberkuloseoppsporing vært gjennomført ved helsestasjonen.

Det vil være uklokt å redusere ressursene til helsestasjonen, da de er involvert i mange ulike og komplekse arbeidsoppgaver knyttet til barn og unge i kommunen. Det vil også kreves mer av helsestasjonen ved økt mottak av asylsøkere. Ved sommerstengte fødeavdelinger om sommeren vil behovet for ammeveiledning, veiing og generell oppfølging av mor og barn i barsel bli større på Helsestasjonen.

Å kutte i helsestasjonstilbudet og fremdeles opprettholde et forsvarlig tilbud innenfor området vil ikke være mulig.

Legekontoret

Ved Legekontoret jobber alle fastlegene i kommunen, i tillegg til legevakt med døgkontinuerlig akuttberedskap.

Det er 9 fastleger som forvalter 9 pasientlister, samt to LIS-1 leger (turnusleger) i Alstahaug. Per oktober 22 er det 1 legestilling som ikke er besatt, denne hjemmelen blir p.t ivaretatt av vikarlege. De siste årene har tendensen vært at fastlegelistene er fulle. Dette fører til at det er vanskelig for kommunens innbyggere å bruke sin rettighet om å skifte fastlege inntil 2 ganger i året. Alstahaug kommune oppfyller ikke sin plikt iht. fastlegeforskriften, som sier at kommunen skal ha nok kapasitet på fastlegelistene til at det er en reell mulighet for innbyggerne å bytte fastlege.

Det har lenge vært et politisk valg å satse på et kommunalt drevet legekontor for å rekruttere og beholde fastleger i kommunen. Nå er det imidlertid sånn at legekontoret har vokst seg ut av egne lokaler, mange av kontorene er små og uhensiktsmessige. Det er også tatt i bruk uholdbare løsninger, hvor det for eksempel gjøres gynekologiske undersøkelser på et lite

kontor uten vinduer. Dette er uholdbart for lege og assistent, men mest av alt for pasienten. Det er nå satt sammen en prosjektgruppe som skal se på løsninger, først og fremst i eksisterende bygg, for å imøtekomme de utfordringer legene har med lokalene.

Å ha et kommunalt drevet legekantor har vist seg å være effektivt, da Alstahaug langt på vei har hatt stabil legedekning over tid, og i all hovedsak har unngått svært dyre legevikarstafetter. Fastlegesituasjonen i Norge er likevel under press, og dette begynner å merkes også i Alstahaug. Fastlegehjemmelen som ikke er besatt, har vært utlyst 3 ganger. Den er også økt opp fra 40% til 100% i rekrutteringsøyemed. Ved 3 gangs utlysning fikk vi en søker, men vedkommende trakk søknaden sin. Kommuneoverlegestillingen har vært utlyst to ganger uten søkere. Andre kommuner som har slitt med rekruttering og med å beholde sine fastleger har blant annet sett til Tromsø og den såkalte «Tromsømodellen». Erfaringene fra Tromsø viser at det er fullt mulig å redde ordningen. Etter ti år med økende kritikk mot arbeidsvilkårene for legene i fastlegeordningen, er det nå bred enighet om virkelighetsbeskrivelsen, og ditto behovet for tiltak. Det er uttalt misforhold mellom de kravene som stilles til legene i fastlegeordningen og de ressursene de rår over.

Statssekretær Ole Henrik Krat Bjørkholt uttalte under Allmennlegeforeningens lederseminar 10. mai i år at behovet for endringer hovedsakelig drives av tre forhold:

- *innføringen av samhandlingsreformen*
- *en aldrende befolkning, og*
- *endret demografisk sammensetning av fastlegene med økende ønske om mer normalisert arbeidstid og muligheten for å kombinere arbeidet som fastlege med et fullverdig familieliv*

Det store spørsmålet er hvilke tiltak som mest effektivt vil bidra til bedret arbeidsmiljø for fastlegene slik at de blir værende i jobben og å rekruttere nye leger, samtidig som man øker kvaliteten på tjenesten. Troms Legeforening mener at jobb nummer én må være at arbeidet fordeles på flere fastleger, ved at listelengdene kuttes. Fastlegene kjemper altså for retten til å arbeide mindre. I mangel av handlekraft fra regjeringen, har Tromsø kommune tatt svært effektive grep siste året. Dette har hatt stor effekt på kort tid. De har nå flere kvalifiserte søkere til ledige stillinger, og ansettelse i etablerte hjemler skjer fortløpende. Seks leger er allerede ansatt etter 1. juli 2021, og to nyansettelser er rett rundt hjørnet. Før dette var det fullstendig ansettelsestørke i Tromsø. Det finnes altså en vei ut av fastlegekrisen.

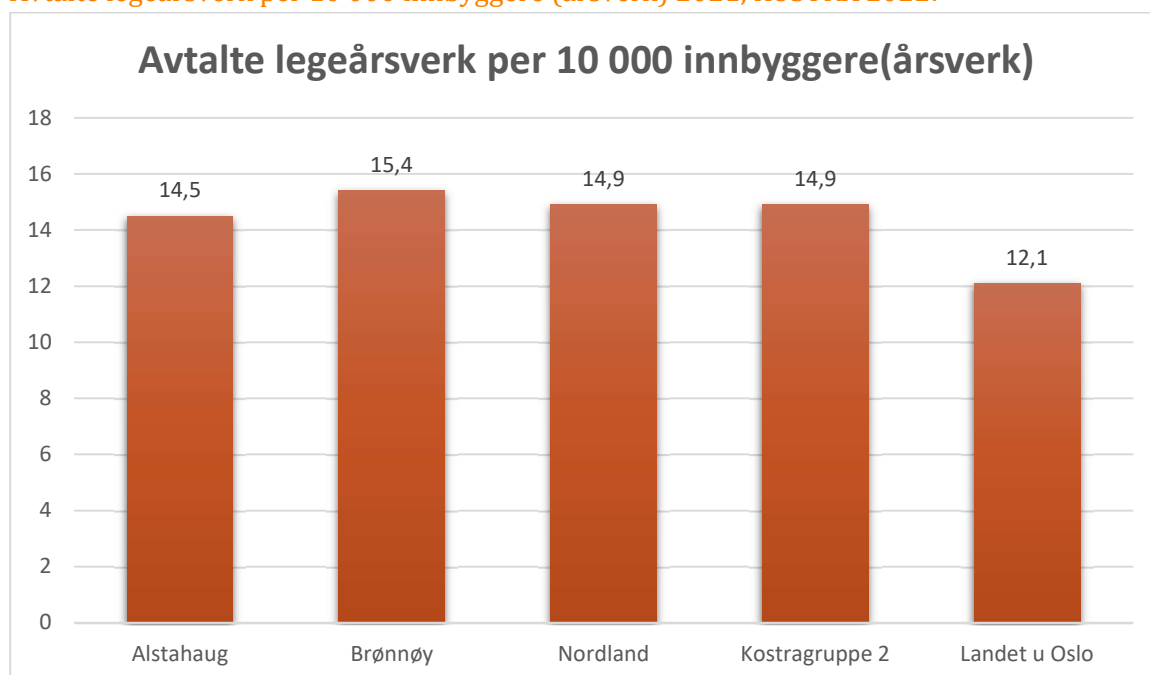
I kommuner der fastlegeordningen vakler, får dette store ringvirkninger på de øvrige tjenestene, og kostnadene skyter erfaringsmessig i været. Nasjonalt er det nå svært vanskelig å rekruttere fastleger, og flere kommuner strever med å oppfylle sine forpliktelser på dette området. Organiseringen av legevakt i Norge er også i endring. En ny akuttforskrift er vedtatt, men fått utsatt virkningsdato. Denne forskriften vil gi hver lege en høyere vaktbelastning enn i dag, pga. økt krav til bakvaksordninger og tilstedeværelse. Alstahaug kommune er i en situasjon der flere av våre leger har vaktfritak av ulike årsaker. Det er på høy tid å gjennomgå dagens legevaksordning, og starte planleggingen av en ny legevaks organiseringsmodell, der

legevakten sannsynligvis har behov for hjelpepersonell til stede også utenfor kontortid. Dette arbeidet bør initieres i 2023 og bør sees i sammenheng med en evt. ombygging av eksisterende bygg.

Det er stor variasjon mellom store og små kommuner når det gjelder kostnader knyttet forvaltning av fastlegeordningen. Små kommuner har også naturlig høyere legedekning enn større kommuner.

KOSTRA tall viser at Alstahaug har relativt lavt antall legeårsverk sammenliknet med andre kommuner, og at vi er nede på tilnærmet likt nivå som gjennomsnitt for landet:

Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk) 2021, KOSTRA 2022:

Det har påløpt flere nye kostnadsposter til legetjenesten de siste årene, eksempelvis samarbeid med helseforetaket om ambulansebåter som er svært spesiell for denne delen av landet, og drift av ny legevaktsformidling. Pengestrømmen på denne avdelingen er også ganske kompleks, da det er mye inntekter som dels kommer som egenandeler fra pasienter, dels fra refusjoner fra Folketrygden og dels som «husleie» fra privatpraktiserende fastleger. Å ta ned en forventet utgift vil ofte også påvirke forventet inntekt. Det er derfor viktig at eventuelle endringer på denne avdelingen er godt utredet og kvalitetssikret.

Når legesenteret er den klart største utgiftsposten under kapittelet «kommunehelsetjeneste» vil kostnadene til drift her påvirke helheten i forhold til total kostnader.

Fysioterapiavdeling med Frisklivssentral

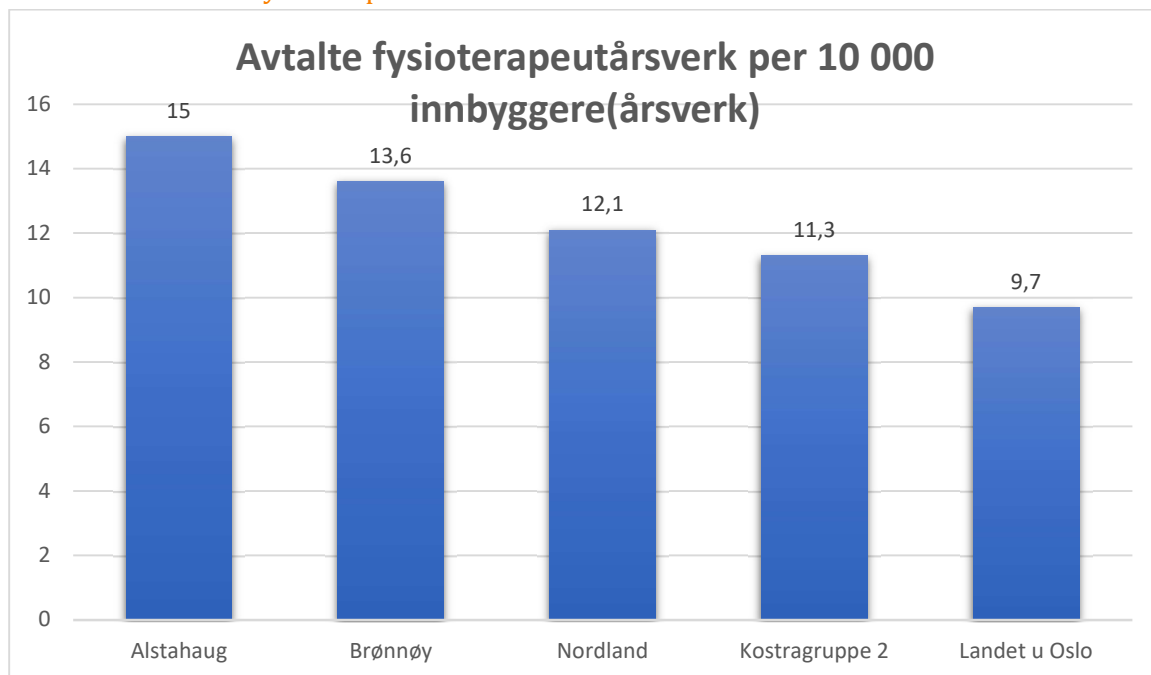
Fysioterapitjenesten med frisklivssentral har flyttet fra Grønnbygget og over til Øyvind senteret. Grønnbygget har store lokaler som kan være velegnet til mer langsiktig bruk for fysioterapiavdelingen. Men Grønnbygget er et gammelt bygg, med store rehabiliteringsbehov og arbeidsforholdene i Grønnbygget er av en slik karakter at det ikke er forsvarlig å drifte videre i dette bygget før renovering er gjort. Beregnet kostnad for rehabilitering av Grønnbygget er beregnet til i overkant av 40 millioner kroner i investering. Faglig sett hadde Grønnbygget vært den mest optimale framtidige lokalisasjonen for Fysioterapiavdelingen. Bygget ligger sentralt til, i nærheten av de øvrige helsebyggene, med gode arealer. Fysioterapeutene samarbeider med alle andre helseinstanser, og en lokalisering nært samarbeidspartnere er å foretrekke.

Kommunene kan velge å organisere sin fysioterapitjeneste, enten gjennom kommunalt ansatte fysioterapeuter, eller gjennom gjensidig forpliktende avtaler med private fysioterapeuter. De private fysioterapeutene, med driftsavtale får da et driftstilskudd fra kommunene tilsvarende avtalens størrelse.

Dersom kommunen velger å organisere sin fysioterapitjeneste gjennom driftstilskudd til private fysioterapeuter, må kommunen betale ca.454 000 kr per 100% driftstilskudd til fysioterapeuten. Dersom kommunen ansetter egne fysioterapeuter på vanlige kommunale vilkår, refunderer staten lønnsutgifter på ca.218 000 kr per fysioterapeut i 100 % stilling.

Alstahaug kommune har både private og kommunale fysioterapeuter. Dette er en ordning som fungerer godt, med godt faglig samarbeid og omforente fordelte arbeidsoppgaver. Alle fysioterapeutene melder om at de har mye å gjøre og at de har lange venteliste. Tjenestene til de private fysioterapeutene i Alstahaug benyttes til en viss grad også av innbyggere i våre nabokommuner.

KOSTRA tallene viser at Alstahaug har god dekning på fysioterapeutområdet. Dette er på bakgrunn av kommunens langvarige politiske satsning på Friskliv, rehabilitering og hverdagsmestring, der fysioterapeuter jobber med flere oppgaver enn tradisjonell «fysioterapi». Alstahaug kommune har også som en av svært få kommuner et 50 % driftstilskudd knyttet opp mot en fysioterapeut med psykomotorisk spesialitet. Denne fysioterapiformen jobber med sammenhengene mellom kropp og psyke, og har lang venteliste, Det er også flere pasienter fra andre kommuner som tar kontakt med denne fysioterapeuten, da det ikke finnes så mange som har denne spesialiteten i nærområdet, men det er psykomotoriske fysioterapeuter i Mosjøen og Mo i Rana. Denne fysioterapeuten har også 20 % driftstilskudd fra Leirfjord kommune.

Ergoterapi

Ergoterapiavdelingen består av 3 ergoterapeuter med til sammen 2,4 årsverk, en hjelpemiddelteknikker og to assistenter ansatt på spesielle vilkår. Avdelingen er sentral i rehabilitering og habiliteringsarbeid for alle aldersgrupper og funksjonsnedsettelse. Avdelingen jobber tverrfaglig og på tvers av enhetene. Avdelingen har også ansvar for kommunens hjelpemiddellager, tilpasning av bolig og fordeling av ulike hjelpemidler. Dette er en gruppe det bør satses på i årene fremover da den demografiske utviklingen tilsier at det blir flere eldre, og i takt med dette også flere som trenger rehabilitering og habilitering. Skal vi møte den demografiske utviklingen må vi være i forkant med å strategisk bygge opp disse tjenestene som kan ivareta folk hjemme og bidra til at folk kan bo lengre hjemme.

Psykisk helse og rus

Psykisk helse og rus er en stor avdeling som har ansvar for et bofellesskap, dagsentertilbud, psykososialt kriseteam og et team bestående av psykisk helsearbeidere og ruskonsulent. Det er mye kompetanse i kommunen på dette feltet.

Ca. 20 % av konsultasjonene til Norges fastleger inneholder problemstillinger knyttet til psykisk uhelse. Alle mennesker har en psykisk helse, og alle kan trenge hjelp fra denne tjenesten i perioder i livet. Dessverre er tjenestene knyttet til psykisk helse fremdeles noe stigmatisert, og dette kan hindre enkelte fra å søke hjelp i tide. Diagnoser inne psykiske lidelser er overrepresentert på dødelighetsstatistikken blant unge mennesker i Norge. Det er viktig at kommunehelsetjenesten har kapasitet og kompetanse nok til å ivareta pasienter i alle

kategorier innenfor dette spekteret, og er med på å avmystifisere bruken av psykisk helsetjenester.

Fra 01.07.22 er det en lovpålagt oppgave å ha rådgivende enhet for russaker i alle landets kommuner. Rådgivende enhet for russaker i kommunen kan organiseres slik kommunen selv finner det hensiktsmessig. Enheten/funksjonen kan plasseres ved tjenestesteder som allerede er opprettet for å ivareta oppgaver og formål som tilligger kommunen etter helse- og omsorgstjenesteloven. Det vil derfor være naturlig å plassere denne funksjonen under psykisk helse og rus.

NAV Alstahaug:

Regnskap og budsjett NAV Alstahaug

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
NAV			
Sum utgifter	13 727 669	14 822 716	26 780 248
Sum inntekter	-31 816 974	-2 988 300	-13 405 642
Netto utgift	11 910 695	11 834 416	12 724 606

NAV består av en statlig og en kommunal del.

NAV Alstahaugs kommunale del består av fire ansvarsområder:

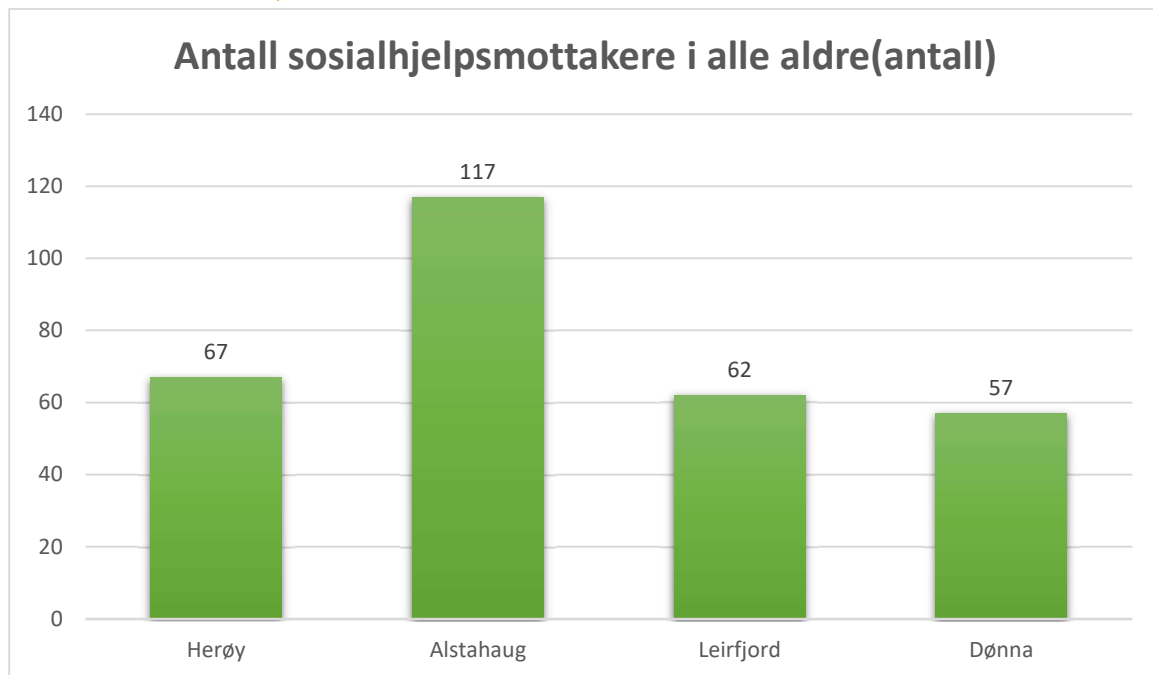
- 3100 sosialkontortjenester
- 3152 krisesenter
- 3153 arbeidstiltak ungdom
- 3154 sosialhjelp

Fra 1.1 2022 ble NAV kontorene på Ytre Helgeland slått sammen til en felles enhet, med Alstahaug som vertskommune. Den nye enheten heter NAV Ytre Helgeland. Dette har naturlig nok fått budsjettkonsekvenser, da Alstahaug kommune har fått budsjettansvar for de kommunale NAV-tjenestene i kommunene Herøy, Dønna, Leirfjord og Træna, i tillegg til egen kommune. Det er budsjettert med ca.890 tusen mer i 2023. I denne ut økningen ligger det en lønnsvekst på 4,2%, en IPS-stilling som har gått fra å være statlig finansiert til å bli helkommunal og en ut økning av lønn på Krisesenteret.

Sosialtjenesten

Sosialtjenestens største kostnad er utgifter knyttet til støtte til livsopphold. Dette er en tjeneste som er lovpålagt, og ment som et sikkerhetsnett for mennesker i livsfaser der inntektsgrunnlaget av ulike årsaker har falt bort, og man er i behov for støtte til livsopphold (nødhjelp). Hvor stor andel av befolkningen som har behov for denne tjenesten varierer i betydelig grad. Svingninger i samfunnet har erfaringsmessig innvirkning på behovet for sosialhjelp i befolkningen. I nedgangstider der arbeidsmarkedet blir tøffere vil tradisjonelt behovet for økonomisk sosialhjelp stige. Med dagens rentenivå, strømutfgifter og drivstoffpriser kan det være flere som er i behov av denne tjenesten.

KOSTRA tall for 2021, KOSTRA 2022.

IPS - Jobbspesialister

IPS er en modell/metode for oppfølging av personer med psykiske lidelser som ønsker arbeid, og som har behov for behandling samtidig som de har arbeidsrettet bistand. Stillingene inngår i et team som jobber i et samarbeid mellom NAV Alstahaug, Alstahaug kommune og Helgelandssykehuset, psykisk helse og rus. Teamet har en metodeveileder og har base hos NAV, men hver jobbspesialist vil også være tilknyttet ulike helseteam i sykehuset, samt være til stede på Helgelandssykehuset. Denne tjenesten ble opprettet etter tilskudd fra Helsedirektoratet i 2018 med midler i 3 år og mål om 100% egenfinansiering etter perioden. Tjenesten er nå full integrert i NAV og en viktig del av tjenesten NAV skal yte til befolkningen. Overgang til arbeid er god og spesielt virkningsfull for den prioriterte gruppen under 30 år. Dette er et satsingsområde i NAV i hele landet og alle tjenesteområder har tjenesten. Disse yter tjenester i Leirfjord, Herøy, Dønna og på Træna.

Barne- og ungdomsvern

Regnskap og budsjett barnevern

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Barnevern			
Sum utgifter	16 827 396	25 558 758	25 791 758
Sum inntekter	0	0	0
Netto utgift	16 827 396	25 558 758	25 791 758

Barnevernstjenesten for Ytre Helgeland består av 4 kommuner; Alstahaug, Leirfjord, Herøy og Dønna. Samarbeidet startet opp 1.1.10. Det er Leirfjord kommune som er vertskommune for tjenesten. Det er en utøking i budsjett for 2023 med ca.230 000,-

Barnevernsreformen, også kaldt oppvekstreformen, trådte i kraft 01.01.22. Med barnevernsreformen har kommunene fått et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelsen i barnevernet og til det samlede familiestøttene arbeidet. Med barnevernsreformen har kommunene fått et helhetlig økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem. Egenandeler for statlige barnevernstiltak som akutttiltak og institusjoner har økt kraftig, mens egenandelen for spesialiserte hjelpetiltak er redusert. Økt økonomisk ansvar blir kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet, men dette dekker ikke opp for de økte utgiftene kommunene får som en følge av den nye reformen.

Ifølge den statlige oversikten ved levering av tilbud til tjenestene skal et beredskapshjem koste 85.000 pr måned pr barn. Fosterhjem er selvkost ut fra KS satser, men BUF etat skal kunne tilby fosterhjem til kommunene. Erfaringene til barnevernet er til nå at vi i liten grad får tilbud om fosterhjem fra BUFetat, så dette må kjøpes fra private aktører. I de tilfeller de får et tilbud fra BUFetat, er disse gjerne geografisk langt unna, og det utløser mye reising for ansatte/barn/foreldre og fosterforeldre.

Institusjon skal etter beregningene til bufdir koste 170.000 pr måned pr barn. Senter for foreldre/barn skal ligge på 71.000 pr måned for en voksen og ett barn, ved flere barn/voksne i samme familie blir det en ut økning på ca.50% pr mnd.

Barnevernets erfaring til nå i 2022 er at BUF etat i noen grad kan framskaffe det som blir etterspurt. I de fleste tilfellene har de vært nødt til å kjøpe tjenestene fra private, ideelle organisasjoner og det er store variasjoner i pris. Oppgaver med kjøp av tiltak er

resurskrevende og ukjent for de ansatte. Her må de forholde seg til å innhente tilbud fra flere leverandører, samt å vekte dette opp mot behov til barnet. I tillegg må tjenesten selv kartlegge kvalitet, da de erfarer at det er et sprik i kvalitet og erfaring hos de ulike aktørene. Dette til tross for tilbudene i hovedsak er kvalitetssikret fra BUF etat.

Eksempel som viser skillene som barnevernet har erfart;

- ❖ Kjøp av beredskapshjem kan prisen variere fra 85.000- 120.000 pr måned pr barn.
- ❖ Spesialiserte fosterhjem der de tidligere betalte en egenandel på ca 36.200 pr måned pr barn: I dag ligger samme tilbud på ca. 3350 pr døgn eller 100 500,- pr måned og kanskje mer. Det vil si at om et fosterhjem fra før 2022 sier opp sin kontrakt, og barnet må flytte til annet fosterhjem blir det en høy økning pr måned. Det barnevernet i stor grad erfarer er at det er færre og færre barn som passer inn i ordinære fosterhjem. Dette fordi barn som plasseres ofte har en kompleks problematikk og derfor ikke passer inn i ordinære fosterhjem.
- ❖ Institusjon ligger i hovedsak rundt oppgitt pris fra BUFetat på 170.000 pr måned.
- ❖ Disse tallene er for plasseringen og det som inngår i den, dekker ikke reise for ansatte til oppfølging, samvær for foreldre eller hjemreise under opphold for foreldre/barn. I tillegg dekker det ikke andre løpende utgifter rundt barnet.

Videre er det etter inngang i 2022 høyere utgifter til kjøp av tjenester som sakkyndig psykolog. Bakgrunnen for dette er føringer i ny lov som tingrett og fylkesnemnd følger i stor grad. Det er mulig det kan bli endringer her etter hvert med at disse instansene ikke skal kunne pålegge kommunene disse tiltakene. EMD dommene har påvirket ny lov og rettspraksis slik at foreldre i mye større grad kan kreve å få tatt opp saken på nytt, spesielt med tanke på samværsfrekvens. Dette kan påføre høyere samværsutgifter utgifter.

Barnevernet skal også kunne sette inn tyngre tiltak i hjemmet for å forebygge omsorgsplassering, dette medfører mer kostnadskrevende tiltak.

Omsorg og mestring:

Regnskap og budsjett for omsorg og mestring

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Omsorg og mestring			
Sum utgifter	205 786 834	210 166 651	215 163 343
Sum inntekter	-51 347 402	-45 346 392	-39 955 288
Netto utgift	154 439 432	164 820 259	173 958 055

Omsorg og mestring

Omsorg og mestring tilbyr omsorg og mestringstjenester til alle aldersgrupper med behov for bistand på ulike område, og den demografiske utviklingen i kommunen vil derfor ha betydning for dimensjonering av tjenestene.

Det er budsjettert med 9,1 millioner mer for 2023. Dette er en økning på ca. 5,5 %. I dette ligger lønnsøkningen på 4,2 %.

Differansen mellom budsjett 2022 og budsjett 2023			
Differanse lønn og sosiale kostnader	8 351 692	Lønnsvekst 2,45 % utgjør 3 000 000 av dette beløpet	
Fjernet fondsbruk ansvar 3300	540 000	gruppeart 19	
Fjernet innt. coronamidler smittev. 3470	800 000	gruppeart 18	
Differanse ressurskrevende brukere	376 104	gruppeart 17	
Fjernet innt. coronafunksjon	1 000 000	gruppeart 17	
Diff videreføring revidert øk.plan	-1 300 000	gruppeart 17	
fjernet sysselsetting	275 000	gruppeart 17	
økning Driftsutgifter	300 000	gruppeart 11	
økning Inventar og utstyr	45 000	gruppeart 12	
	10 387 796		

Oppbemanning av et nytt bofellesskap på Haugerud er en utgiftspostene på lønn som øker behovet i budsjetttrammen for 2023, videre er en ut økning i T-trinnene (lørdag, søndag, kvelds, natt og helligdagstillegg) økt. Dette gir utslag i økt budsjetttramme for 2023.

Det er også behov for økt bemanning på rehabiliterings avdelingen på Åsheim Terrasse, her bør det ansettes en fagleder som har ansvaret for avdelingen og som har fokus på å drive med rehabilitering. Dette er ikke tatt med i budsjettet for 2023, men som en konsekvens av at kommunen må ha økt fokus på rehabilitering på bakgrunn av den demografiske utviklingen er dette en funksjon som bør inn i løpet av 2023.

Det er budsjettert med fagutviklingspsykepleier og satsning på velferdsteknologi

Organisasjon:

Omsorg og mestring har vært gjennom en stor omstillingsprosess. Dette arbeidet er på mange måter en kontinuerlig prosess, og i en enhet av en slik størrelse er det viktig at alle medarbeidere har ansvar- og oppgaveforståelse. De som faktisk utfører arbeidsoppgavene, er kommunens representanter ut mot brukerne. Det er viktig at det er en gjennomgående forståelse for at arbeidet som utføres er en del av helheten, der brukernes ønsker og behov skal ivaretas og hensyntas innenfor rammene som er gitt. Forståelsen for god og korrekt dokumentasjon av arbeidet som blir gjort er utrolig viktig. Her er det store forbedringspotensialer, og dette må det arbeides mye med fremover.

Rekruttering av kompetanse er en utfordring i helse- og omsorgssektoren i hele Norge, Alstahaug er intet unntak. Vi har flere stillinger ute i tjenesten som det ikke er søkere til. Dette fører til at man må leie inn personell for å forsvare en forsvarlig drift. Da personell er en knapphet utløser dette veldig ofte overtid da man må benytte seg av personell som allerede jobber 100%. På bakgrunn av dette er det et stort overtidsforbruk i enheten. Ressursknappheten vil ikke løse seg ifølge framskrivninger av personaltetthet per bruker. Her er det viktig at vi benytter oss av velferdsteknologi der vi kan for å frigjøre ressurser i form av hender der de trengs mest.

De siste årene har det vært betydelige utfordringer i omsorgstjenestene knyttet til brukere med tilstander som medfører stor uro og fysisk utagering. Per i dag er ingen lokaliteter i kommunen brukbare til å håndtere denne typen pasienter. Sykehjemmet er ikke bygd slik at forsvarlig skjerming kan gjennomføres. Resultatet av dette er at brukere får tildelt boliger som ikke er tilpasset utageringsnivået. Brukerne forbraker på denne måten bygg, da byggene ødelegges. I tillegg til det materielle forbruket er det ressursmessig dyrt både i kapital og personalressurser å drifte slike «satellitt-enheter». Her er det viktig at man har en strategi og tenker innovativt i forhold til kommunens boligpolitiske handlingsplan. Å bygge opp demens tun med forsterkede boenheter med felles personalbase er noe mange andre kommuner har gjort for å kunne gi gode forsvarlige tjenester, både faglig og ressursmessig, og ivareta denne gruppen pasienter på en god måte. Å lage et uteområde som er tilpasset demenssyke er et tiltak som kan bidra til at de som er urolige kan få vandre i et trygt uteområde.

Kommunens boligpolitikk

Boligtilrettelegging av boliger for mennesker som trenger hjelp i det daglige, vil i stor grad kunne medvirke til reduksjon av tjenestebehovet sammenliknet med om de bor enkeltvis og spredt. Kommunen planla i sin tid boligtilbud til fire personer med funksjonshemninger som av forskjellige grunner ble terminert i planfasen. Resultatet ble at de personene boligene var planlagt for- med foreldrenes hjelp,- skaffet seg egne boliger og bor nå med alene med bemanning hele døgnet. Under forutsetning av at de ville ha behov for halvparten av tildelte tjenester dersom de bodde samlokalisert med en personalbase, representerer dette en merkostnad på mellom 8 og 10 millioner per år. Noe av denne summen blir kompensert av

refusjoner for kostnadskreven brukere, men det vil uansett være en statlig og kommunal merkostnad som kunne vært unngått forutsatt god planlegging og gjennomføringsevne

Kommunen tar «gjengs leie» i samlokaliserte boliger for funksjonshemmede. Gjengs leie brukt i denne sammenhengen virker ulogisk og slår urimelig ut for personer med så lavt inntektsgrunnlag, og medfører at mulige leietakere søker private løsninger, da det er rimeligere på sikt. Det vil i så fall være svært kostnadsdrivende for kommunen som skal yte forsvarlige tjenester. Det bør tenkes gjennom om kommunen bør holde leien så lav i bofellesskap at det blir økonomisk attraktivt å leie av kommunen i stedet for å kjøpe eget / bygge selv. Selv om det er høyst frivillig å bo i bofellesskap i kommunale boliger, har vi over tid sett at dette er populært blant brukerne, og leilighetene har svært lave turnover. Det er derfor behov for nye bofellesskap for å imøtekomme ønsket om tilrettelagte boliger fra brukergruppene og for å optimalisere driften økonomisk.

Samfunnsmedisinsk enhet

Budsjett og regnskap for samfunnsmedisinsk enhet:

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Samfunnsmedisin			
Sum utgifter	8 399 947	10 440 512	9 623 634
Sum inntekter	-2 681 532	-2 300 000	-2 300 000
Netto utgift	5 718 415	8 140 512	6 523 634

Det er budsjettet med ca. 1,6 millioner,- mindre i 2023 enn i 2022. Årsaken til dette er at Folkehelsekoordinator er overført til Samfunnsutvikling, og at administrering av støttekontakter og ambulerende team er overført til 3300 Omsorg og mestring. I tillegg holdes det stilling vakant. Lønnsvekst for området er beregnet til 4,2% i 2023.

Samfunnsmedisinsk enhet ligger under helse- og velferd. Samfunnsmedisin inkluderer kunnskap om hvordan sosiale, økonomiske og kulturelle forhold påvirker befolkningens helsestatus, og om ulike helseoppfatninger. Kunnskap om forebyggende og helsefremmende tiltak på ulike nivåer i samfunnet er en del av faget. I den samfunnsmedisinske enheten er en del overordnede funksjoner samlet; Smittevern, tildeling, miljørettet helsevern, forebyggende arbeid og generelt systemarbeid. Folkehelsekoordinator er blitt administrativt flyttet over til plan og eiendom for å kunne jobbe med planverk i et folkehelseperspektiv. Enheten har hatt hovedansvaret for gjennomføringen av Alstahaug kommunes pandemiarbeid.

Den samfunnsmedisinske enheten har ansvar for smittevern, medisinsk rådgivning og miljørettet helsevern. Alle disse områdene er lovfestede områder i Helse og omsorgstjenesteloven, Smittevernloven og Folkehelseloven.

Pandemien har vist at kommunen ikke har kontinuitetsvurdert behovet for samfunnsmedisinsk beredskap, særlig ikke i kriser som varer over tid. For å sikre kontinuitet i den samfunnsmedisinske beredskapen, er større kapasitet i kommuneoverlegestillingen nødvendig. Det er ikke mulig å trekke på fastlegerressurser til kommuneoverlegeoppgaver, da fastlegene har fulle pasientlister for dagarbeid, i tillegg til legevaktsarbeid. Per i dag står kommuneoverlegestillingen vakant i 80%. Kommuneoverlegen som har permisjon fra sin stilling, bevarer de mest kritiske og lovpålagte tjenestene i 20%. Kommuneoverlegestillingen har vært utlyst to ganger uten søkere. Dette gjenspeiler også vanskeligheten med å rekruttere fagpersonell.

Tildeling:

Tildelingskontoret består av en fagleder som også er saksbehandler, og to rene saksbehandlere. Det har vært to nytilsetninger på kort tid, noe som har ført til at fagleder har brukt en del ressurser på opplæring. Tildelingskontoret har en nøkkelfunksjon i organisasjonen. Det er på bakgrunn av deres faglige vurderinger, ofte i samråd med tjenesten, og i samråd med bruker,- at det blir fattet enkeltvedtak. Det er ut ifra enkeltvedtakene tjenesten blir gitt, og den største utgiften i organisasjonen er lønnskostnader. Det er avgjørende at tildelingskontoret har ressurser nok til å holde forvaltningslovens frister for saksbehandling. Ved den økende andelen eldre i kommunen vil det være behov for å forsterke ressursene til tildelingskontoret slik at de er i stand til å kartlegge behov og lage enkeltvedtak tilpasset hver enkelt bruker.

Pasient/bruker har rett til nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester fra kommunen, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 a.

Det er pasientens/brukerens hjelpebehov etter en helse- og sosialfaglig vurdering som styrer hvilke tjenester han eller hun har rett til, og i hvilket omfang. Forsvarlighetskravet setter rammer for tjenestetilbudets utforming og organisering, omfanget av tjenester og tidspunktet for iverksettelse av tjenestene. Videre må kommunen ivareta pasientens/brukerens rett til medvirkning ved utformingen av tjenestetilbudet. Ut over dette står kommunen relativt fritt til å bestemme hvordan tjenestene til den enkelte skal utformes.

Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 bestemmer at kommunen har plikt til å yte nødvendige tjenester til alle oppholder seg i kommunen. Ved midlertidige opphold, må omfanget av kommunens plikt ses i sammenheng med oppholdets varighet. Hvis en pasient eller bruker skal flytte fra en kommune til en annen, kan tilflyttingskommunen ha plikt til å fatte vedtak om tjenester til personen før flyttingen er iverksatt.

Klager på vedtak eller tjenesteinnhold kan påklages til Statsforvalteren.

Kommunens plikt til tjenestelevering

Kommunen har ansvar for å gi tjenester som dekker individuelle behov. Tjenestene skal være sammenfallende med den rett til tjenester som er utmålt i enkeltvedtaket. Det er valgfritt om kommunen organiserer og tilbyr tjenestene selv eller kjøper tjenesten fra en annen

tjenesteleverandør (privat eller offentlig). I praksis er det få føringer for hvilke tjenester kommunen har plikt til å yte ut over at tjenestene skal være behovsdekkende og forsvarlige.

3.5 Samfunnsutvikling

Område Samfunnsutvikling består av følgende enheter:

- Brann og beredskap
- Kommunalteknisk
- Plan, Landbruk og Miljø
- Næring

Tabelloversikt viser antall ansatte/årsverk pr. 1.9.2020/2021/2022

Virksomhet	Antall ansatte			Heltid			Deltid			Årsverk		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
01.09.2020	14	76	90	6	25	31	8	51	59	9	32	41
01.09.2021	16	72	88	5	24	29	11	48	59	9	29	38
01.09.2022	17	76	93	7	22	29	10	54	64	10	27	37

Regnskap og budsjett

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
SAMFUNNSUTVIKLING						
Sum utgifter	91 959 504	85 727 846	65 834 303	64 372 603	64 006 603	63 800 905
Sum inntekter	-67 871 575	-57 860 166	-59 851 620	-59 893 370	-59 935 120	-59 977 870
Netto utgift	24 087 929	27 867 680	5 982 683	4 479 233	4 071 483	3 823 035

For 2023 og videre i økonomiplanperioden er det foretatt ei endring av budsjetterte kalkulatoriske avskrivningskostnader, samt indirekte kostnader. Endringen innebærer at en har flyttet motpostinntekter fra finansområdet til aktuell enhet. Dette er ei teknisk føring som ikke gir resultateffekt, men kun for å synliggjøre aktuelle finanskostnader og interne fordelinger på aktuelt selvkostområde.

I budsjett/økonomiplanperioden er tiltak som ble vedtatt ved siste års budsjettbehandling hensyntatt. Flere av tiltakene som ble valgt for 2022 vil løpe inn i 2023, f.eks parallelloppdrag Vågen og utvikling av byrom. Sentralt for neste år vil også være arbeidet med rullering av kommuneplanens samfunnsdel.

Rehabilitering vann/avløp i henhold til vedtatt hovedplan følges også for 2023, samt økt asfaltering, gatelys, gang og sykkelvei, stopp og snuplass ved sykehuset og øvrige trafikksikkerhetstiltak

I 2022 har vi avgang i sentrale stillinger og hvor noen er på pensjonistlønn. Der disse blir erstattet, vil det være ift ordinær avlønning.

Usikkerhet relatert til budsjett 2023 relaterer seg i hovedsak til rentesituasjonen innen vann og avløpsområdet, samt de generelle økonomiske konjunkturer i samfunnet. Dette har også stor betydning ift antall saker innen plan, oppmåling og byggesak.

Videre ser vi økende utfordring relatert til både å beholde, samt rekruttere nøkkelpersonell. Dette kan påvirke både ordinær produksjon, samt prosjektgjennomføring.

For øvrig vises til kommentarer relatert til den enkelte enhet.

Brann og beredskaps enhet

Regnskap og budsjett

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Brann og beredskap						
Sum utgifter	15 631 844	17 766 553	17 474 350	17 424 350	17 058 350	16 902 652
Sum inntekter	-8 232 729	-8 078 592	-7 568 592	-7 568 592	-7 568 592	-7 568 592
Netto utgift	7 399 115	9 687 961	9 905 758	9 855 758	9 489 758	9 334 060

Ansvarssted 6100 Brann og beredskap

Ansvarsstedet gjelder administrative stillinger i brannvesenet. I hovedsak lønn til brannsjef 100%, leder beredskapsavdelingen 100% og leder forebyggende avdeling 100 %.

Administrasjonen har ansvar for det brannforebyggende og beredskapsarbeidet i 3 kommuner, Alstahaug, Leirfjord og Dønna. Kommunene deler på kostnadene til disse stillingene etter

dimensjoneringsforskriften som forteller hvor stor andel av de enkelte stillingene hver kommune skal ha.

Det jobbes med implementeringen av et nytt oppdragshåndteringsverktøy for alle 110-sentralene i landet. Det er derfor knyttet noe usikkerhet til hva dette vil ha å si for driftskostnadene for Nordland 110-sentral. Disse kostnadene må dekkes inn av kommunen i Nordland med innbyggertall som nøkkel for fordelingen.

Ansvarssted 6150 Brannvern

Brannmannskap på 4 brannstasjoner og biler /utstyr ligger under dette ansvarsstedet. Det gjelder stasjonene Alstahaug, Tjøtta, Leirfjord og Dønna. Kommunene Leirfjord og Dønna betaler kostnadene tilknyttet sine mannskaper og sitt utstyr etter en utregnet refusjon hvert tertial.

Ansvarssted 6151 Feiervesen

Feiervesen er et selvkostområde. Det er lagt inn en 5 % reduksjon i feie- og tilsynsgebyr for 2023. Gebyret er på et nivå som tilsier at vi ved utgangen av 2023 skal ha et selvkostfond som har en positiv balanse. Feiervesenet har ansvar for feiing i 3 kommuner og er per tiden bemannet med 2 årsverk i tillegg til en lærling. 1 årsverk står vakant til høsten 2023. Da vil feierlærling være ferdig med sin læretid og stillingen bli besatt.

I 2023 skal vi ha en feier på utdanning ved Norges brannskole.

Ansvarssted 6152 Midt-Helgeland oljevern

Helgeland interkommunale utvalg for oljevern, omfatter 12 kommuner. Kontingent til Helgeland IUA er kr 50.000,-.

Ansvarssted 1981 Sivilforsvaret

I Sivilforsvaret dreier det seg om vedlikehold og oppfølging av utstyret i sivilforsvarsgarasjen i kjelleren på rådhuset. Alstahaug kommune har ansvar for drift av dette lageret. Avsatte lønnsmidler er videreført i 2023. Det er i tillegg lagt inn noe midler til vedlikehold utstyr i garasjen.

Kommunalteknisk enhet

Regnskap og budsjett

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Kommunalteknisk						
Sum utgifter	49 384 236	51 832 482	33 158 663	33 386 163	33 386 163	33 386 163
Sum inntekter	-40 686 059	-41 585 530	-45 400 870	-45 420 870	-45 440 870	-45 460 870
Netto utgift	8 698 177	10 246 952	-12 242 207	-12 034 707	-12 054 707	-12 074 707

6200 Kommunalteknisk kontor

Kontorets ansvarsområde er drift/vedlikehold av vei, gatelys, vannverket, avløpsnett og renovasjon. Kommunalteknisk prosjektering og prosjektledelse av nyanlegg og rehabiliteringsprosjekter.

Det er budsjettert med 6,0 faste stillinger. Det er tilrettelagt med seniortiltak for en ansatt i 2023.

For året 2023 er det beregnet en intern timepris på kr. 522,- på drift og kr.742,- på anlegg. Dette er 4% økning i tråd med tidligere vedtatt opptrapping for perioden 2021-2024.

6201 Komtek prosjekt.

Ansatte som er kontert mot 6200 er flyttet over til 6201.

Dette vil lette dokumentasjonen og unngå faren for kryss-subsidiering mellom selvkost og prosjekt.

6213 Felles maskinpark.

Kommunen "rendyrker" alle sine maskinkostnader innenfor 6213, driftstimer belastes etter faktisk bruk, enten interne timer eller eksterne oppdrag.

Det er ved fordeling av utgifter budsjettert med følgende maskinpark og følgende timesatser.

Tabellen viser også påløpte driftskostnader, siste tre år og gjennomsnitt.

Annen spes	Beskrivelse	Kostpris	Modell	Avskrivning	R2019	R2020	R2021	Snitt 3 år
4201	Veghøvel	kr 747,-	2007	Avskrevet	73	154	130	119
4214	Lastebil	kr 361,-	2010	Avskrevet	131	271	44	149

	Lastebil m/utstyr	Kr 497,-						
4203	JCB-Fastrack	kr 361,-	2003	Avskrevet	29	34	13	25
4204	Valtra traktor	kr 338,-	2008	Avskrevet	22	88	65	58
4242	Hitachi hjulmaskin	Kr 336,-	2013	10 år (2025)	60	43	82	62
4243	Hitachi beltemaskin	Kr 336,-	2013	10 år (2025)	7	21	30	19
4248	Hitachi beltemaskin 160	Kr 367,-	2019	10 år (2029)	0	31	27	17
4248	Hitachi hjullaster	Kr 405,-	2014	7 år (2024)	99	28	81	69
4215/ 4238	Wille hjullaster	Kr 405,-	2008	Avskrevet	33	58	58	50
4213	Varebil	kr 72,-	2016	8 år (2026)	22	7	34	21

Prisøkning er i tråd med budsjetttrundskriv satt til 2,7%.

Ansvarsområde 6213 skal gå i balanse.

Gjennomgående er kommunal maskinpark for gammel. Dette resulterer i for høye vedlikeholdskostnader. Maskinparken bør fornyes etter endt avskrivningsperiode.

6216 Serviceavdelingen

Avdelingen er budsjettert med 12 stillinger + oppsynsmann.

Kostnader til fordeling er basert på følgende forutsetninger for 2023:

Serviceavdelingen (6216) skal være selvfinansierende.

Timelister fra avdelingen faktureres etter utførte oppdrag og belastes Vann, Avløp, Renovasjon og Vei. Det er tilrettelagt med seniortiltak for en ansatt i 2023.

Driftsutgiftene for servicebygget i Nesset er samlet på eget ansvarssted 6117. Serviceavdelingen dekker ca 45 %.

For året 2023 er det beregnet en timepris kr. 523,- på drift og kr.561,- på anlegg som dermed får ansvar 6216 til å balansere. (Økningen er på 4,1% jfr. anslag fra SSB pr.22.06.2022).

6240 Park- og idrett

Avdelingen er budsjettert med 2,0 stillinger, + sesongarbeidere i perioden medio juni – medio august. Det har vært en markant utøkning av grøntanlegg i sentrumsområdet av Sandnessjøen, samt i tilstøtende boområder og langs vei. Dette merkes på avdelingens kapasitet. Et særlig problem er at sesongarbeidere kun er tilgjengelig i ”skoleferien”. Behovet for økt kapasitet i perioden april- medio juni og medio august - september er absolutt og vurderes som

bestemmende for resultatet av sommersesongen. Løsningen har vært å leie inn ekstern kapasitet en kort periode på forsommer og tidlig høst.

6320 Vannverket

Det er budsjettert med drift av driftskontrollutstyr og pålagt prøvetakingsprogram.

Årsgebyret er delt i en fast del, kr 2.226,- (B2022 kr 1.943,-) som skal dekke kapitalkostnadene og en variabel del, kr 10,31, /m³ (B2022 kr 10,57/m³) etter forbruk (målt eller stipulert) som skal dekke driftsutgiftene.

I de nye forskriftene er begrepet boenheter innført. Dette medfører at det blir flere å dele vannverkets utgifter på. En stigende del av forbruket går over vannmålere.

Fra 01.10.2020 ble abonnentene tilbudt å betale gebyrer i valgfrie terminer, fire eller tolv terminer pr. år.

Rentefoten som legges til grunn for regnskapsåret 2023 ved beregning av årlig kapitalkostnad er 5-årig swaprente NOK med et tillegg på ½ prosentpoeng, beregnet til 3,49%.

Årsgebyret justeres i tråd med handlingsprogrammet i hovedplan vann uttrykt gjennom selvkostmodellen.

Ansvarsområde 6320 skal gå i balanse.

Beregning av fondsdiskonering	2023	2024	2025	2026	2027	Siste år-metoden	
Fra 2018 og tidligere	0					0	2023
Fra 2019	0	0				0	2024
Fra 2020	0	0	0			0	2025
Fra 2021	0	0	0	0		0	2026
Fra 2022	260 020	270 083	283 693	303 449	315 034	1 432 279	2027
Standard-metoden	260 020	270 083	283 693	303 449	315 034	1 432 279	

Årsgebyret justeres i tråd med handlingsprogrammet i hovedplan vann uttrykt gjennom selvkostmodellen.

Gebyr normalhusholdning	Forbruk (m ³)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Årsgebyr eksklusiv mva.	140,00	3 464	3 423	3 669	3 973	4 021	3 683	4 591
Årsgebyr inklusiv mva.	140,00	4 330	4 279	4 587	4 967	5 026	4 604	5 738
Endring i gebyr fra året før (%)			-1,2 %	7,2 %	8,3 %	1,2 %	-6,4 %	24,6 %
Endring i gebyr fra 2022 (%)			0,0 %	7,2 %	16,1 %	17,5 %	7,6 %	34,1 %

6330 Avløp

Det er budsjettert med drift av driftskontrollutstyr og pålagt prøvetakingsprogram.

Økonomien for avløp er som for Vannverket. Årsgebyret er fastsatt til kr 3.035,- (B2022 kr 2.648,-) og den variable delen er fastsatt til kr 15,08 /m³ (B2022 kr 13,17 /m³)

Fra 01.10.2020 ble abonnentene tilbudt å betale gebyrer i valgfrie terminer, fire eller tolv terminer pr. år.

Rentefoten som legges til grunn for regnskapsåret 2023 ved beregning av årlig kapitalkostnad er 5-årig swaprente NOK med et tillegg på ½ prosentpoeng, beregnet til 3,49%.

Årsgebyret justeres i tråd med handlingsprogrammet i hovedplan avløp.

Ansvarsområde 6330 skal gå i balanse.

Beregning av fondsdisponering	2023	2024	2025	2026	2027	Siste år-metoden	
Fra 2018 og tidligere	5 287 665					5 287 665	2023
Fra 2019	0	0				0	2024
Fra 2020	64 362	65 419	67 488			197 269	2025
Fra 2021	0	0	0	0		0	2026
Fra 2022	570 607	579 979	598 319	619 490	642 688	3 011 083	2027
Standard-metoden	5 922 634	645 399	665 806	619 490	642 688	8 496 017	

Årsgebyret justeres i tråd med handlingsprogrammet i hovedplan avløp.

Gebyr normalhusholdning	Forbruk (m ³)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Årsgebyr eksklusiv mva.	140,00	4 271	4 492	5 146	5 537	6 339	6 502	6 053
Årsgebyr inklusiv mva.	140,00	5 339	5 615	6 433	6 921	7 924	8 128	7 566
Endring i gebyr fra året før (%)			5,2 %	14,6 %	7,6 %	14,5 %	2,6 %	-6,9 %
Endring i gebyr fra 2022 (%)			0,0 %	14,6 %	23,3 %	41,1 %	44,8 %	34,7 %

Vann- og avløpsutbygging.

Investering innen vann- og avløp følger hhv. handlingsprogrammet til Hovedplan vann og Hovedplan avløp.

Prosjekt 23xxx Rehab vann

Tiltak gjennomføres iht. handlingsprogrammet for Hovedplan vann.

I perioden 2022 – 2024 forutsettes styrking av leveringssikkerhet gjennom bygging av nye høydebasseng på en eller flere lokaliteter. Dette er tiltak som er skjøvet på og som opprinnelig var planlagt gjennomført i perioden 2014-2017.

I tillegg gjennomføres rehabilitering av eksisterende ledningsanlegg etter plan.

Prosjekt 23xxx Rehab avløp

Tiltak gjennomføres iht. handlingsprogrammet for Hovedplan avløp og vannmiljø.

Hovedfokus i perioden innen avløpsområdet er rehabilitering av eldre ledningsanlegg.

Selvfinansierende investeringer.

Tekst/År	2023	2024	2025	2026
6320 Vann	15.000	15.000	8400	8.400
6330 Avløp	10.700	11.900	12.000	12.200

Investeringsplan avløp:

INVESTERINGSPLAN AVLØP ALSTAHaug 2021-2033 - HOVEDPLAN AVLØP OG VANNMILJØ

Tiltaksnr	Tiltak	Antall avskrivingsår	Investeringskostnad	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028-2033	Ikke-prioritert
IT01	Sanering Starnesøra RA	20	4.00	2.00					2.00			
IT02	Etablering nytt RA Horvnes	20	16.70								16.70	
IT03	Vannmengdemåler Ibsens gate (SID nr. 19114)	40	0.05	0.05								
IT04	APS Ibsens gate (ved SID nr. 19114)	20	1.50		1.50							
IT05	APS Lille Starnesøra (ved Ibsens gt. 33)	20	2.05			2.05						
IT06	Ombygging av rensetrinn Njyord	40	8.00								8.00	
IT07	Installere vannmengdemåler ved utslipp Johan Falkbergets gate	40	0.25	0.25								
IT08	Lokale tiltak for fremmedvannsreduksjon Johan Falkbergets gate	40	2.00		0.67	0.67	0.67					
IT09.A	Alt. A Johan Falkbergets gate - pumping til Starnesøra RA	40	3.50							1.75	1.75	
IT09.B	Alt. B Johan Falkbergets gate - pumping til Segelbergan	40	6.34									6.34
IT09.C	Alt. C Johan Falkbergets gate - etablering slamavskiller	40	8.00									8.00
IT10.1	Sanering P3 Hermann Wildenveys gate (SID 2379)	20	0.75	0.75								
IT10.2	Sanering APS Nautbrynn, Søvik (SID 10681)	20	0.75	0.75								
IT10.3	Sanering P8 Foged Falchs veg (SID 2745)	20	0.75	0.75								
IT10.4	Sanering P9 Forshaugen (SID 2492 og 6256)	20	0.50							0.50		
IT10.5	Sanering P10 Njyord (SID 2506)	20	0.50							0.50		
IT10.6	Sanering P12 Karivika (SID 7258)	20	0.75		0.75							
IT10.7	Sanering PS Sandnesvågen (SID 8635)	20	0.75			0.75						
IT10.8	Sanering APS Svinnesvegen, Tjetta (SID 17747)	20	0.75				0.75					
IT10.9	Sanering P2 Åsmund Vinjes gate (SID 2391)	20	0.75					0.75				
IT10.10	Sanering APS Holberg gate (SID 17824)	20	0.75						0.75			
IT10.11	Saneringsbudsjett øvrige APS	20	4.00								4.00	
IT11	Etablering driftsovervåking OVL Øysteins gt. (SID 18971)	40	0.10	0.10								
IT12	Etablering driftsovervåking OVL Holbergs gt. (SID 19726)	40	0.10	0.10								
IT13	Etablering driftsovervåking APS Fjord Brygge	40	0.10	0.10								
IT14.01	Sanering Kroken/Matstia 1. Øystensgt./Kirksveien (nordre del).	40	9.52				9.52					
IT14.02	Sanering Kroken/Matstia 2. Foged Falchs veg	40	1.01				1.01					
IT14.03	Sanering Kroken/Matstia 3. (Krokenveien)	40	2.94					2.94				
IT14.04	Sanering Horvaeien	40	4.41	4.41								
IT14.05	Sanering Øyvind Lambes vei	40	2.15			2.15						
IT14.06	Sanering Novikveien / Peer Gynts gate	40	3.25					3.25				
IT14.07	Sanering Bakkehøgata	40	4.50				4.50					
IT14.08	Sanering Peer Gynts gate nedre	40	1.89							1.89		
IT14.09	Sanering Åsgata	40	5.58			5.58						
IT14.10	Sanering Jektskarveien	40	2.52			2.52						
IT14.11	Sanering Matstiveien	40	2.03					2.03				
IT14.12	Sanering Blåkløkkeveien 1	40	2.79						2.79			
IT14.13	Sanering Løvetannveien	40	3.60						3.60			
IT14.14	Sanering Blåkløkkeveien 2	40	4.05								4.05	
IT14.15	Sanering Måhålsveien	40	2.66								2.66	
IT14.19	Sanering Tommelittens vei	40	0.90	0.90								
IT14.20	Saneringsbudsjett øvrige strekninger	40	27.90								27.90	
IT14.21	Separeringstiltak Johan Falkbergets gt.	40	9.00					3.00	3.00	3.00		
IT14.22	Øvrige separeringstiltak nødvendig for fungerende slamavskiller Horvnes	40	11.61							3.87	6.00	
IT15	Uthviding avløpsnett Kleiva	40	6.00								6.00	
IT16	Uthviding avløpsnett Svinnesvegen, Tjetta	40	2.50								2.50	
IT17	Budsjett framtidig avløpsløsning spredd avløp	40	5.00								5.00	
IT18	Utstyr for begrenset avsvikt/overbelastning	40	0.06			0.06						
IT19	Nådstrøm Forshaugen	40	0.03						0.03			
IT20	Nådstrøm Foged Falchs veg	40	0.02								0.02	

http://bikube/Oppdrag/611055/01/Dokumenter/611055-01_Tiltaksliste_Hovedplan_avløp_Alstahaug

5_ Investeringsplan

Investeringsplan for hovedplan avløp og vannmiljø Alstahaug kommune (2021-2033)

INVESTERINGSPLAN AVLØP ALSTAHaug 2021-2033 - HOVEDPLAN AVLØP OG VANNMILJØ

Tiltaksnr	Tiltak	Antall avskrivingsår	Investeringskostnad	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028-2033	Ikke-prioritert	
IT21	Rensetrinn før avanning, Starnesøra	40	0.10							0.10			
IT22	Brannvarsling Starnesøra	40	0.10								0.10		
IT23	Slamavskiller Njyord	40	0.02								0.02		
IT24	Ånskaffe oppsamlingsutstyr for oljeholdige væsker o.l.	40	0.50			0.50							
Sum investeringsstiltak (mill. kr.)				180.30	10.2	11.0	10.7	11.9	12.0	12.2	11.6	84.69	14.34

6340 Renovasjon

SHMIL overtok renovasjonsordningen fra 01.09.97. SHMIL utarbeider egen forkalkyle/selvkostregnskap for alle sine medlemskommuner.

Kommunen har årlige kostnader i forbindelse med oppfølging av den gamle søppelfyllingen på Njyord som ble avsluttet i 1998.

Årsavgiften skal dekke : Årsavgiften til SHMIL, kommunale administrative utgifter, kapitalutgifter og driftsutgifter til tømmeplass Njyord m/pumpeanlegg.

Det kommunale tillegget fastsettes til kr 363,- pr. boenhet i 2023.

Rentefoten som legges til grunn for regnskapsåret 2023 ved beregning av årlig kapitalkostnad er 5-årig swaprente NOK med et tillegg på ½ prosentpoeng, beregnet til 3,49%.

Årsgebyret justeres i tråd med selvkostmodell.

Ansvarsområde 6340 skal gå i balanse

Selvkostfondet innen renovasjon er et etterbruksfond/avslutningsfond:

Beregning av fondsdisponering	2023	2024	2025	2026	2027	Siste år-metoden	
Fra 2018 og tidligere	0					0	2023
Fra 2019	0	0				0	2024
Fra 2020	0	0	0			0	2025
Fra 2021	20 786	21 138	21 524	21 938		85 386	2026
Fra 2022	40 360	41 042	41 793	42 596	43 435	209 226	2027
Standard-metoden	61 146	62 180	63 317	64 534	43 435	294 612	

Årsgebyret justeres i tråd med selvkostmodell.

Gebyr til grafisk fremstilling	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Påslag renovasjonsavgift ekskl. mva.	295	330	363	409	452	449	494
Påslag renovasjonsavgift inkl. mva.	369	413	454	511	565	561	618
Endring i gebyr fra året før (%)		11,9 %	10,0 %	12,7 %	10,5 %	-0,7 %	10,0 %
Endring i gebyr fra 2022 (%)		0,0 %	10,0 %	23,9 %	37,0 %	36,1 %	49,7 %

6350 Kommunal renovasjon

Ansvarsområdet dekker renovasjonsutgiftene vedrørende

- Miljøpatroljen, tømning bobil/busstolett, rydding offentlige områder.
- Offentlige toaletter i Botn (Osen) og Storøya og drift Friluftsbadet Botn.

6360 Slam – spredt utslipp

Ansvarsområdet dekker utgiftene vedrørende kjøp av septik tømning i spredt bebyggelse.

Ansvarsområdet inngår i selvkostberegning. Det er inngått 4-årig rammeavtale med tømmeentreprenør og som startet opp høst 2020.

Årsgebyret 2023 for tømning – inntil 4m³ vannvolum er beregnet til kr 3.130,- (+8,1% jfr. SSB kostnadsindeks for lastebiltransport for renovasjonsbil 2 aksla)

6400 Veier

Dagens veibudsjett gjør oss ikke i stand til å opprettholde et forsvarlig veivedlikehold. Flere års etterslep på vedlikeholdssiden må justeres inn.

Forbruket på veisektoren har siden 1994 ligget på 3,1 til 3,6 mill kr. En rekke veianlegg er kommet til som følge av nye boligfelt, samt nye gang og sykkelveier. Fra og med budsjettåret 2021 er vei styrket med kr 860.000,-.

Kostnadene til innleie av eksterne maskinentreprenører (brøyting) øker utover ordinær prisstigning. Satser benyttet av Statens vegvesen er vesentlig høyere enn hva kommunen har vært villig til å tilby, dette forårsaker prispress ovenfor kommunen ved tegning av nye avtaler.

Hvis vi ser bort fra vinterberedskapen så brukes det ikke lenger penger på kommunal vei. Manglene er betydelige og det fremstår som usikkert om etterslepet er reversibelt. Ytterligere tiltak for å få ned kostnader kan være:

- Permanent stenging av utvalgte og sårbare veiparseller.
- Avvikle vinterberedskap og innføre brøyting/strøing i ordinær arbeidstid
- Omklassifisere kommunal veg til privat

Avtaler med eksterne brøyteentreprenører er justert med 7,1% iht. NTNU's indeks for anleggsmaskiner.

6468 Veilys

Det er totalt 2100 lyspunkter i kommunen, derav ca 1600 i Sandnessjøen.

Styring av anleggene med tidsur og fotoceller, (max nedstilt) gir en bedre styring av anleggene, slik at strømforbruket har minsket.

Budsjettet er basert på følgende:

- Tidsurene avstenger gatelysene kl 24.00 til kl 06.00 hele året i distriktet og kl 01.00 til kl 06.00 i boligfeltene i Sandnessjøen, men i sentrum av Sandnessjøen skal de være på hele natten.
- Kommunen har startet arbeidet med innføring av LED teknologi. Denne teknologien benyttes på alle nyanlegg som gjennomføres i kommunen.

6500 Parkering

Parkeringsdriften i kommunen er fom. 13.12.2017 organisert i Alstahaug Parkering AS.

Det er budsjettet med inntekter og utgifter vedr. leie av grunn til parkeringsplasser i sentrum.

Plan, Landbruk og Miljø

Regnskap og budsjett

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Plan, landbruk og miljø						
Sum utgifter	11 826 254	11 841 233	12 014 007	11 834 807	11 834 807	11 834 807
Sum inntekter	-6 009 018	-6 293 044	-6 679 158	-6 700 908	-6 722 658	-6 745 408
Netto utgift	5 817 236	5 548 189	5 334 849	5 133 899	5 112 149	5 089 399

Fra 01.01.2022 ble Planenhet og Enhet for Landbruk og Miljø slått sammen og den nye enhetens navn er Plan, Landbruk og Miljø.

6600 Planenhet

Ansvarsområde omfatter i hovedsak utarbeidelse av arealplaner, behandling av plan- og byggesaker samt kart- og oppmålingsarbeid. Andre ansvarsområder er miljø, forurensning og folkehelse. Saksbehandling for sakkyndig nemnd (tidl. takstutvalg) er også tillagt enheten.

Det er budsjettert med 7,5 faste stillinger. Det er tilrettelagt med seniortiltak for en ansatt i 2023. 25 % av den ene arealplanleggerstillingen er forutsatt finansiert ved internsalg (fordelte kostnader). Videre brukes 25 % av den ene av stillingene innenfor byggesaksbehandling i tilknytning til eiendomsskatt. Også 50 % av den ene stillingen på oppmåling forutsettes finansiert ved internsalg (tjenester til kommunalteknisk enhet). Det er tatt høyde for internkjøp av fakturering og eksternkjøp av taksering av tilvekst i grunnlaget for eiendomsskatt. I tillegg er det tatt høyde for medlemskap i KS-eiendomsskatteforum. Det er lagt opp til en generell økning i saksbehandlingsgebyret på 2,7 %, i tråd med budsjettertrundskriv.

Stilling (rådgiver folkehelse og miljø) er flyttet fra Helse og velferd til enheten.

Saksbehandlingstid innen byggesak prioriteres, men har i perioder økt bl.a. pga. oppstart og bruk av ny programvare (eByggesak). Enheten har ikke greid å nå målet om tilsyn i 10 % av byggesakene. Statlige signaler tilsier at tilsyn må tillegges større vekt i kommende år. Nå forutsettes det også utført lovpålagt tilsyn i utslippssaker. 20 % av eksisterende stilling som oppmålingsingeniør har vært avsatt til dette i 2022 og videreføres.

6601 HALD-samarbeid

Et samarbeid innen HALD-området er allerede etablert for enhetens ansvarsområde. Reelle kostnader fordeles på kommunene, og ansvarsstedet går derfor i null.

6602, 6603, 6604, 6605 Plansak, byggesak, matrikkelsak og spredt avløp

Disse ansvarsområdene er opprettet for i større grad å kunne dokumentere selvkost. Med 100 % selvkost skal disse på sikt gå i null. Evt. overskudd avsettes på bundne fond og brukes i forbindelse med evt. underskudd.

6901 Fordelte kostnader plan og utvikling

Dette ansvarsområdet brukes til felles kostnader for samfunnsutvikling og nulles ut i form av fordeling ved årets slutt. Det er i de senere år ikke laget budsjett for ansvarsområdet.

7050 Landbruk- og miljø

Ansvarsområde omfatter behandling av saker etter følgende særlover: jordloven, skogloven, konsesjonsloven, naturmangfoldloven, beiteloven, dyrehelsepersonelloven, friluftsløven, granneloven, miljøinformasjonsloven, forpaktingsloven, hundeloven, lakse- og innlandsfiske-loven, forurensningsloven, vannressursloven, naturskadeloven, hamndyrloven, odelsloven, motorferdselloven (lov om motorferdsel i utmark og vassdrag) og viltloven med tilhørende forskrifter og rundskriv. Enheten er forlenget arm for det statlige virkemiddelapparatet Innovasjon Norge for BU-saker (søknader om statlige tilskudd og rentestøtte til bygdeutviklingsprosjekt, for eksempel driftsbygninger).

Viktigste tiltaksarbeidet og utviklingsoppgaver for øvrig er velferdsordninger i landbruket, teknisk planlegging, ajourhold kart- og arealregistre, autorisasjoner (sprøytemidler og jaktprøve), behandling av nydyrkingssøknader, saksbehandling statlig produksjonsstøtte i jordbruket, miljøfyrtårnordningen, administrasjon av vaktordningen veterinærer, kulturlandskapsforvaltning, drift av kommuneskog, utviklingsoppgaver for vilt og fisk og deltakelse i utarbeidelse av kommunale planer. Likeså oppfølging av Alstahaug kommunes Landbruksplan 2020-2029. Innen miljøfeltet; pådriver for bl.a. kommunens klimaarbeid, strandrydding og rydding av annen forsøpling.

Det er budsjettert med 1,8 faste stillinger.

Foruten lønn budsjetteres det med samme beløp som i 2022.

7052 Veterinærtjenester

Budsjetteres med samme beløp som ble bevilget av staten i 2022. Budsjettposten er øremerka vakt- og stimuleringsstilskudd for veterinærer fra staten i vaktområdet Alstahaug og Leirfjord. Ordningen administreres av Alstahaug kommune.

7075 Fisk og vilt

Budsjetteres med samme beløp som i 2022.

7076 Kommuneskog

Budsjetteres med samme beløp som i 2022.

Næring

Regnskap og budsjett

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Næringsarbeid						
Sum utgifter	15 117 170	4 287 578	3 187 283	1 727 283	1 727 283	1 677 283
Sum inntekter	-12 943 769	-1 903 000	-203 000	-203 000	-203 000	-203 000
Netto utgift	2 173 401	2 384 578	2 984 283	1 524 283	1 524 283	1 474 283

Til enheten tilligger oppgaver som;

- Næringsplanlegging
- Kontakt/samarbeid med næringslivet, utbyggere og investorer, forskningsmiljøer og regionalt/nasjonalt virkemiddelapparat.
- Bistå næringslivet mht industri- og utbyggingsareal
- Saksbehandling av næringssaker og andre saker innen samfunnsutvikling (eks endring Tingrett, Sykehusstruktur, mobilisering og lobbyvirksomhet ift å beholde og utvikle, samt nye løsninger/oppgaver innen ulike områder mm)

Samarbeidsavtale med Visit Helgeland AS m.fl ligger inn under dette området.
Kommunalsjef Samfunnsutvikling fungerer også som Næringssjef.

DEL 4 INVESTERINGSPROGRAMMET 2023- 2026

Ikke selvfinansierende prosjekter

Prosjekter	Kalkyle økonomipl.	Budsjett 2023	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026
23733 - Asfaltering 2023	2 900	1100	800	1000	-
23616 - Byrom	250	250	-	-	-
25308 - Dagsentret Prestegå	43 000	-	-	-	43 000
23900 - Egenkapitaltilskudd	9 112	2 278	2 278	2 278	2 278
23703 - Gatelys LED	1 500	500	500	500	-
23101 - Helgelandshallen	5 000	5 000	-	-	-
23119 -Inventar tjenestebygge	3 750	-	3 750	-	-
23120 - Komm.boliger/formå	1 250	1 250	-	-	-
23112 - Konseptutredning Le	400	400	-	-	-
23205 - Kulturmiljøarbeid, Ka	190	190	-	-	-
23118 - Leietilpasninger tjer	3 750	3 750	-	-	-
23105 - Mølnhusaugen	4 000	4 000	-	-	-
26102 - Ny hall (fremmet av	105 000	5 000	-	-	100 000
23111 - Omsorgsboliger - Ås	2 000	2 000	-	-	-
23740 - Opprustning lekepla	626	313	313	-	-
23610 - Prosj.boligområde H	938	938	-	-	-
23107 - Sigurd Herses gate	1 000	1 000	-	-	-
23103 - Sykehjemmet	2 000	2 000	-	-	-
23601 - Hopen-snuplass	875	875	-	-	-
23206 - Utearealer skole og	800	800	-	-	-
23611 - Utenomhusanlegg Al	1 250	1 250	-	-	-
25104 - Åsheim terrasse (fre	16 000	-	-	8 000	8 000
23207 - Ny barnehage	118 750	-	-	-	118 750
920 -Formidlingslån	252 000	63 000	63 000	63 000	63 000
Sum prosjekter	576 341	95 894	70 641	74 778	335 028
Finansiering					
Ref/tilskudd	61 412	15 578	15 278	15 278	15 278
MVA kompensasjon	54 329	6 006	1 073	1 900	45 350
Lån	260 600	24 310	4 290	7 600	224 400
Formidlingslån	200 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Sum finansiering	576 341	95 894	70 641	74 778	335 028

Prosjekt 23733 Asfaltering 2023

Prosjektet følger Handlingsprogrammet for legging av fast dekke på kommunal vei. En forutsetning for lånefinansiering er at asfalt legges på ikke tidligere asfaltert kommunal veg.

Asfalteringsprogrammet de neste årene:

Del av Bjørnsons gate, deler av Foged Falchs vei, del av Øyvind Lambes vei.

Prosjekt 23616 Byrom

Prosjektet er oppfølging av vedtatt byromstrategi. Gjennom prosjektet «Regionsenter Sandnessjøen nye muligheter» er det satt søkelys på målrettet arbeid med byrom/møteplasser og deres viktighet for å skape en attraktiv by. Byromstrategien setter fokus på 8 utvalgte byrom, som har verdier i regionsenteret når det gjelder både ferdsel, rekreasjon og arrangementer. Det ønskes gjennomføring av en prosess med mulighetsstudier for alle disse områdene. Aktuelle områder er parken eller Richard Withs gate. Dette er formelle byrom med regional verdi.

Prosjekt 25308 Dagsenter Prestegårdsjordet Aksjekjøp

Prosjektet forutsettes kjent, og det vises i den forbindelse til sak nr. 10/22 i kommunestyremøte den 6.april, samt kommunestyrets behandling av revidert økonomiplan i møte 16.juni.

Prosjekt 23900 Egenkapitaltilskudd KLP

Egenkapitaltilskuddet er en årlig innbetaling fra medlemmene i KLP's pensjonsordning. Beløpet er estimert til kr. 2 278 000,- hvert år i økonomiplanperioden 2023-2026.

Prosjekt 23703 Gatelys - LED

Tiltaket gjelder rehabilitering av eksisterende gatelys. Det foregår et omfattende arbeid med etablering av kabel/fibernet i store deler av Sandnessjøen. Kommunen ser det som svært formålstjenlig å kunne samordne rehabilitering av gatelys samtidig og i samarbeid med aktørene. Tiltaket tar høyde for å skifte ut til LED teknologi og innføre styringssystem (SD).

Prosjekt 23101 Helgelandshallen

Det er utført en tilstandsrapport som viser at Helgelandshallens totale renoveringsbehov er beregnet til 15 millioner kroner. Budsjett tallet for 2023, 5 millioner kroner, er estimerte kostnader til utbedring/utskifting av rådeutsatt og rustutsatt bæresystem. Dette er betegnet i tilstandsrapporten som en TG3 sak (utskifting av sekundære bærebjelker og søyler som er svekket av råte). I tillegg er det lagt inn kostnad på en nødreparasjon av tak. Tiltakene er helt nødvendig for å hindre større skader fremover.

Prosjekt 23119 Inventar tjenestebygg

Jfr. dialog med Konsept Pluss og prosjekt Prestegårdsjordet

Tiltaket er overført fra 2022 i samsvar med revidert økonomiplan i kommunestyremøte juni 2022. Basert på erfaringstall er det lagt inn 3 millioner kroner eks. mva. i 2024 til løst inventar til tjenestebygget. Beløpet er basert på erfaringstall.

Prosjekt 23120 Kommunale boliger/formålsbygg/forprosjektering

Prosjekt 23112 Konseptutredning legesenteret

Det må utføres en konseptutredning av Helsesenteret da det er kommet nye fremtidige behov. Prosjektet ledes av Helse.

Prosjekt 23205 Kulturmiljøarbeid, Karjolhaugen, istandsetting av bunkeren m.m.

Kulturmiljøarbeid, jf. kulturminneplan. Tiltaket gjelder istandsetting av bunkeren og pansertårnet på Karjolhaugen.

Investeringen dekker også egenandel i forhold til ekstern støtte fra Riksantikvaren.

Det vises til Kulturminneplan 2018-2023 hvor kap. 7.4. tar for seg kulturminner som trenger mer helhetlig utredning og plan. Herunder kulturminne fra 2. verdenskrig, bl.a. den tyske bunkeren og pansertårnet på Karjolhaugen i Sandnessjøen.

Arbeidet med å åpne opp og istandsette bunkeren er påbegynt, og jf. tiltaket som beskrevet i kulturminneplanen skal det utarbeides en plan for tilrettelegging og bruk av kulturminnet og det omkringliggende friområdet. Her ønskes et parkpreg, og tilrettelegging for sikker adkomst rundt og ned til bunkeren. På sikt vil det være aktuelt å tilrettelegge for bruk av selve bunkeren til undervisningsformål.

Beløpet vil også brukes som egenandel i søknad til Riksantikvaren om ytterligere kr 190.000,- til sikring, belysning og istandsetting av bunkers, samt informasjonstiltak.

Prosjekt 23118 Leietilpasninger tjenestebygg

Jfr. dialog med Konsept Pluss og prosjekt Prestegårdsjordet

Tiltaket er overført i samsvar med revidert økonomiplan og vedtak i kommunestyret i juni 2022. Det er lagt inn 3 millioner kroner eks. mva. i 2023. Dette for å ta høyde for tillegg og/eller leietilpasninger.

Prosjekt 23105 Mølnhusaugen

Tiltaket gjelder generell oppgradering/fornyning for å få beboere til å flytte dit (står delvis tomt i dag). Dette representerer kr 300 000,- i årlig tapte inntekter

Prosjekt 26102 Ny hall (tiltak fremmet av SP og Rødt)

Prosjektet er behandlet politisk ved flere anledninger. Det er knyttet stor usikkerhet til kostnadsrammen til en ny idrettshall. Prisen vil variere med størrelsen på reelt omfang, uforutsette behov, valg av materialer og løsninger som vil bli avklart i løpet av prosjekteringsfasen. Det er innspill på hall på henholdsvis 1125m² og 1475m². Hver av disse med ulik standard og bruksmuligheter.

Kommunens interesser og muligheter i en ny hall er enda ikke utredet. Det må utarbeides en sak for politisk behandling, med tegninger, kostnad og finansiering.

SIL, som en pådrivende interessent, har tatt høyde for et bidrag på 9 mill. De forventer tilsvarende beløp i spillemidler. Videre er et evt. samarbeide med Nordland Fylkeskommune uavklart.

Prosjekt 23111 Omsorgsboliger Åsgata

Tiltaket gjelder renovering av utvendig kledning som er ødelagt på grunn av fukt/ feil utførelse. Haster da skadene eskalerer, allerede mye råte

Prosjekt 23740 Opprustning lekeplasser etter plan

Investerings tiltaket er basert på innspill fra lag- og foreninger samt enkeltpersoner. Det foreligger ønske om oppgradering av eksisterende lekeplasser i Ole Rølvågs gate, på Lyngåsen, på Haugerud og i Åsmoveien.

Prosjekt 23610 Prosjektering av boligområdet Høgåsen/Matstia

Tiltaket gjelder detaljprosjektering og anbudsinnhenting på utvidelse av boligområdet i Matstia/Høgåsen.

Reguleringsplan for området forventes godkjent i løpet av 2023.

Prosjekt 23107 Sigurd Herses gate

I dette året er deler av klimaskallet skiftet. Dette tiltaket innebærer at den ene langsiden må byttes, dvs vinduer og kledning.

Prosjekt 23103 Sykehjemmet

Det er utført en tilstandsrapport som viser et totalt behov for utbedringer på

kr. 8 000 000, og dette må prioriteres de neste fem årene. Tiltaksbeløpet i dette prosjektet er kun kostnader til deler av ventilasjonen samt noe solavskjerming.

Prosjekt 23601 Hopen - snuplass

Prosjektet gjelder stopp og snuplass for buss ved sykehuset – Hopen.

Dette er et tiltak iht. Trafikksikkerhetsplan 2015-2022 Fylkeskommunale trafikksikkerhetsmidler.

Beskrivelse: Vanskelige kjøreforhold for buss til skole og sykehus, samt at eksisterende løsning gir trafikkfarlige situasjoner både for skolebarn, andre gående og biltrafikk. Utfordringen løses ved at det er etablert felles holdeplass for buss ved sykehuset.

Prosjekt 23206 Utearealer skole og barnehage

Utearealer for skoler og barnehager har over lang tid blitt nedprioritert. Det har bidratt til store mangler i forhold til intensjonen om et utemiljø som bidrar til aktivitet, lek, trivsel, utvikling og sosial inkludering. Utearealet ved skoler og barnehager er viktig læringsareal på dagtid for barn og unge, og er i tillegg av de viktigste og mest brukte samlingspunkt ute på fritid.

Plan for alle skolenes utearealer er utarbeidet og vil legges frem for politisk behandling høsten 2022. Planen skal ivareta behov jf gjeldende læreplan for grunnskolen, og samtidig ivareta vedtatte tiltak i Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

Drift og vedlikehold av uteanlegg må fortsatt ivaretas i driftsbudsjettet (og ikke av investeringsmidler) for i å ivareta de investeringer som blir gjort, - og for å forhindre at innredning og installasjoner råtner på rot og blir revet når slitasjen skaper risiko i forhold til sikkerhet.

Tiltaket på kr 800 000 ivaretar en oppstart i forhold til plan.

En større opprustning av arealene må vurderes fremover jf. plan. både for skoletid og som nærmiljøanlegg

Planen skal legges til ny politisk behandling høsten 2022

Prosjekt 23611 Utenomhusanlegg Alstahaug sykehjem

Utvidelse av uteområdet ved sykehjemmet, med grøntanlegg, forstøtningsmur og trafikkareal/parkering.

Prosjekt 25104 Åsheim terrasse (tiltak fra SP og Rødt)

Det er utført en tilstandsanalyse på totalt 16 000 000. Utbedringer må prioriteres ilt et femårsperspektiv, evt. kommer det til å bli større skader.

Prosjekt 23207 Ny barnehage

Tiltaket er lagt inn i sin helhet i 2026, der en ny stor barnehage er kostnadsberegnet til 95 millioner kroner eks. mva.

En stor felles kommunal barnehage i sentrum vil gi større fleksibilitet når det gjelder å justere bemanning i forhold til variable årlige barnetall. Barnehagen vil også kunne innfri forventet økt etterspørsel etter barnehageplasser ved utvidelse/nybygg av Helgelandssykehuset. Stordrift gir ikke bare en mer effektiv utnyttelse av økonomiressurser, vel så viktig er et styrket fagmiljø.

Rådmannen vil komme tilbake til prosjektet som egen sak.

Prosjekt 920 Videreutlån formidlingslån 2023-2026

Lån til personrettet lån i Husbanken

Dette er husbankens målrettede bruk av startlån og tilskudd til etablering. De siste årene er andelen startlånsmidler til barnefamilier økt, og barna først har førsteprioritet.

Selvfinansierende prosjekter

Prosjekter	Kalkyle økonomipl.	Budsjett 2023	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026
23670-Rehab vann	46 800	15 000	15 000	8 400	8 400
23670-Rehab avløp	46 800	10 700	11 900	12 000	12 200

Prosjekt 23670 Rehab vann/avløp

Investering innen vann- og avløp følger hhv. handlingsprogrammet til Hovedplan vann og Hovedplan avløp.

I perioden 2022 – 2024 forutsettes styrking av leveringssikkerhet gjennom bygging av nye høydebasseng på en eller flere lokaliteter. Dette er tiltak som er skjøvet på og som opprinnelig var planlagt gjennomført i perioden 2014-2017. Det prosjekteres for byggestart på høydebasseng i 2023.

I tillegg gjennomføres rehabilitering av eksisterende ledningsanlegg etter plan.

For avløpsområdet gjennomføres tiltak iht. handlingsprogrammet for Hovedplan avløp og vannmiljø.

Hovedfokus i perioden innen avløpsområdet er rehabilitering av eldre ledningsanlegg.

